

GRIMM, JACOB, GRIMM, WILHELM

Bröderna Grimms Barn- och folksagor. :
Saml. 2 : [Jacob Ludwig Karl & Wilhelm Karl
Grimm]

Flodin
1871

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- * Få samma utseende och känsla som med originalet!
- * Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- * *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- * *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- * Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

*Anders.
Barrb.
o*

ANDRA SAMLINGEN.

BRÖDERNA GRIMMS SAGOR.

MED TRÄSNITT.

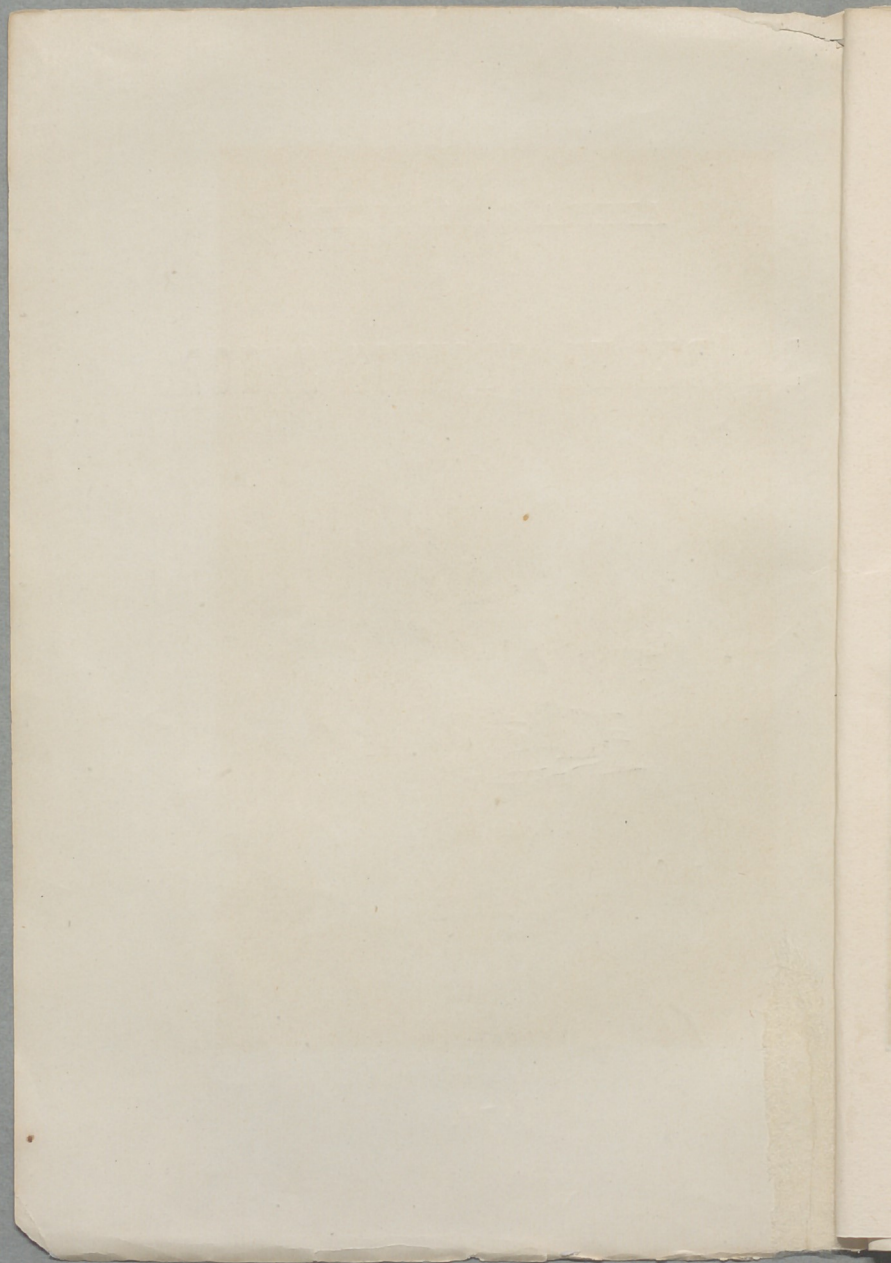
Första Häftet.

STOCKHOLM

PÅ J. J. FLODINS FÖRLAG.

1871.

THE GREAT BRIDGE

OF THE GREAT BRIDGE

DE TVÅ RESKAMRATERNE.

ANDRA SAMLINGEN.

BRÖDERNA GRIMMS

BARN- OCH FOLKSAGOR.

MED TRÄSNITT.

ÖFVERSÄTTNING.

(FÖRSTA HÄFTET.)

STOCKHOLM

PÅ J. J. FLODINS FÖRLAG
1871.

ANDRA SAMLINGEN

BARNE OCH FOLKSÅGOR

STOCKHOLM, IWAR HEGGSTRÖMS BOKTRYCKERI.

1.

De två reskamraterna.

En skomakare och en skraddare möttes en gång ute på gesällvandring. Skraddaren, som var en liten smänätt karl och alltid munter, såg skomakaren komma från motsatt håll, och då han genast kunde se hvad profession han tillhörde började han sjunga:

Tjenare, Schuster,
med beck och pligg;
spannrem på ryggen
gör en så pigg.

Men skomakaren kunde icke tåla narri och såg riktigt morsk ut. Den lille skrattade bara, räckte honom sin bränvinsflaska och sade: »Det var inte så illa menadt, se här, drick och skölj ned vreden.» Skomakaren tog sig en dugtig klunk, och hans ansigte började ljusna. Han gaf skraddaren igen flaskan, sägande: »Tack kamrat! jag tog mig en riktig tankställare; ju törstigare man är, dess mer bör man dricka, ska' vi vandra tillsammans?» — »Må göra,» svarade skraddaren, »om du har lust att gå till en stor stad, der det finns fullt upp med arbete.» — »Det är just hvad jag ämnar göra,» sade skomakaren, »i småstäderna finns ingenting att förtjena, och på landet går folket helst barfotadt.»

De gjorde således sällskap och vandrade vägen framåt. Så snart de kommo till en stad begynte de sin om-

skådning, och då skraddaren var en liten treffig, rödblommig karl, gaf folk honom gerna något; ja, när lyckan ville honom riktigt väl fick han af de täcka mästartöttrarna en kyss till på vägen. Han hade derföre ständigt nog, då skomakaren hade intet. Den surmulne skomakaren såg riktigt olycklig ut, och sade: »Ju större skälm, dess bättre lycka;» men skraddaren bara skrattade och sjöng och delade med sig till kamraten af allt hvad han fick, undantagande kyssarna, och bara han hade pengar i fickan, lät han duka upp och hoppade omkring, så att glasen dansade på bordet. »Hvad lätt kommer, må lätt gå!» var hans valspråk.

Sedan de gått en längre tid, kommo de till en stor skog, genom hvilken vägen gick till hufvudstaden; men der fanns två gångstigar, hvaraf den ena var sju dagsresor lång och den andra två dagsresor, men ingendera visste hvilkendera var den kortaste. Våra vandringsmän satte sig under ekarna och rådslago om huru mycket bröd de borde taga med sig. »Försigtighet är en borgmästar-dygd,» sade skomakaren, »jag tager bröd för sju dagar med mig.» »Hvad», sade skraddaren, »skall man släpa med sig på ryggen bröd för sju dagar, så kan man icke ens se sig om; nej, jag har lust att låta fem vara jemnt. Pengarna jag har i fickan äro lika goda om sommaren som om vintern, men brödet torkar i värmen och möglar till på köpet. Hvarför skulle vi dessutom råka ut för den längsta vägen? Bröd för två dagar kan vara nog.» Hvar och en köpte nu bröd efter sin åsigt och så gingo de på vinst och förlust in i skogen.

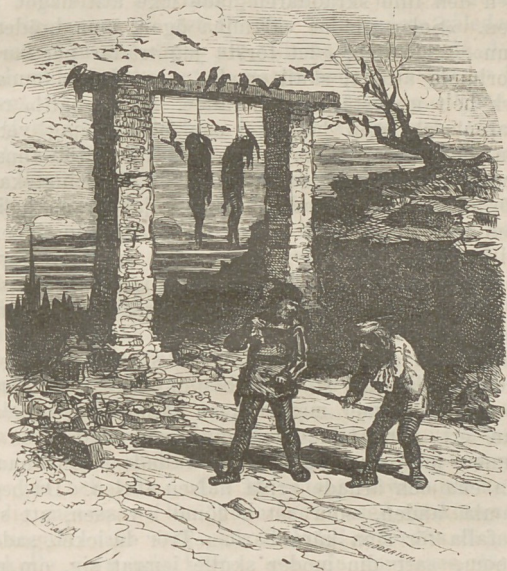
I skogen var så tyst som i en kyrka. Ingen vindfläkt rörde sig, ingen fogel sjöng, ingen bäck sorlade och ingen solstråle trängde ned mellan de täta grenarna. Skomakaren sade icke ett ord, brödet tyngde honom på ryggen så att han var nära att digna och svettdropparna trillade utför hans ansigte. Skraddaren deremot var öfvermåttan lustig, sjöng och dansade hela vägen. Så vandrade de i

två dagar, men då den tredje ännu ingen ända syntes på skogen och skräddaren hade ätit upp sitt bröd, började han att bli orolig; han tappade dock icke modet, utan satte sin lit till Gud och till sin lycka. Tredje dagens afton lade han sig med tom mage under ett träd, och nästa morgon, då han vaknade, var han icke mättare. Så gick också den fjerdagen, och då skomakaren satte sig på en trädstubbe och åt, måste skräddaren nöja sig med att bara se på. Då han slutligen bad om ett stycke bröd, svarade den andre: »Du har hela tiden varit så munter, pröfva nu på hur det kännes att vara illa till mods: Den fogel som sjunger för tidigt om morgonen kniper katten innan qvällen.» Korteligen, han var utan barmhertighet. Men femte morgonen, då den stackars skräddaren var så matt, att han hvarken kunde resa sig eller få fram ett ord, hans kinder voro krithvita och hans ögon röda, sade skomakaren: »Du skall få ett stycke bröd, med vilkor att jag därför får sticka ut ditt högra öga.» Den olycklige, som gerna ville uppehålla lifvet, och icke såg något annat medel dertill, gret ännu en gång med sina begge ögon, hvarefter han räckte fram dem till skomakaren, som hade ett hjerta hårdt som sten, och med en hvass knif stack ut högra ögat på honom. Skräddaren kom att tänka på hvad hans moder hade sagt, då han som barn snålades i skafferiet: »Den som vill äta mycket, får lida mycket.» Då han hade förtärt sitt dyrt köpta bröd steg han upp gråtande, men tröstade sig med tanken på att han ännu kunde hjälpa sig fram med sitt ena öga. Men sjettedagen infann sig hungern å nyo och tärde på hans hjerta. Om aftonen föll han ned vid foten af ett träd och sjunde morgonen kunde han för mattighet icke röra en lem och kände döden nalkas. Då sade skomakaren: »Jag vill ännu en gång öfva barmhertighet och gifva dig bröd; men du får det icke för intet, jag vill som ersättning sticka ut ditt andra öga.» Då ångrade skräddaren sitt lättsinniga lefnadssätt, bad den gode Guden om förlåtelse och sade

derpå: »Gör hvad du vill, jag är beredd att lida hvad som helst; men betänk att det finnes en Gud öfver oss begge och att han skall vedergälla dig det onda du gör mig, och som jag icke förtjent af dig. I de goda dagarne delade jag med dig hvad jag hade. Betänk att då jag icke längre kan se, kan jag icke längre drifva mitt handverk, utan måste gå och tigga. Vill du nödvändigt beröfva mig synen, så lät mig åtminstone icke ligga kvar här, ty då är jag utan räddning förlorad.» — Den gudsföraktande skomakaren, som icke egde några menskliga känslor, tog knifven och stack ut hans venstra öga, gaf honom derefter ett stycke bröd, räcktë honom en kapp och ledde honom bakefter sig.

Vid solens nedgång kommo de ur skogen. Strax der- utanför stod en galge. Dit ledde skomakaren den blinde skraddaren, lät honom lägga sig der och gick sin väg. Den olycklige var så utmattad af trötthet, smärta och hunger, att han somnade och sof hela natten. I daggrynningen vaknade han, men visste icke hvar han låg. I galgen hängde två missdådare, och på deras hufvuden sutto två kråkor. Dessa började prata. »Ar du vaken?» frågade den ena. »Ja, är jag så», svarade den andra. Då vill jag tala om något för dig», fortfor den första, »den dagg som faller öfver oss och ned på gräset i natt, ger hvar och en, som tvättar sig dermed, en förlorad syn igen. Om de blinda visste detta, huru mången skulle icke då bli helbregda som nu icke tror på någon möjlighet der- till.» Så snart skraddaren hörde detta, tog han sin näsduk, tryckte den mot gräset, och då den var genomfuktad af daggens tvättade han dermed sina ögongropar. Knappt hade han gjort detta, förrän han åter hade ett par friska och sunda ögon. Det dröjde icke länge så såg han solen gå upp; framför honom på en stor slätt låg hufvudstaden med sina ståtliga portar och väl hundra torn med förgyllda kupoler och kors som glänste i solskenet. Han tog en synål ur fickan, och då han såg att han kunde träda på den

lika lätt som förut, hoppade hans hjerta af glädje. Han föll på knä, tackade Gud för hans nåd och bad sin morgonbön, hvarvid han icke glömde de två syndarne som hängde der uppe, liksom kläppen i en klocka och dinglade i blåsten mot hvarandra. Sedan tog han sitt bylte på

ryggen, glömde sina utståndna lidanden och gick sjungande och hoppande vidare.

Då han gått ett stycke mötte han en liten brun fåle, som sprang omkring på marken. Han tog den i manen för att kasta sig upp och rida till staden. Men fålen bad om sin frihet och sade: »Jag är ännu för ung, till och

med en så lätt skräddare som du skulle kunna knäcka ryggen på mig; låt mig löpa till dess jag blir större och starkare. Den dag kan möjligen komma då jag kan vedergälla dig härför.» — »Spring», sade skräddaren, »jag ser att du icke är annat än en hoppetossa.» Fålen blef glad och sprang muntert öfver stock och sten sina färde.

Men den lille skräddaren hade icke ätit något sedan gårdagen. »Solen gläder väl mina ögon, men brödet icke min mun», sade han, »det första jag träffar på, bara det är någorlunda ätbart, skall smaka mig.» I detsamma kom en stork helt majestätiskt klifvande. »Håll, håll!» ropade skräddaren och grep honom i ena benet, »jag vet just icke om du duger till mat, men jag har intet annat att välja på, jag måste hugga hufvudet af dig och steka dig.» — »Gör det icke», svarade storken, »jag är en helig fogel, som gör människan stort gagn, och som ingen gör något illa. Låt mig lefva så kan jag möjligen göra dig någon återtjänst.» — Så gå på då, långben», sade skräd-daren. Storken satte vingarne i rörelse, drog benen upp under sig och flög sin väg.

»Hur skall detta sluta», frågade skräddaren sig sjelf, »min hunger blir allt större och min mage allt tommare, hvad som nu kommer mig i vägen skonar jag icke.» Då såg han ett par andungar komma simmande i en park. »I kommen just som om ni voro kallade», sade han, tog fatt den ena och ärnade vrida halsen af den. Då begynte den gamla anden, som setat gömd i vassen, att skrika och bönfalla för sina kära barn. »Tror du icke», sade hon till honom, »att din moder skulle jemrat sig, om någon släpat bort dig för att beröfva dig lifvet?» — »Lugna dig», sade den godmodige skräddaren, »du skall få behålla dina barn», och så släppte han den fångade i vattnet igen.

Då han nu vände sig om fick han ögonen på ett ihåligt träd, der vilda bin flögo ut och in, »Här får jag lön för min goda gerning», sade skräddaren, »jag skall taga ersättning i honungen». Men bidrottningen kom ut

och sade till honom: »Om du understår dig att röra någon af de våra eller rubba vårt bo, så skall våra gaddar sticka dig i skinnet, som tiotusende glödande synålar. Men om du lemnar oss i ro och går din väg, så skola vi en annan gång göra dig någon tjänst derför.»

Skräddaren insåg att här fanns intet val. »Nå», tänkte han, »inte blir man just mycket mätt af tre tomma fat och ingenting på det fjerde.» Han måste således med sin tomma mage släpa sig till staden, men då det just var vid middagstiden, stod maten redan på bordet i spis-kvarteret, så att han bara behöfde sätta sig och äta. När han blifvit mätt sade han: »Nu raskt till arbetet.» Han gick ut i staden, träffade på en mästare och fick god förtjänst. Han var särdeles ferm i sitt arbete, och det dröjde icke länge förr än han kom så i rop, att hvar och en som skulle göra sig nya kläder ville ha dem sydda af den lille skräddaren. Hans rykte steg med hvarje dag och slutligen utnämnde kungen honom till sin hofskräddare.

Men det går underligt till i världen. Hans fordna reskamrat, skomakaren, hade också och just på samma dag blifvit utnämnd till hofskomakare. Då denne fick ögonen på skräddaren och såg att han hade två friska ögon, började samvetet oro honom. »Jag må se till att afsluta räkningen med honom, innan han hämnas på mig», tänkte han. Så snart det blef fyrabend smög han sig upp till kungen och sade: »Ers Majestät, skräddaren är en öfvermodig människa; han har skrutit med att kunna skaffa igen kungakronan, som gick förlorad i fordna dagar.» — Det skulle vara mig kärt», svarade konungen, lät kalla skräddaren upp till sig och sade honom, att om han icke skaffade igen kronan, skulle han bli för alltid förvisad från staden. »Åhå», tänkte skräddaren, »skälm är den som ger mer än han har. När kungen begär mer af mig än hvad någon människa kan åstadkomma, så må jag gå min väg lika så gerna i dag som i morgon.» Han packade ihop sitt bylte och vandrade ur staden, men då han

kom utanför porten, tyckte han det var nog hårdt att nödgas lemna ett ställe, der allt gått honom så väl i händer. Han kom till parken, der han gjort bekantskap med änderna; der satt just den gamla, som han gifvit ungen igen, och putsade sig med näbben. Hon kände strax igen honom och sporde, hvarför han hängde hufvudet. Skräddaren meddelade nu anden sin olyckliga belägenhet. »Ar det ingenting annat som felar», sade anden, »det är snart hjälpt, kronan har fallit i vattnet, och ligger på botten. Vi kunna lätt skaffa upp den igen om du bara först breder ut din näsduk här på stranden.» Hon dök ned med sina tolf ungar och om fem minuter var hon uppe igen och satt midt under kronan, som hvilade på hennes vingar och de tolf ungarne simmade rundt omkring och hjälpte att bära den med näbbarne. Man kan icke tänka sig hur präktig kronan var, och då solen sken på den, skimrade den som hundra tusen diamanter. Skräddaren knöt in kronan i sin näsduk och bar den till kungen, som blef så glad, att han hängde en tjock guldkedja om halsen på skräddaren.

Då skomakaren såg att hans plan misslyckats, uttänkte han ett nytt försåt. Han gick upp till kungen och sade: »Ers Majestät, nu har skräddaren blifvit så öfvermodig, att han påstår sig kunna afbilda hela ert kungliga slott med allt dess tillbehör både inuti och utanpå, löst och fast, i vax. Kungen lät kalla skräddaren och befallde honom att afbilda hans kungliga slott i vax, med allt tillbehör, både löst och fast, men sade honom, att om det bara felade så mycket som en spik i väggen, skulle han för hela sitt lif bli stoppad i ett hål under jorden. Skräddaren tänkte: »Det blir allt värre och värre, detta kan ingen uthärda med», tog så sitt bylte på ryggen och vandrade af. Då han kom till det ihåliga trädet satte han sig och hängde hufvudet. Bien kommo flygande och bidrottningen frågade om han hade ondt i halsen, efter som han hängde hufvudet. »Ack nej!» svarade skräd-

daren, »det är värre än så», och nu berättade han hvad kungen hade äskat af honom. Bien slogo sina kloka hufvuden tillsammans och började att surra och brumma. Derpå sade bidrottningen: »Gå lugnt hem igen, men kom igen i morgon vid samma tid och tag då med dig en stor handduk, så skall allt gå bra.» Han vände om igen och bien flögo upp till kungliga slottet, in igenom de öppna fönsterna, kröpo omkring i alla vinklar och vrår och betraktade allt på det nogaste. Derpå skyndade de sig hem igen och afbildade slottet så hastigt som om det gått med trolleri. Redan om aftonen var det färdigt, och då skraddaren kom dit på morgonen stod hela den präktiga byggningen der så ackurat lika att icke en spik felade i väggen eller en sten på taket; allt var fint och putsadt och dertill luktade det så rart honung. Skräddaren knöt in det mycket varsamt i handduken och bar det upp till kungen, som aldrig kunde upphöra att beundra det, lät uppställa det i sin riddarsal och skänkte skraddaren ett stort hus i staden.

Men skomakaren hade ingen ro. Han gick för tredje gången upp till kungen och sade: »Ers Majestät, skräddaren säger att det är en lätt sak för honom att få en vattenkonst på borggården, klar som kristall och hög som en hel karl!» Kungen lät kalla skräddaren och sade till honom: »Om du icke tills i morgon gjort en vattenkonst på borggården, sådan du lofvat den, skall skarprättaren på samma gård göra dig ett hufvud kortare.» Den stackars skraddaren ansåg klokast att skynda sig sin väg, och sprang så fort han kunde ur staden. När han nu gick der och tårarne trillade utför kinderna kom fålen, som han en gång gaf friheten, springande; den hade nu blifvit en stor, ståtlig brun häst. »Nu är stunden kommen, att jag kan hjälpa dig», sade han till skräddaren, »jag vet hvad som ängslar dig, sitt upp på mig, nu kan jag bära två sådana som du.» Skräddaren lät icke säga sig detta två gånger, sprang upp i ett skutt, och hästen

galopperade med honom in i staden och rätt in på borggården. Der for han med blixstens hastighet tre gånger omkring gården och så störtade han omkull. I samma ögonblick hördes en förfärlig skräll, en sten sprang upp midt i borggården, högt i luften, öfver slottet, och strax höjde sig i dess ställe en vattenstråle, så hög som en ryttare till häst; vattnet var klart som kristall och solstrålarne skimrade derpå. Då kungen såg detta, steg han upp, full af förundran och tog skraddaren i famn i hela folkets åsyn.

Men denna lycka var ej af lång varaktighet. Kungen hade nemligen godt om döttrar, den ena vackrare än den andra, men icke en enda son. Den skadelystna skomakaren gick för fjerde gången upp till kungen och sade: »Ers Majestät, nu går skraddarens högmod öfver alla gränser: han säger att det vore honom en lätt sak, om han bara ville, att skaffa Ers Majestät en son ur luften.» Kungen lät åter kalla upp skraddaren och sade till honom: »Om du inom nio dagar kan skaffa mig en son, så skall du få min äldsta dotter till hustru.» — »Det är ju bra betalt», tänkte skraddaren, »men konststycket är också svårare än de andra.» Han gick hem, satte sig med benen i kors på sitt arbetsbord och funderade på hvad han skulle göra. »Nej, det låter sig icke göra», utropade han slutligen, »jag måste åter i väg, här får jag ingen ro.» Han snörde ihop sitt bylte och vandrade ur staden. Då han kom ut på marken mötte han sin gamla vän storken, som vankade af och an lik en filosof; emellanåt stannade han för att taga en groda i betraktande, och så sluka henne. Omsider kom han och helsade på skraddaren. »Jag ser», sade han, »att du har din packning på ryggen, hvarför vill du resa?» Skraddaren omtalade kungens orimliga begäran och beklagade sitt oblida öde. »Gör dig icke grå här för det», sade storken, »jag skall hjälpa dig. Jag skall i alla fall in till staden med lindebarn, och kan väl också taga med mig en liten prins ur brun-

nen; gå nu hem och lugna dig, du träffar mig på kongl. slottet.» Skräddaren gick hem och var vid utsatt tid på slottet. Det dröjde icke länge förrän storken kom flygande och klappade på rutan. Skräddaren öppnade, kusin långben steg försigtigt in och gick med gravitetiska steg öfver det blanka marmorgolfvet. I näbben hade han ett litet barn, så sött som en engel, och som sträckte sina små händer mot drottningen. Han lade barnet i hennes knä. Hon tryckte det till sitt hjerta, kysste det och var utom sig af glädje. Innan storken tog farväl framtog han sin resväska och bjöd den åt drottningen. Den var full af tårter och namnam, som delades mellan de små prinsessorna; men den äldsta fick ingenting deraf, för hon fick den lilla trefliga skräddaren till man. »Det förefaller mig», sade skräddaren, »som om jag vunnit högsta vinsten på lotteriet. Min mor hade allt rätt då hon sade: lita på Gud och din lycka, så går allt bra.»

Skomakaren måste sy skräddarens bröllopsskor och så blef han landsförvist. På vägen från staden gick han förbi galgen, hvarest han, utmattad af hetta och raseri, föll omkull. Då han slöt ögonen för att sofva, störtade de begge kråkorna öfver honom med vilda skrik och höggo ut begge ögonen på honom. Som en besatt for han in i skogen och der måtte han visst ömkligen omkommit, ty ingen har sett eller hört af honom allt sedan.

2.

De sex följeslagarne som lyckades i allt.

Det var en gång en man som var skicklig i alla yrken. Han blef soldat och tjenade tappert, men när kri-

get var slut fick han sitt afsked och tre öre till respen-
gar för att komma till sitt hem. Deröfver blef han stött
och svor på att, om blott han kunde få medhjelpare,
skulle han tvinga kungen att ge honom alla skatterna i
sitt kungarike.

I vredesmod tog han vägen genom skogen och der
fick han se en man som uppryckte sex stora träd med
handen som om de varit grässtrån. »Vill du följa med
mig och komma i min tjänst?» frågade han.

»Må göra!» svarade den andra, »men först måste jag
bära hem den här lilla vedknippan till min mor.»

Han virade det ena trädet som rep kring de andra,
kastade bördan på axlarne och gick. Sedan kom han
igen till sin husbonde som sade: »vi begge skola lyckas
i allt.»

Ett stycke längre bort träffade han en jägare som
knäfallit och höll sin bössa vid ögat. »Jägare, hvad sig-
tar du på?» frågade soldaten.

»På en half mils afstånd härifrån sitter en fluga på
grenen af en ek; jag tänker skicka henne en kula i ven-
stra ögat.» svarade jägaren.

»Åh, kom med mig,» sade soldaten, »vi tre skola lyc-
kas i allt.»

Jägaren följde honom och de anlände till sju väder-
qvarnar i full gång, fastän ingen vindfläkt märktes hvar-
ken från höger eller venster och icke ett blad rörde sig.
»Det är obegripligt huru qvarnarne kunna gå, luften är
ju alldeles lugn.» sade soldaten.

En half mil längre bort fingo de ögonen på en man
som satt uppe i ett träd; han täppte till ena näsborren och
bläste med den andra.

»Hvad knäfveln blåser du på der uppe?» frågade
soldaten.

»En half mil härifrån», svarade han, »finns det sju vä-
derqvarnar, jag blåser för att sätta dem i gång.»

»Åh, kom med mig,» sade soldaten, »vi fyra skola lyckas i allt.»

Blåsaren steg ned ur trädet och följde med. Efter någon stund kommo de till en karl som stod på ett ben; det andra benet hade han lossat af och lagt bredvid sig.

»Se der en som helt visst vill hvila sig,» sade soldaten.

»Jag är löpare,» svarade karlen, »och för att icke

komma allt för fort har jag aftagit ena benet; har jag begge benen i behåll springer jag om svalorna.»

»Åh, kom med mig,» sade soldaten, »vi fem skola lyckas i allt.»

Han gick med dem och om en stund mötte de en man med en liten hatt på ena örat. Soldaten sade: »Med all den aktning jag hyser för er, min herre, tycker jag att ni skulle sätta hatten rätt, ty nu ser ni allt för narraktig ut.»

»Nej det aktar jag mig nog för,» svarade han, om jag sätter hatten rätt på hufvudet blir det en sådan

köld, att foglarne förfrysa i luften och nedfalla döda på jorden.»

»Ah, om så är, kom med mig,» sade soldaten, »vi sex skola lyckas i allt.»

Alla sex följdes nu åt och kommo till en stad der kungen låtit kungöra att den som ville springa i kapp med hans dotter skulle få gifta sig med henne, om han segrade, men mista hufvudet om han blefve besegrad. Soldaten anmälde sig men frågade om han finge låta någon af sitt folk springa i hans ställe. »Naturligtvis,» svarade kungen, »men blir han efter så mister både han och du hufvudet.»

Saken var uppgjord; soldaten befallte löparen att sätta på sig andra benet och att löpa bäst han kunde utan att förspilla någon tid, så att han blefve segrare. Det var så uppgjort att den af de täflande som först kunde hämta vatten ur en aflägsen brunn skulle anses hafva vunnit.

Löparen och kungens dotter fingo hvar sin kruka och började på samma gång; men prinsessan hade knappt gjort några skutt förr än han var utom synhåll, liksom om han blifvit bortblåst. Han var snart vid brunnen, fyllde sin kruka och begaf sig på återvägen. Men midt i vägen kände han sig trött, satte krukan på marken och lade sig att slumra litet; men först lade han döds skallen af en häst, som tillfälligtvis låg der, under hufvudet, på det att kuddens hårdhet snart skulle väcka honom.

Under tiden hade prinsessan, som sprang så fort en vanlig människa någonsin kan springa, anländt till brunnen, fyllt sin kruka och träffade på hemvägen på den sofvande löparen. »Godt,» sade hon skämtande, »fienden är öfvervunnen», hvarefter hon hælde ut den sofvandes kruka och fortsatte sin väg.

Allt hade varit förlorat om icke jägaren genom en lyckträff stått på slottstaket och derifrån sett hela tilldragelsen med sina skarpa ögon. »Det duger inte att

prinsessan vinner», sade han och sköt ett skott som krossade hästskallen under löparens hufvud, utan att göra honom något ondt. Löparen blef genast yrvaken, märkte att krukans var tom och att prinsessan redan hade långt försprång. Men han tappade icke modet, återvände till brunnen, fyllde krukans ånyo och hann målet tio minuter före prinsessan. »Nu har jag verkligen rört på benen», sade han, »förr kan jag aldrig säga att jag sprungit.»

Men kungen och hans dotter voro mycket harmsna öfver att segraren var en simpel afskedad soldat och de kommo öfverens om att förgöra honom och hela hans sällskap. Kungen sade till sin dotter: »Var icke ledsen, jag har hittat på något, så att de icke skola undkomma oss.» Under föregifvande att undfägna dem bjöd han dem in i ett rum der golvet var af jern, dörrarna af jern och fönsterna af jern.

Midt i rummet var ett dukadt bord med utsökta rätter. »Stigen in och hållen till godo», sade kungen och när de stigit in stängde han och reglade alla dörrar utanför. Sedan befallte han kocken att elda under rummet till dess jernet blefve rödt. Befallningen utfördes och de sex följeslagarne som sutto kring bordet började svettas; till en början trodde de att det kom sig af den ifver hvarmed de åto; men hettan tilltog beständigt, de ville gå ut och märkte då att dörrar och fönster voro stängda och att kungen velat spela dem ett fult spratt. »Derpå har han misräknat sig», sade mannen med lilla hatten, »jag skall nog svala af brasan», och så satte han hatten rätt på hufvudet och det blef en sådan köld att all hettan försvann och rätterna frös till is på bordet.

Efter två timmar tyckte kungen att de borde vara stekta, lät öppna dörrarna och gick sjelf för att se hvad som blifvit af dem. Men alla sex voro välbehållna och sade att det var trefligt att få komma ut och värma sig litet, då det var så kallt i rummet att maten frös. Kungen blef utom sig af vrede och frågade kocken hvarför

han icke utfört hans befallning. Men kocken svarade: »Jag har eldat till glödhetta, se sjelf.» Kungen fann att han underhållit en förfärlig eld i ugnen under rummet, men att den icke skadat de sex följeslagarne.

Kungen funderade alltjemt på medel att göra sig qvitt de objudna gästerna, kallade soldaten till sig och sade: »Om du afstår din rätt till min dotter så vill jag ge dig så mycket guld du någonsin kan begära.»

»Välan!» svarade han, »gif mig bara så mycket guld som en af mina tjenare kan bära och jag afstår din dotter.»

Kungen var dermed särdeles belåten och soldaten sade att han om fjorton dagar ville hemta guld. Under tiden sammankallade han alla skrädarne i hela kungariket och anställde dem under fjorton dagar för att sy sig en säck. Då säcken var färdig kastade Herkules i sällskapet, han som hade ryckt upp träden med handen, den på axeln och instälde sig utanför slottet. Kungen frågade hvad det var för en stark sälle som bar på axlarna en tygspacke så stor som ett helt hus, och då han fått veta hvad det var blef han förskräckt, när han tänkte på huru mycket det kunde rymmas deri. Han lät framföra en tunna som sexton de starkaste karlar med möda kunde rulla, men Herkules tog den med en hand, tömde den i säcken och klagade öfver att det knappt syntes på botten. Kungen lät småningom föra fram hela sin skatt, som strök i säcken utan att fylla den till hälften. »Hit med mera!» skrek Herkules, »små smulor mätta icke en karl.» Man lät hemta ännu sju hundra vagnar lastade med guld från alla håll och kanter i kungariket och han kastade dem i sin säck tillika med oxarne som dragit dem: »för att få säcken full får jag väl ta hyad som finnes», sade han. När de voro istoppade fanns ännu rum för mer, men han sade: »Nu får det väl vara nog, man måste knyta till säcken innan den blir full.» Och så kastade han den på axlarna och gick att upphinna sina följeslagare.

Då kungen såg en enda man bära bort hela rikets rikedomar blef han utom sig af vrede och lät alla sina ryttare stiga till häst och befallte dem att förfölja de sex följeslagarne och återtaga säcken. De blefvo snart upphunna af två regementen, som ropade till dem: »Ni ären våra fångar, gifven igen säcken med guld, eljest hugga vi ned eder på stället!»

»Hvad säger ni?» svarade blåsaren, »vi skulle vara fångar? Innan dess skolen j få dansa om i luften.» Och tilltappande ena näsborren blåste han genom den andra på de två regementena och de flögo omkring i luften öfver berg och backar. En gammal korporal bad om nåd, derföre att han tyckte att hans nio ärr förtjenade ett bättre bemötande. Blåsaren hejdade sig något så att korporalen fick falla ned utan att stöta sig, men sade till honom: »Gå till kungen och säg honom att om han än skickat aldrig så stor krigshär emot oss, skulle alla man fått flyga i vädret.»

Då kungen hörde hvad som händt sade han: »Låt dem gå, de vildhjernorna kunna trolla.» De sex följeslagarne drogo bort med sina rikedomar, delade dem och lefde sedan lyckliga till sin död.

3.

Undinen i dammen.

Det var en mjölnare, som lefde helt förnöjd med sin hustru. De voro välbehållna och år efter år tilltog deras välstånd. Men ingenting är beständigt här i världen. Liksom mjölnarens rikedom hade tilltagit, så tog den af igen år för år, och slutligen egde han knappt qvarnen

som han bodde uti. Han var nedtryckt af bekymmer, och när han efter slutadt dagsverke lade sig om qvällen, fick han ingen ro, utan kastade sig från ena sidan till den andra i sängen. En morgon uppsteg han före gryningen och gick ut i Guds fria natur, i hopp att blifva något lättare om hjertat. Just som han gick förbi kvarndammen frambröt den första solstrålen, och i detsamma hörde han något brusa nere i vattnet. Han vände sig om och såg en vacker qvinna långsamt stiga upp ur vattnet. Hennes långa hår hängde ned öfver axlarna och betäckte hela hennes kropp. Han insåg strax att det var dammens undin och blef så rädd, att han icke visste om han skulle springa sin väg eller stanna. Men undinen kallade honom med sin milda röst vid namn och frågade hvarför han var så bedröfvad. Till en början var mjölnaren alldeles förstummad, men då han hörde henne tala så vänligt repade han mod och berättade henne att han förr hade lefvat i välstånd och lycka, men nu blifvit så fattig, att han med nöd kunde lifnära sig.

»Var lugn», svarade undinen, »jag skall göra dig rikare och lyckligare än du någonsin varit om du lofvar att gifva mig hvad som i detta ögonblick födes i ditt hus.» Mjölnaren tänkte som så: »Hvad kan det vara annat än en hundvalp eller en kattunge?» och han svarade derföre ja till hennes begäran. Undinen dök ned i vattnet igen och tröstad och med lifvad mod skyndade mjölnaren hem till sig. Men innan han ännu hunnit till qvarnen kom tjenstflickan emot honom och ropade att han skulle glädja sig, ty hans hustru hade födt en liten gosse. Mjölnaren blef som träffad af blixten, ty han insåg nu, att den lömska undinen hade vetat det och att hon hade bedragit honom. Helt nedslagen trädde han till sin hustrus säng och då hon frågade honom hvarföre han icke glädde sig åt den vackre gossen, så berättade han hvad som händt honom och hvad han lofvat undinen. »Hvad gagnar mig lycka och rikedom», tillade han, »när jag måste mista

mitt barn? Men hvad kan jag väl göra för att förhindra det?» Släktingarne som kommo för att gratulera kunde ej heller hitta på något råd.

Emellertid återvände lyckan till mjölnarens hus. Allt hvad han företog sig lyckades, hans kistor och skåp fylldes liksom af sig sjelfva och pengar strömmade in till honom. Det dröjde icke länge tills hans rikedom var större än någonsin förr. Men han kunde icke ostördt glädja sig deråt; löftet han hade gifvit undinen låg honom ständigt tungt på hjertat. Så ofta han gick förbi dammen var han i dödsångest att hon skulle komma upp ur vattnet och utkräfva hvad han var henne skyldig. Gossen förbjöd han att gå till vattnet: »Akta dig», sade han till honom, »om du går till vattnet så kommer en hand och griper dig och drager ned dig.» Men då det ena året gick efter det andra utan att undinen visade sig, så började mjölnaren lugna sig.

Gossen växte upp, och då han blifvit stor kom han i lära hos en jägare. Då han lärt ut och blifvit skicklig i sin syssla, fick han tienst hos en herre på landet. På samma ställe var det också en älsklig, vacker flicka. Jägaren blef kär i henne och då hans herre fick veta det gaf han honom ett litet hus; de unga tu höllo bröllop, lefde lugnt och lyckligt, och älskade hvarandra innerligt.

En gång förföljde jägaren ett rådjur. Då det sprang fram ur skogen ut på fältet satte han efter det och sträckte det med sitt skott till marken. Han märkte icke att han befann sig i närheten af den farliga dammen, och då han skurit upp rådjuret och uttagit dess inelovor gick han till vattnet för att tvätta sina blodiga händer. Men knappast hade han neddoppat dem förr än undinen kom upp; leende slog hon sina våta armar kring honom och drog honom med sig så hastigt, att vågorna slogo tillsammans öfver hans hufvud.

Då det blef afton och jägaren icke kom hem, blef hans hustru både orolig och rädd. Hon gick ut för att

söka honom, och då han ofta talt om för henne undinens åtrå efter honom och att han därför icke tordes närma sig dammen, så anade hon redan hvad som händt. Hon ilade till vattnet och då hon vid brädden fann hans jagtväska, kunde hon icke längre betvifla olyckan. Förtviflad och jemrande ropade hon sin älsklings namn, men förgefves. Hon sprang till andra sidan af dammen och ropade honom åter, hon förolämpade undinen, men fick intet svar. Vattnets yta förblef lugn; blott månens halfva ansigte stirrade orörligt på henne.

Den stackars qvinnan vek icke ifrån dammen. Med hastiga steg, utan rast eller ro, fortfor hon att gå omkring den, än under höga anskri af smärta, än under djup tystnad. Slutligen blefvo hennes krafter uttömda och hon dignade ned och föll i djup sömn.

I sömnen hade hon en underlig dröm. Det förekom henne såsom om hon i sin ängslan gått uppför några höga klippor. Törnen och tistlar sårade hennes fötter blodiga, regnet piskade henne i ansigtet och vinden susade genom hennes fladdrande hår. Hunnen till toppen fick allt ett helt annat utseende: himlen var blå, luften mild, marken sänkte sig jemnt nedåt och på en grön, blomstrande äng stod en liten vacker hydda. Hon gick ned till den, och då hon öppnade dörren satt der en gammal hvithårig gumma, som vinkade henne vänligt. — I samma ögonblick vaknade den stackars qvinnan. Dagen var redan inne och hon beslöt genast att följa drömmens vink. Mödosamt steg hon uppför berget och allt var alldeles som hon sett det i drömmen. Den gamla gumman tog vänligt emot henne och pekade på en stol att sätta sig på. »Någon olycka har visst händt dig efter du uppsökt min ensliga hydda», sade hon. Den stackars qvinnan omtalade gråtande hvad som händt henne. »Trösta dig», sade den gamla, »jag skall hjälpa dig. Här har du en guldkam. Vänta till dess fullmånen gått upp, gå då ned till dammen, sätt dig vid brädden och red ut ditt långa svarta

hår med denna kam. När du slutat detta så lägg dig ned, så får du erfara hvad som sker.»

Qvinnan vände tillbaka, men väntan på fullmånen blef henne mycket lång. Omsider visade sig den klara skifvan på himmelen, hon gick till dammen, satte sig ned, redde sitt långa svarta hår med guldkammen och då hon slutat dermed lade hon sig vid randen af vattnet. Det dröjde icke länge så brusade det nere i djupet, en bölja slog öfver brädden och ref kammen med sig. Nästa ögonblick öppnade sig vattenspegeln och jägarens hufvud steg upp derutur. Han sade icke ett ord, men såg på sin hustru med en sorgsen blick. En ny våg kom rullande och slog tillsammans öfver hans hufvud. Allt försvann och dammen var lika lugn som förut; blott fullmånens ansigte speglade sig deruti.

Tröslös vände hon hem igen; men i drömmen såg hon åter gummans koja. Om morgonen vände hon tillbaka och beklagade sig för den kloka gumman. Denna gaf henne en guldflöjt och sade: »Dröj tills det blir fullmåne igen, tag då flöjten, sätt dig vid brädden, blås en vacker melodi derpå och när du slutat den så får du erfara hvad som sker.»

Qvinnan gjorde som den gamla hade sagt. Knappt låg flöjten på sanden förrän en bölja kom rullande och förde flöjten bort med sig. Strax derpå delade sig vattnet och icke blott mannens hufvud utan också halfva kroppen höjde sig derutur. Kärleksfullt sträckte han sina armar emot henne, men i detsamma kom en annan våg rullande, slog öfver honom och drog honom ned med sig.

»Ack, hvad har jag för tröst deraf, att få se min älskling, för att i samma ögonblick förlora honom?» sade den olyckliga. Hon förtviflade åter, men i drömmen såg hon för tredje gången den gamlas hus. Följande morgon gick hon åter dit och den kloka gumman gaf henne en gyllene spinnrock, tröstade henne och sade: »Der är ännu litet kvar. Vänta tills det blir fullmåne, tag då din spinn-

rock, sätt dig vid brädden och spinn tenen full. När du är färdig dermed, så sätt rocken tätt utmed vattnet, så får du erfara hvad som sker.»

Qvinnan gjorde alldeles så som gumman sagt henne. Så snart det blef fullmåne bar hon guldrocken till brädden och satte sig att spinna till dess linet var slut och tenen alldeles full. Men knappast hade hon satt rocken utmed vattnet förr än det brusade starkare än förr och

en väldig bölja kom och tog rocken med sig. I detsamma kom icke allenast mannens hufvud utan jemväl hela hans kropp upp ur vattnet; han sprang hastigt i land, tog sin hustru vid handen och skyndade bort med henne. Men de hade icke hunnit många steg förrän dammen med ett förfärligt brakande steg öfver sina bräddar och brusade öfver marken efter de flyende. Dessa ansågo sig redan som dödens rof, och i sin förtviflan anropade hustrun ännu en gång den gamlas bistånd. I samma

ögonblick blefvo begge förvandlade, han till en groda och hon till en padda, och öfversvämningen, som emellertid hade nått dem, kunde nu icke tillskynda dem döden, men den skilde dem likväl och förde dem långt ifrån hvarandra.

Då vattenflödet gått tillbaka och flyktingarne åter voro på det torra fingo de sina mänskliga skepnader igen. Men den ena af dem visste icke hvar den andra var; de befunno sig bland främmande människor, som icke kunde visa dem vägen till deras hem. Der lågo höga berg med djupa klyftor emellan. För att få lifsuppehälle måste begge bli fåraherdar. I många år drefvo de så sina hjordar på marken och kände sorg och saknad.

Men en gång, då de en vacker vårmorgon drifvit ut sina hjordar, gjorde tillfälligheten att de möttes. Då mannen fick se en hjord på en aflägsen skogssluttning dref han sina får deråt. De träffade tillsammans i en dal, men de kände icke igen hvarandra. De blefvo likväl glada öfver att få sällskap och från den dagen drefvo de sina hjordar till samma ställe; mycket talades de icke vid, men de kände sig dock tröstade. En afton, då fullmånen stod högt på himmelen och fåren gått till hvila, tog herden fram en flöjt och började blåsa ett vackert men sorgligt stycke. Då han slutat, såg han att herdinnan gret bitterligen. »Hvarför gråter du?» frågade han. »Ack», svarade hon, »alldeles som nu sken månen då jag sista gången blåste samma stycke och min älskade mans hufvud kom upp ur vattnet.» Han såg på henne och i detsamma var det liksom en slöja fallit från hans ögon, han igenkände sin kära hustru, och då hon betraktade honom och månen sken på hans ansigte kände också hon igen sin käre man. De togo hvarandra i famn och kysses, och att de voro glada och blefvo lyckliga, behöfver man icke ens nämna.

De tre bröderna.

Det var en gång en man som hade tre söner, men inga andra egodelar än det hus han bodde uti. Hvar och en af sönerna ville gerna ha huset, men fadren höll lika mycket af dem allesammans och ville icke göra någon orätt. Han kunde visserligen ha såldt huset och delat pennin-garne emellan dem, men det ville han icke, ty huset var ett gammalt familjearf. Då fann han på ett råd. Han kallade sina söner tillsammans och sade till dem: »Dragen ut i verden och försöken eder lycka, lären hvar och en sitt handtverk, och den som gör bästa mästerstycket då han kommer hem, han skall få huset.»

Dermed voro sönerna tillfreds. Den äldste ville bli grofsmed, den mellersta barberare och den yngste fäktmästare. De utsatte en tid då de skulle träffas igen och begåfvo sig å väg. Lyckan gjorde att de alla tre träffade på mästare, som de kunde få lära något af. Smeden fick sko kungens häst och då tänkte han: «Nu slår det icke felt att du får huset.» Barberaren rakade bara förnäma herrar och tänkte också att huset skulle bli hans. Fäktmästaren fick månet hugg och mången stöt, men han höll alltid tungan rätt i mun och lät icke förbluffa sig, ty han tänkte att med feghet fick man icke huset.

Då den utsatta tiden var inne, möttes de alla hos fadren, men ingen visste bästa utvägen att visa sin skicklighet. Just som de sutto utanför huset och rådslogo härom kom en hare springande. »Hej!» sade barberaren, »han kommer som om han vore kallad!» Han tog fram bäcken och tvål, löddrade så länge tills haren var midt framför och derpå tvålade han in honom medan han sprang, och så rakade han honom, allt under loppet, all-

deles glatt i ansigtet, utan att skära honom det ringaste, och lemnade bara qvar fina polisonger och pipskäg. »Det var knäfveln!» sade gubben, »ni andra måste gripa er riktigt an om icke han skall taga priset ifrån er.» Det dröjde icke länge så kom en herre körande med blixstens hastighet i en enspänd vagn. »Nu skall jag visa hvad jag kan», sade smeden, sprang fatt vagnen, slet hastigt alla fyra skorna af hästen och skodde om honom igen, allt medan han galopperade. »Det var ett mästerstycke», sade han, »du gör din sak lika bra som din bror och jag vet icke hvem af er jag skall tilldömma priset.» I det-samma började det att regna. »Nu är turen min», sade den tredje, drog sitt svärd och började att hugga härs och tvärs öfver sitt hufvud, så att icke en regndroppe föll på honom.

Regnet blef starkare så att det slutligen riktigt öste ned, men ju mera det regnade, dess hurtigare svängde han sitt svärd, det föll icke en regndroppe på honom och han förblef så torr som om han stått under tak. Då fadren såg detta, utropade han full af förundran; »Du har gjort bästa mästerstycket, huset är ditt!»

De två andra förklarade sig nöjda med domen, och då de alla tre höllo mycket af hvarandra, beslöto de att bo der tillsammans, och drifva sina handverk. De fingo naturligtvis många kunder och förtjenade mycket penningar, eftersom de voro så utmärkt skickliga hvar och en i sin väg.

Så lefde de i flera år tillsammans; då blef den ena sjuk och dog och de båda andra sörjde så mycket der-öfver, att de också blefvo sjuka och dogo på grund af den stora kärlek de hyst till hvarandra. Sedan dess har verlden icke sett maken till skickliga mästare.

Haren och igelkotten.

Det var en sommarmorgon under skördetiden, just då bohvetet stod i blom. Solen sken på himmelen, morgonvinden fläktade i åkern, lärkorna drillade i luften, bien surrade i bohvetet, folket gick söndagsklädt till kyrkan och alla kreatur voro glada, och igelkotten likaså.

Men igelkotten stod i sin dörr, lade armarne i kors, betraktade hur tiden skred, och sjöng sin lilla visa, icke bättre och icke sämre än en igelkott sjunger en vacker sommarmorgon. Medan han sålunda gnolade sin visa fick han det för en igelkott nog djerfva infallet att; medan hans hustru tvättade och klädde barnen, göra en promenad och se efter huru hans rofvor frodades. Rofvorna växte helt nära hans hem och han och hans familj brukade äta af dem och ansågo dem som sin tillhörighet. Sagdt och gjordt. Igelkotten stängde dörren och gaf sig i väg. Han var knappt utom dörren och hade just kringgått en liten buske som kantade rofåkern, då han mötte haren, utgången i lika ärende, nemligen för att betrakta sin kål. Då igelkotten mötte haren önskade han honom ett vänligt god morgon. Men haren, som i sin inbillning var en stor personlighet och tvär till lynnet, besvarade icke helsningen, utan sade i öfversittareton: »Huru kommer det till att du är ute och vankar så tidigt på morgonen?»

»Jag är ute och promenerar», svarade igelkotten.

»Promenerar», eftersade haren skrattande »dertill tycker jag det fordras andra ben än dina.»

Detta svar förtröt igelkotten högeligen; han blef aldrig ond oftare än det var fråga om hans ben, just därför att han var född krokben. »Du inbillar dig kanske att dina ben äro bättre än mina», sade han till haren.

»Det kan snart afgöras», återtog igelkotten, »jag slår vad att om vi skulle springa i kapp, skulle jag komma fortare än du.»

»Med dina krokiga ben? du gäckas», sade haren, »men lika godt, jag går in derpå, hvad hålla vi om?»

»En dukat och en butelj brännvin», sade igelkotten.

»Topp, låt gå!» sade haren, »vi kunna börja genast.»

»Nej, det har ingen brådska», svarade igelkotten, »jag är ännu fastande på morgonen, jag vill först gå hem och få en bit i mig, om en halftimme är jag på mötesplatsen.»

Haren medgaf detta och igelkotten gick. Under vägen sade han: »Haren litar på sina långa ben, men jag vill spela honom ett spratt. Han inbillar sig vara något, men är bara ett nöt, han skall få plikta därför!»

Hemkommen sade han till sin hustru: »min gumma, skynda att kläda dig, du måste följa mig ut på ängen.»

»Hvad står på?» frågade hustrun.

»Jag har hållit vad med haren om en dukat och en butelj brännvin, att jag springer fortare än han, och du måste hjälpa mig att vinna.»

»Herre min skapare!» utropade igelkottshonan, »har du kommit från dina sinnen, min gubbe? Hur kan du i språng vilja mäta dig med haren?»

»Tyst, min gumma», sade igelkotten, »det är min sak. Blanda dig icke i mannens affärer. Skynda på, kläd dig och följ med.»

Hvad skulle hustrun göra. Hon var tvungen att lyda, om hon ville eller icke.

Då de vandrade tillsammans sade igelkotten till sin hustru: »Lägg noga märke till hvad jag nu säger dig. Vi skola löpa på den der åkern du ser. Haren löper i ena diket, och jag i det andra, vi börja der nedifrån. Du behöfver bara gömma dig här i diket och när haren kommer nära dig, springer du fram och ropar: 'här är jag!'»

I detsamma voro de framme. Igelkotten anvisade hustrun den plats hon skulle intaga och begaf sig öfver

åkern. Vid slutet deraf träffade han haren, som sade:
»börja vi nu?»

»Det förstås!» svarade igelkotten.

»I väg då!»

Hvar och en tog plats i sitt dike och haren räknade:
»ett, tu, tre!» och for af som en hvirfvelvind utåt marken.
Igelkotten gick ett par steg och gömde sig sedan lugnt i
diket.

Vid målet, der dikena förenade sig, sprang igelkottens
hona fram och ropade: »här är jag!» Haren blef högeli-
gen förvånad. Han var öfvertygad att det var igelkotten
sjelf, ty hustrun liknade fullkomligt sin man.

Haren sade: »Fan är med i spelet! Det göra vi om
än en gång!» och han hvirflade af återigen så att örönen
slokade i vinden. Igelkottens hona rörde sig icke ur stället.
När haren kom till ändan af åkern ropade igelkotten emot
honom: »Här är jag!» Haren, alldeles utom sig, sade:
»Det göra vi om än en gång?»

»Jag säger inte nej», svarade igelkotten, »jag är färdig
att löpa så länge du har lust.»

Haren lopp så sjuttiotre gånger i svit, och igelkotten
uthärdade täffingen till slutet. Hvarje gång haren kom

till ena eller andra ändan af dikena ropade alltid igelkotten eller hans hustru: »här är jag!»

Sjuttiondefjerde gången kunde haren icke uthärda loppet; midt i åkern stupade han öfver ända, fick blodstörning och gaf upp andan på stället. Igelkotten tog dukaten och bränvinsbuteljen som han hade vunnit och ropade hustrun ur sitt gömställe; begge gingo mycket belättna hem, och så vida de icke sedan dess äro döda, så lefva de ännu.

Moralen i denna saga är, för det första, att ingen, huru mäktig han än må vara, bör häna en ringare, vore det än en igelkott; och, för det andra, att den som tänker gifta sig bör välja inom sitt eget stånd och med starkt äktenskapstycke. Är du en igelkott, så välj en igelkottshona, och så vidare i hvad vilkor du är.

6.

Anden i flaskan.

Det var en gång en fattig vedhuggare som arbetade från tidigt på morgonen ända in i sena qvällen. Sedan han sparat ihop något penningar sade han till sin son: »Du är mitt enda barn, de pengar jag förvärfvat i mitt anletes svett, vill jag använda till din uppfostran. Låt mig se att du lär dig något nyttigt, så att du kan föda mig då jag blir gammal och mina leder för styfva att arbeta med.» Sonen kom nu i en lärd skola och läste flitigt så att alla hans lärare berömde honom. Då han hade varit der en tid och gått igenom ett par klasser, men dock icke var fullkomlig i allt, var emellertid den

lilla sparpenning fadren hade afsatt slut, och han måste återvända hem. »Ack», sade fadren bedröfvad, »jag har intet mer att ge dig, i denna hårda tid är jag knappt i stånd att förvärfva bröd för dagen.» — »Käre fader», svarade sonen, »sörj icke för det; är det Guds vilja så länder allt till det bästa, hur det än skickar sig, skall jag veta att finna mig i mitt öde.» Då fadren derefter ärnade sig till skogen för att arbeta, sade sonen: »Låt mig följa med och hjälpa dig.» — »Jo», svarade fadren, »det skulle falla sig besvärligt nog för dig, du är icke van vid hårdt arbete och står icke råd att köpa en till.» — »Gå till grannen», svarade sonen, »han lånar dig nog sin yxa så länge tills jag hinner förtjena mig en.»

Fadren lånade nu en yxa af grannen, och nästa morgon följdes de åt ut i skogen. Sonen hjälpte sin fader och arbetet gick raskt och hurtigt. Då solen stod öfver deras hufvuden sade fadren: »Låt oss nu hvila och äta vår middag, så går arbetet dubbelt så lätt efteråt.» Sonen tog sitt bröd i handen och sade: »Hvila dig du, far, jag är icke trött, jag vill gå litet fram och tillbaka i skogen och leta efter fogelbon.» — »Ack, din tok», svarade fadren, »hvad skall du nu löpa efter? Du blir så trött att du icke kan röra dig sedan, stanna nu här och sätt dig hos mig.»

Men sonen gick in i skogen, åt på sitt bröd, var vid glad tlynne och tittade här och hvar mellan de gröna grenarna om han icke skulle kunna upptäcka ett bo. Sålunda vankade han omkring tills han kom till ett ofantligt stort ekträd, som visst var flera hundra år gammalt och så tjockt, att fem människor tillsammans icke kunnat omringa det. Han tänkte: »Häruti måste väl fler än en fogel byggt sitt bo.» Då tyckte han sig plötsligt höra en röst; han lyssnade och förnam ett doft rop: »Släpp mig ut, släpp mig ut!» — Han såg sig omkring, men kunde dock icke upptäcka något, dock tyckte

han att rösten kom liksom ur jorden. Då ropade han: »Hvar är du?» Rösten svarade: »Här nere vid ekrötterna, hjälp mig ut, hjälp mig ut!» Gossen begynte att gräfva upp jorden och att söka bland ekrötterna tills han slutligen i ett hål påträffade en glasflaska. Han tog fram den, höll den mot dagern och nu såg han någonting som liknade en groda hoppa upp och ned deruti. »Släpp mig ut, släpp mig ut!» ljöd ropet igen och gossen, som icke anade något ondt, tog ur korken. Plötsligt steg en ande ur flaskan, och begynte att växa och växa och det med sådan fart, att inom ett par ögonblick stod der en stor jätte, stor som halfva trädet. »Vet du», ropade anden med fruktansvärd stämma, »hvad lön väntar dig därför att du släppte mig ut?» — »Nej», svarade gossen frimodigt, »hur skulle jag kunna veta det?» — »Då skall jag säga dig det, jag tänker knäcka halsen på dig.» — »Det skulle du ha sagt mig förut», var gossens svar, »så skulle du nog ha fått setat qvar derinne; mitt hufvud låter du nog bli, derom få vi vidare talas vid.» — »Tala hit och tala dit», ropade anden, »din välförtjenta lön kan jag icke förhålla dig, tror du att jag af gunst var instängd, nej det var till straff; jag är den store, mäktige Mercurius, den som gör mig fri måste jag knäcka halsen på.» — »Stopp litet», sade gossen, »så raskt går det heller icke, jag måste först veta om det verkligen var du som satt i den här lilla flaskan och om du är rätta mannen; kan du krypa in igen, så vill jag tro dig, och se'n må du göra med mig hvad du vill.» Anden svarade full af höghmod, att det vore hans ringaste konst, drog ihop sig och blef så liten och obetydlig som han från början varit och gled så ned genom flaskhalsen. Vips tryckte pojken ner korken, kastade flaskan bland ekrötterna på dess förra plats, och anden satt der lurad.

Nu ärnade gossen gå tillbaka till fadren, men anden bad så jemmerligt: »Ack, låt mig komma ut, låt mig komma ut!» — »Nej», svarade gossen, »andra gången

lyckas det icke, den som en gång har velat taga lifvet af mig den släpper jag icke lös sen jag väl fångat honom.» — »Om du ger mig friheten», ropade anden, »så skall jag ge dig så mycket att du är bergad för lifstiden.» — »Nej», svarade gossen, »jag låter icke narra mig en gång till.» — »Du står i ljuset och skymmer dig själf», sade anden, »jag skall intet ondt göra dig, utan rikligt veder-gälla dig.» Gossen tänkte: »Om man skulle våga försöket, kanske han håller ord; i alla fall skall han icke få mig så lätt.» Han drog ur korken och anden steg ur liksom förra gången, vidgade ut sig och blef en stor jätte. »Här har du din lön», sade han, räckte gossen en liten lapp som såg ut som ett plåster och tillade: »När du med den ena sidan bestryker ett sår, så blir det ögonblickligen läkt och när du med den andra bestryker jern eller stål blir det strax förvandladt till silfver.» — »Det må jag först försöka innan jag tror», svarade gossen, gick till ett träd och ristade med yxan i barken, strök så såret med lappen och rispan gick ögonblickligen igen och blef hel. »Ja, det har sin riktighet», sade han till anden, »nu kunna vi säga hvarandra farväl.» Anden tackade för sin befrielse och gossen tackade för gåfvan och gick tillbaka till sin fader.

»Hvart har du löpt omkring?» frågade fadren, »har du glömt arbetet? Jo, jo, jag förutsåg att du skulle tröttna dermed.» — »Var lugn far, jag skall snart taga igen skadan.» — »Taga igen skadan», sade fadren vred, »tro det den som kan.» — »Gif akt far, nu skall jag hugga det der trädet, så att det skall braka i det.» Han tog sitt plåster, beströk yxan dermed och högg ett kraftfullt tag; men som yxan blifvit förvandlad till silfver plattades eggen. »Oj, far, se så'n usel yxa du gifvit mig, den duger ju ingenting till.» Fadren blef förskräckt och utbrast: »Ack, hvad har du gjort! nu måste jag ersätta yxan, men hvar skall jag taga pengar dertill; det är vinsten af ditt arbete.» — »Blif icke ond, far», svarade sonen,

»jag skall nog betala yxan.» — »Du, din skrällare», ropte fadren, »hvarmed skall du betala, du har ju icke mer än hvad jag ger dig. Du har hufvudet fullt af studentfunder, men att fälla ett träd duger du icke till.»

Efter en stunds tystnad sade sonen: »Far, jag kan icke arbeta mera i dag, låtom oss hålla fyrabend.» — »Menar du, att jag kan lägga händerna i kors, som du? nej, jag måste ännu göra gagn, men du kan gå hem!» — »Men, far, jag är för första gången i skogen, jag hittat icke hem, följ med!» Vreden hade emellertid lagt sig och fadren lät öfvertala sig att följa honom hem. »Det är bäst att du går och säljer den förderfvade yxan», sade han till sonen, »se till att du får för den så mycket du kan, resten får jag väl genom arbete skrapa tillsammans.» Sonen tog yxan och bar den till en guldsmed i staden. Guldsmeden undersökte den, lade den på vägsålen och sade: »Hon är fyrahundra daler värd, men så mycket reda penningar har jag icke.» — »Gif mig hvad ni har», sade sonen, »det öfriga kan jag ha till godo.» Guldsmeden gaf honom trehundra daler och blef skyldig etthundra. Derpå gick sonen hem. »Far», sade han, »gå nu och hör efter, huru mycket grannen begär af sin yxa.» — »Det vet jag förut», svarade gubben, »hon kostar en daler.» — »Så gif honom det dubbelt opp; jag har pengar i öfverflöd», och så gaf han fadren etthundra daler och sade: »Nu behöfver du icke lida någon nöd! Hädan- efter kan du lefva i all bekvämlighet.» — »Store Gud!» sade gubben, »hur har du kommit till all denna rike- dom?»

Nu berättade sonen händelsen i skogen och hvilken rik fångst han hade gjort i tron på sin lycka. Med resten af penningarna for han tillbaka till den lärda skolan, studerade vidare, och då han med sitt plåster kunde läka alla sår, blef han snart den ryktbaraste doktor i hela verlden.

Den sjungande och hoppande lärkan.

Det var en gång en man, som skulle göra en lång resa. Vid afskedet frågade han sina tre döttrar, hvad de ville han skulle taga hem med sig åt dem. Den äldsta begärde perlor, den mellersta diamanter, men den tredje sade: »Käre fader, jag önskar mig bara en sjungande, hoppande lärka.» Fadern sade: »Ja, om jag kan få tag i någon sådan skall du få den.» Då nu tiden kom att han var på hemvägen, ja, då hade han köpt perlor och diamanter åt de begge äldsta, men den sjungande, hoppande lärkan hade han förgäfves sökt öfverallt, och det gjorde honom ondt, ty den yngsta dottern var honom kärast. Då förde honom vägen genom en skog, och midt i skogen var ett praktfullt slott, och tätt vid slottet stod ett träd och högst uppe i trädets topp såg han en lärka sjunga och hoppa. »Ah, du kommer mig just till pass!» sade han riktigt förnöjd och bad sin tjenare stiga upp i trädet och fånga fogeln. Men i detsamma han närmade sig trädet sprang plötsligt ett lejon fram, skakade manen och röt, så att löfven på träden darrade. »Den som vill röfva min sjungande, hoppande lärka», röt det, »den äter jag upp.» Då sade mannen: »Jag visste icke att fogeln tillhörde dig; jag vill godtgöra mitt fel och ge dig mycket pengar, om du låter mig få behålla lifvet.» Lejonet sade: »Intet annat kan rädda dig, än att du lofvar mig, att det första du möter när du kommer hem blifver mitt.» Men mannen vägrade och sade: »Det kunde vara min yngsta dotter, hon håller mest af mig och springer mig alltid till mötes då jag kommer hem.» Men tjenaren var ängslig och rädd och menade: »Hvarför skulle det just vara er dotter, det kan ju lika väl vara en katt eller en hund.»

Då lät mannen öfvertala sig, tog den sjungande, hoppande lärkan och lofvade lejonet att det skulle få den som han först mötte vid hemkomsten.

Då han nu kom hem och trädde in i huset var den första som mötte honom just hans yngsta käraste dotter. Hon kom springande, omfamnade och kysste honom och då hon såg att han hade en sjungande, hoppande lärka med sig hem, var hon utom sig af glädje. Men fadren kunde icke glädja sig, han brast i gråt och sade: »Mitt älskade barn, jag har lofvat att ge dig åt ett vildt lejon, och när det får dig skall det sönderslita dig och äta upp dig», och så berättade han henne hela tilldragelsen och bad henne, för Guds skull, att icke gå till lejonet, hända hvad hända ville. Men hon tröstade honom och sade: »Käraste fader, hvad ni har lofvat, det måste ni hålla. Jag vill gå dit och jag skall beveka lejonet så att jag kommer välbehållen hem igen.» Nästa morgon lät hon visa sig vägen, tog afsked och gick frimodigt in i skogen. Men lejonet var en förtrollad prins och var om dagen ett lejon, och allt hans folk voro då lejon, men om natten fingo de sin menckliga skapnad igen. Vid sin ankomst blef hon vänligt emottagen och införd i slottet. När det blef natt förbyttes lejonet till en skön man och bröllopet firades med stor ståt. De lefde lyckligt med hvarandra, vakade om nätterna och sofvo om dagarne. En gång kom han och sade: »I morgon är det en fest i din faders hus, ty din äldsta syster gifter sig, och om du har lust att resa dit skola mina lejon ledsaga dig.» Hon sade ja, för hon ville så gerna återse sin fader, och hon begaf sig i väg följd af lejon. Det blef stor glädje då hon anlände, ty alla hade trott att hon blifvit sönderrifven af lejonet och för längesedan var död. Men hon berättade dem hvilken ståtlig man hon hade och hur belåten hon kände sig, och så blef hon hos dem så länge bröllopet varade och for sedan tillbaka till skogen. Då den andra dottern skulle gifta sig och hon återigen var bjuden på bröllop, sade hon

till lejonet: »Denna gång vill jag icke fara ensam, du måste följa med.» Men lejonet svarade, att det var för farligt för honom, ty om strålen af ett brinnande ljus skulle falla på honom, blefve han förvandlad till en dufva och måste i sju år flyga med dufvorna. »Ack!» sade hon, »följ bara med, jag skall nog sörja för att intet ljus kommer dig för när. Så begåfvo de sig i väg och togo äfven deras lilla barn med sig. Hemma i fadrens hus byggdes en sal med så tjocka väggar att ingen ljusstråle kunde tränga igenom. Der skulle han sitta när bröllopsljusen blefvo tända. Men dörren var gjord af rått trä, det sprack och fick en liten remna som ingen märkte. Nu firades bröllopet med stor prakt, men när bröllopet kom tillbaka från kyrkan och gick med facklor och ljus förbi salen, då föll en stråle på kungasonen och i ett nu var han förvandlad; och då hon kom in och sökte honom, så såg hon honom icke, der satt bara en hvit dufva. Men dufvan sade till henne: »Sju år måste jag flyga omkring i verlden, men vid hvart sjunde steg vill jag fälla en röd bloddroppe och en hvit fjäder som skola visa dig vägen, och om du följer mig, kan du lösa mig ur förtrollningen.»

Då flög dufvan ut genom dörren och hon följde den, och vid hvart sjunde steg fälde den en röd bloddroppe och en hvit fjäder och de visade henne vägen. Så fortfor hon att beständigt gå ut i vida verlden och såg sig icke tillbaka och hvilade ej heller — och nu voro de sju åren snart förbi. Hon gladdde sig, ty hon trodde att befrielsen var nära, men ack, mycket återstod ännu. En gång, medan hon så fortfor att vandra, föll icke mer någon fjäder och icke heller någon bloddroppe och då hon blickade upp var dufvan försvunnen. Och då hon tänkte: »här kunna människorna icke hjälpa dig», flög hon upp till solen och sade till henne: »Du som skiner ned i djupan dal och på bergets tinnar, har du icke sett en hvit dufva flyga?» — »Nej», sade solen, »jag har icke sett någon, men här ger jag dig en liten ask, öppna den när du kommer i stor

nöd.» Hon tackade solen och gick vidare allt intill aftonen och månen sken. Då frågade hon denne: »Du som skiner på skog och mark, har du icke sett en hvit dufva flyga?» — »Nej», svarade månen, »jag har icke sett någon, men här ger jag dig ett ägg, slå itu det när du kommer i stor nöd.» Hon tackade månen och gick vidare till dess nattvinden kom och blåste på henne, då frågade hon denne: »Du som blåser genom träd och löf, har du icke sett en hvit dufva flyga?» — Nej», svarade nattvinden, »jag har icke sett någon, men jag vill spörja de andra vindarne, de hafva kanske sett den.» Östan- och vestanvinden kommo och de hade ingenting sett, men sunnanvinden sade: »Den hvita dufvan såg jag, hon flög till röda hafvet, der har hon blifvit lejon igen, ty de sju åren äro förbi, och lejonet är der i strid med en lindorm, men lindormen är en förtrollad prinsessa.» Då sade nattvinden till henne: »Jag vill ge dig ett råd. Gå till röda hafvet, vid höggra stranden stå der höga rör, räkna dem, afskär det elfte och slå lindormen dermed, så kan lejonet besegra den och begge återfå sina menskliga skepnader; se dig derefter om och du skall få se fogeln Grip, som sitter vid röda hafvet, svinga dig med din make upp på dess rygg och fogeln skall bära eder hem öfver hafvet. Der har du en nöt, släpp den ner i hafvet när ni äro midt öfver det, så skall hafvet öppna sig och ett stort nötträd växa upp derur, hvaruti Gripen kan hvila sig; han är icke nog stark att bära er utan att hvila, och glömmur du att kasta ner nöten så släpper han er i vattnet.»

Då begaf hon sig dit och fann allt så, som nattvinden hade beskrifvit det. Hon räknade rören vid hafvet, afskär det elfte och slog dermed lindormen. Lejonet besegrade lindormen och strax blefvo de menniskor. Men då kungadottern, som förut varit lindorm, blifvit fri från förtrollningen, tog hon den unge mannen i famn, satte honom på fogeln Grip och bortförde honom. Då stod den

arma, som hade vandrat så vida omkring, åter öfvergifven och hon satte sig ned och gret. Men ändtligen repade hon mod och sade: »Jag vill ännu gå så långt som vinden blåser och så länge som tuppen gal, tills jag finner honom.» Och hon gick länge, länge, och kom så till slottet der de begge lefde tillsammans; då hörde hon att der snart skulle firas en bröllopsfest. Men hon sade: »Gud skall nog bistå mig», och öppnade asken som solen gifvit henne, och deruti låg en klädning, strålande som solen sjelf. Hon tog den på sig och gick upp på slottet, och allt folket, till och med sjelfva bruden, betraktade henne förundrade; bruden tyckte så mycket om klädningen att hon ville ha den till bruddrägt och frågade om hon kunde få köpa den. »Icke för pengar och icke för guld», svarade hon, »men för kött och blod.» Bruden frågade hvad hon menade dermed. Då sade hon: »Låt mig sofva en natt i samma rum som brudgummen sofver.» Bruden ville icke gå in derpå, men ville också gerna ha klädningen och slutligen sade hon ja, men befallde kammartjennaren att ge kungasonen en sömndryck. Då det var natt och den unge mannen somnat, blef hon införd i sängkammaren. Då satte hon sig vid sängen och sade: »Jag har följt dig i sju år, har varit hos solen och hos månen och hos vindarne och frågat efter dig, och har hjälpt dig med lindormen, vill du det oaktadt alldeles glömma mig?» Men kungasonen sof så hårdt att det blott förekom honom som om vinden hade susat i furuträden utanför. Då det nu blef dager igen, blef hon åter utförd och måste gifva ifrån sig den gyllene klädningen. Då nu icke heller detta hade hjälpt blef hon mycket sorgsen, gick ut på ängen och satte sig att gråta. Men då hon satt der kom hon ihåg ägget som månen hade gifvit henne. Hon öppnade det och då kom derutur en höna med tolf kycklingar af rent guld; de sprungo omkring och pepo och kröpo under hönans vingar, så att man icke kunde tänka sig en skönare syn. Då steg hon upp, schasade dem fram-

för sig på ängen så länge tills bruden tittade ut genom fönstret och hon tyckte så mycket om dem att hon genast kom ned och frågade om hon kunde få köpa dem.

- Icke för pengar och icke för guld, men för kött och blod; låt mig ännu en natt sofva i kammaren der brudgummen sofver.» Bruden gick in derpå och ville bedraga henne liksom förra gången. Men då kungasonen gick till sängs sporde han kammartjenaren hvad det hade varit för tumult natten förut. Då berättade kammartjenaren allt, att han gifvit honom en sömndryck derföre att en fattig flicka hemligen skulle sofva i hans sängkammare och att han äfven i natt skulle ge honom en dylik dryck. Kungasonen sade: »Håll ut drycken bredvid sängen.» Om natten blef hon införd igen och då hon begynte förtälja allt sorgligt som händt henne, igenkände han genast sin älskade gemåls röst, sprang upp och ropade: »Nu först är jag riktigt befriad, allt har förekommit mig som en dröm, ty den främmande kungadottern har förtrollat mig så att jag kunnat glömma dig, men Gud har i rätta stunden befriat mig ur villfarelsen.» Derpå gingo de begge hemligen om natten ut ur slottet, ty de fruktade för kungadotterns fader, som var en trollkarl, och de satte sig på fogeln Grip, som bar dem öfver Röda hafvet och då de voro midt deröfver lät hon nöten falla. Strax växte der upp ett stort nöträd, fogeln hvilade sig deri och förde dem derefter hem, der de återfunno sitt barn, som nu blifvit stort och skönt, och de lefde nu lyckligt intill sina dödsdagar.

Mäster Syl.

Mäster Syl var en liten rörlig man, som aldrig gaf sig ett ögonblicks ro. En liten uppnäsa var det förnämsta karaktersdraget i hans bleka och koppärriga ansigte, hans hår var grått och stripigt och hans små ögon slungade blixtar till höger och venster. Han mästrade allt, kritiserade allt, visste allting bättre än andra och ville alltid ha sista ordet. Då han gick på gatan slängde han så öfverdådigt med armarne att han en dag stötte till ett vattenämbare som en ung flicka bar, så att det flög i vädret och öfversköljde honom. »Så'nt nöt!» skrek han, i det han skakade vattnet af sig, »kan hon icke se bakom sig, då hon bär något?»

Till yrket var han skomakare och då han arbetade drog han beckträden med sådan kraft, att den som icke höll sig på behörigt afstånd fick känbara stötar i sidan. Ingen arbetare stod ut hos honom längre än en månad, ty han hade alltid att klandra på det bäst gjorda arbete. Än voro stygnen ojemna, än en sko längre eller en klack högre än den andra, eller lädret icke nog klappadt. »Vänta, jag skall lära dig hur man mjukar upp huden», sade han till lärlingen och lät honom smaka spanremmen öfver ryggen.

Han kallade allt sitt tjenstfolk lättjefullt, men sjelf arbetade han icke stort, ty han kunde aldrig sitta stilla i två minuter. Om hans hustru stigit upp på morgonen och gjort upp eld i spisen, hoppade han ur sängen och sprang i strumpfötterna ut i köket. »Vill du tända eld på huset?» skrek han. »Det är en brasa, som kunde steka en ox, liksom man finge veden för intet!»

Då pigorna voro sysselsatta med tvätt och skrattade kring tvättbunken åt de nyheter de berättade hvarann, blef han otidig mot dem: »Nu äro de dumma gässen i farten, de låta näbbarne gå och för kacklet glömma de arbetet, såpan smälter bort i vattnet. Slöseri och lättja! De lägga händerna i kors och fråga icke efter tvätten.» Och i sin vrede snafvade han mot en så med lut, så att hela köks-golfvet öfverspolades.

Ett nytt hus bygdes på andra sidan gatan och genom sitt fönster mönstrade han arbetet. »De använda röd sand som aldrig torkar», ropade han, »man kommer aldrig att må för väl der i huset; se bara huru galet murarne lägga teglet, bruket duger icke, det är bara grus i stället för sand; en vacker dag ramlar hela huset öfverända på hyresfolket.» Så drog han några styng, men steg åter upp, kastade af sig förklädet och mumlade: »Nej, jag står icke till svars därför, jag måste lära dem hur de skola bära sig åt.» Han anföll timmermännen: »Hvad är detta för fusk, er ställning är ju sned och vind, tror ni att de der sparrarne hålla?» alltihop lossnar åt fanders allt mer och mer.»

Han tog en yxa ur handen på en timmerman för att visa honom huru han borde handtera den, då i detsamma ett kalklass kom körande; nu kastade han yxan ifrån sig och sprang fatt kusken. »Är ni galen», röt han, »är det sundt förnuft i att spänna så unga hästar för ett sådant lass, de arma kreaturen krevera ju på stället.» Kusken svarade ej ett ord och mästern Syl gick i vredesmod åter in i verkstaden.

Just som han satte sig kom lärgossen och räckte honom en sko. »Hvad är detta för något?» röt han åt denne, »har jag icke förbjudit dig att skära skorna så låga, hvem köper sådana skoplagg? Det är ju icke annat än en sula! Jag vill att mina befallningar skola till punkt och pricka utföras.

»Mästaren har mycket rätt att den är förfuskad»,

svarade lärgossen», men det är den skon som mästarn sjelf skurit till och sytt och som föll på golfvet när ni nyss steg upp; jag har icke gjort annat än tagit upp den, men en engel skulle icke kunna göra er i lag.»

Mäster Syl drömde en natt att han var död och på väg till paradiset. Han anlände till porten och klappade på och Sankt Petrus öppnade för att se hvem det var. »Ah, är det ni, mäster Syl, stig på, men jag vill varna er, kritisera icke hvad ni ser i himmelriket, det kunde bekomma er illa.»

»Den varningen var obehöflig», svarade mäster Syl, »jag känner belevnhetens fordringar och, Gud vare tack, här är allt fullkomligt; det är icke som på jorden.»

Han inträdde och började genomvandra de vida rymderna. Han skådade åt alla håll, till höger och till vänster, men kunde icke afhålla sig från att då och då runka på hufvudet och mumla mellan tänderna. Slutligen märkte han två englar som buro en stor trästock. Det var en hjelke som en man haft i ögat, medan han sökte grandet i sin broders öga. Men i stället för att bära den på axlarne, buro englarne den under armarne. »Har man någonsin sett något så tafatt», tänkte mäster Syl. Emellertid teg han och lugnade sig. »I det hela gör det sak samma om man bär den på eller under armarne, bara man kommer fram och jag ser verkligen att de ingenstädes stöta emot», sade han.

Litet längre bort sysslade två englar med att ösa vatten i en så, så gisten att den läckade i alla fogningar — de gjorde regn för att befukta jorden. — »Fan besitta!» ropade han, men hejdade sig lyckligtvis, då han betänkte att det möjligtvis var på lek. »För att roa sig kan man väl göra onyttiga saker, isynnerhet här, der lättjan tyckes råda öfverallt», sade han till sig sjelf.

Litet längre bort såg han en vagn, fastnad i ett djupt hål. »Det är mindre underligt», sade han till kusken som stod bredvid, »den är så illa lastad, hvad är det ni kör?»

»Goda tankar. Jag har icke haft någon afsättning deraf på jorden, men lyckligtvis fick jag infallet att köra hit upp, här skall man icke lemna mig i sticket.»

Det kom också verkligen en engel och spände två hästar för vagnen. »Godt!» sade mästern Syl, »men två hästar äro icke nog, det behöfs åtminstone fyra.»

En annan engel anlände med ytterligare två hästar, men i stället för att spänna dem vid framsidan af vagnen spände han dem för baksidan. Det föreföll mästern Syl alldeles för befängdt. »Anfäkta och regera!» skrek han. »Hvad gör du? Har man någonsin sedan verdens skapelse sett någon spänna före på det sättet, men i ert blinda

högmod tro ni er kunna göra allting bättre än andra.» Han ärnade fortsätta, men en af de himmelska innevärnarne fattade honom i kragen och slungade honom med oemotståndlig fart ut i luften. Emellertid fick han så mycken tid på sig utanför porten, att han såg vagnen uppstiga i luften dragen af fyra bevingade hästar.

I samma ögonblick vaknade mästern Syl. »Himmelriket», sade han för sig sjelf, »är icke alldeles likt jorden. Mycket som der kan synas dumt, är i sjelfva verket icke så illa; men det oaktadt, hvem kunde utan att förifra sig se dem spänna för en vagn åt två motsatta håll? De hade vingar, må så vara, men det märkte jag icke strax. I alla fall är det en stormodig dumhet att ge två vingar åt hästar, som redan ha fyra fötter. Men jag får lof att stiga upp, eljest går allting bakvänt här. Det var verkligen en lycka att jag icke var riktigt död.

 9.

Lifsens vatten.

Det var en gång en kung, som var så sjuk att ingen trodde att han kunde komma sig. Hans tre söner voro mycket sorgsna deröfver och gingo ned i slottsträdgården och greto. Då kom en gammal man till dem och frågade hvarföre de voro så sorgsna. De berättade nu att deras fader var så sjuk att han skulle dö, ty infet kunde rädda honom. »Jo, nog vet jag ett läkemedel», svarade gubben, »det är lifsens vatten, om han dricker deraf blir han frisk, men det är mycket svårt att få det.» — »Jag skall nog anskaffa det», sade den äldste och så gick han upp till den sjuke kungen och bad om lof att resa för att hemta

lifsens vatten, hvilket ensamt kunde rädda honom. »Nej», sade kungen, »det är förbundet med allt för stor fara, hellre må jag dö.» Men han fortfor så länge att bedja tills kungen sade ja. Prinsens tanke var: »Skaffar jag vattnet så blir jag min fars älskling och får ärfva riket.»

Han begaf sig således i väg, och då han ridit en tid bortåt mötte han en dverg som ropade till honom: »Hvarthän så brådt?» — »Det angår dig icke, lillnisse!» svarade prinsen stolt och red vidare. Men den lille mannen blef stött och önskade ondt öfver honom. Det dröjde icke heller länge förrän prinsen kom till en bergsklyfta och ju längre han red, dess tätare pressade sig bergen tillsammans och till slut blef vägen så smal att han icke kunde komma ur stället, det var honom icke möjligt att vända, ej heller att stiga af; han satt liksom inspärrad. Den sjuke kungen väntade länge på honom, men förgäfvess. Då sade den andra sonen: »Fader, låt mig resa och hemta vattnet», ty han tänkte inom sig: »Så vida min broder är död tillfaller riket mig.» Kungen ville att börja med icke tillåta det, men gaf omsider med sig. Prinsen drog åstad samma väg som hans broder tagit, och mötte också dvergen, som antastade honom och frågade hvart han ville så brådt. »Det angår dig icke, lillnisse!» svarade prinsen och red vidare utan att se sig om. Men dvergen önskade också ondt öfver honom, så att han, liksom den första, hvarken kunde komma fram eller tillbaka. Så går det de högmodige.

Då också den andra sonen blef borta, tillbjöd den yngste sig att resa efter vattnet och kungen måste slutligen låta honom tåga af. Också han mötte dvergen och då denne frågade hvarthän han brådskade så, höll han stilla och gaf honom ett höfligt svar och sade: »Jag söker lifsens vatten för min fader, som är dödligt sjuk.» — »Vet du hvar det står till att få?» frågade den lille. »Nej!» svarade prinsen. »Efter du uppfört dig tillbörligt och icke varit öfvermodig såsom dina ohyfsade bröder, vill jag upp-

lysa dig om hvarest du kan hemta lifsens vatten. Det finnes på bakgården till ett förtrolladt slott; men du kan icke komma in dit med mindre än att jag gifver dig ett jernris och två bröd. När du med riset slår tre slag på slottets jernport, så springer den upp. Der innanför ligga två lejon med öppna gap, men när du kastar ett bröd i hvarderas gap hålla de sig stilla. Skynda dig sedan och hemta vattnet innan klockan slår tolf, ty på tolfslaget slår porten igen och då är du instängd.» Prinsen tackade honom, tog riset och brödet och fortsatte sin väg. Då han kom till slottet förhöll sig allt så som dvergen hade sagt. Porten sprang upp vid tredje slaget af riset och sedan han tämjt lejonen med brödet inträdde han i slottet och kom in i en stor ståtlig sal. Der sutto några förtrollade prinsar, af dem tog han ringarne från fingrarne; också låg der ett svärd och ett bröd, och dem tog han också med sig. Han gick nu vidare och kom in i ett rum der det satt en skön prinsessa; hon glädde sig mycket åt att se honom, sade att han befriat henne, att hon ville ge honom hälften af sitt rike och att när han komme igen om ett år, skulle de fira sitt bröllop. Hon sade honom också hvar brunnen med lifsens vatten var belägen, men att han borde skynda sig att hemta deraf innan klockan slog tolf. Han gick vidare och kom äfven till ett rum hvaruti stod en säng, och som han var mycket trött lade han sig att hvila litet. Han somnade, och då han åter väknade slog klockan tre quart till tolf. Helt förskräckt sprang han upp, skyndade ut till brunnen, öste derur med en bägare som stod bredvid och skyndade sig bort igen så fort han kunde, och i detsamma han gick ut igenom jernporten slog klockan tolf, och porten smälde så häftigt till att den slog af ett stycke af hans ena klack.

Men glad öfver att ha funnit lifsens vatten skyndade han hem och passerade åter förbi dvergen. Då denne såg svärdet och brödet sade han: »Du har der blifvit egare till två goda ting, med svärdet kan du slå hela

krigshärar och brödet kan aldrig ätas upp.» Men prinsen ville icke komma hem till sin fader utan sina bröder och frågade derföre: «Käre dverg, kan du icke säga mig hvarst mina två bröder äro? De reste begge hemifrån för att hemta lifsens vatten, men ha ingendera kommit tillbaka.» — »De sitta instängda mellan två berg», sade dvergen, »jag trollade dit dem derföre att de voro så högmodiga.» Prinsen bad så länge tills dvergen lät dem slippa ut, men han varnade honom och sade: »Tag dig i akt för dem, de hafva ett elakt hjerta.»

Då prinsen åter träffade sina bröder blef han utomordentligt glad och beskref för dem huru det hade gått för honom, huru han funnit lifsens vatten och att han tagit en bågare deraf med sig hem, samt att han hade befriat en skön förtrollad prinsessa, som ville vänta honom om ett år, då de skulle hålla bröllop och han få halfva hennes rike. De redo nu alla tre tillsammans och kommo till ett land, hvaruti rådde krig och hungersnöd, så att kungen redan trodde att det var ute med honom, så eländigt var det. Prinsen gick upp till honom och lånade honom brödet, hvarmed han mättade hela riket, och lånade honom svärdet, hvarmed han slog sina fiender så grundligt, att han sedan fick en ständig fred. Prinsen tog igen brödet och svärdet och de tre bröderna redo vidare. De passerade återigen genom två länder, deruti krig och hungersnöd rådde, och på hvardera stället lånade han kungen sitt bröd och sitt svärd, så att han inalles räddade tre riken från undergång. Derefter gingo de ombord på ett skepp och seglade öfver hafvet. Under vägen sade de två äldsta till hvarandra: »Vår yngste broder har funnit lifsvattnet och icke vi; vår fader skall gifva honom riket som borde tillkomma oss och vi gå miste om den lycka som vi bespetsat oss på.» I sin hämdgirighet kommo de öfverens att störta brodren, men väntade till dess han somnat och togo då bågaren med lifsvattnet, hælde det i en af deras bågare och fylde sjövattnen i stället.

Då de kommit hem gaf den yngste sin sjuke fader sin bågare, att han skulle dricka och bli frisk. Men knappt hade han srakat det bittra sjövattnet förr än han blef ännu sjukare än förut. Då han klagade deröfver kommo de begge äldste sönerna och anklagade deras broder att ha velat förgifta sin fader, men gåfvo honom det rätta lifsvattnet. Så snart han hade druckit det kände han sjukdomen försvinna, han blef fullkomligt frisk och kände sig så stark som i unga år. Derpå gingo begge bröderna till den yngste, gjorde narr af honom och sade: »Du har riktigt nog funnit lifsvattnet, men du fick mödan, vi lönen derför. Du hade gjort klokare att hålla ögonen öppna, ty vi togo det ifrån dig medan du sof ombord, och om ett år går en af oss och hemtar den sköna kungadottern. Men akta dig att förråda oss, ty vår fader tror dig äudå icke och säger du ett enda ord, så slå vi ihjel dig; tiger du skall du få lefva.»

Den gamle kungen var uppbragt på sin yngste son och trodde att han traktat efter hans lif. Han samman kallade derföre hela sitt hof och afkunnade den domen, att han i hemlighet skulle skjutas. Då prinsen en dag var på jagt och icke anade något ondt, fick kungens jägare befallning att följa med. Ute i skogen, då de voro på tu man hand, märkte prinsen att jägaren såg bedröfvad ut och sporde hvad som felades honom. »Jag törs icke säga det, och det är dock något jag måste göra», svarade jägaren. »Säg ut, hvad det än må vara vill jag tillgifva dig det», sade prinsen. »Ack», sade jägaren, »kungen har befallt mig att skjuta er.» Prinsen blef förskräckt och sade: »Käre jägare, låt mig få lefva, här har du min kungliga drägt, gif mig din enkla i stället.» — »Det vill jag gerna», sade jägaren, »jag skulle aldrig haft hjerta att skjuta er.» De bytte kläder och jägaren gick hem och prinsen gick vidare in åt skogen.

Någon tid derefter anlände till den gamle kungen tre vagnar med guld och ädelstenar. De voro till den

yngste sonen, skickade af de tre konungar som slagit sina fiender med hans svärd och mättat sina folk med hans bröd, och hvilka nu ville visa sin erkänsla. »Skulle min son ändock varit oskyldig?», tänkte den gamle kungen. »Gud gifve han ännu vore vid lif», sade han till sitt folk, »det går mig hårdt till hjertat att jag låtit döda honom.» »Han lefver ännu», sade jägaren, »jag nåndes icke utföra eder befallning», och så beskref han för konungen huru allt gått till. Den gamle kungen blef nu lätt om hjertat och lät kungöra öfver hela riket, att hans son kunde komma igen och skulle bli nådigt emottagen.

Men kungadottern lät göra en blank guldväg utanför sitt slott och sade till sitt folk, att den som komme ridandes till henne midt på denna väg, vore den rätta, och honom skulle de släppa in, men hvem som komme ridandes på sidan om vägen vore icke den rätta, och honom skulle de icke öppna för. Då nu året var nästan ute tänkte den äldste, att det vore bäst att skynda sig till kungadottern och utge sig vara befriaren, för att få henne till gemål och riket på köpet. Han red så hemifrån, men då han kom utanför slottet och såg der vackra guldvägen tänkte han: »Det vore ju synd att rida på den», och höll sig derföre till höger om densamma. Men då han kom till porten sade folket till honom att han icke vore den rätta och att han finge fara sin väg. Strax efter begaf sig den andre prinsen i väg och då han kom till guldvägen och hästen hade satt ena foten derpå, tänkte han: »Nej, det vore synd, den kunde bli förstörd», och så vände han och red utmed dess venstra sida. Men då han kom utanför porten sade folket till honom att han icke var den rätta och att han skulle vända om igen. Då nu året var till ända ville den yngste rida ut ur skogen till sin älskade, för att hos henne glömma sin sorg. Han begaf sig sålunda i väg och tänkte hela tiden på henne, och önskade att han redan måtte vara hos henne, så att han alls icke märkte guldvägen. Han red derföre

midt på den och då han kom utanför slottsporten öppnades den, och prinsessan mottog honom gladt och sade att han var hennes befriare och herrskare i riket, och deras bröllop firades med stor ståt. Då det var förbi berättade hon honom att hans fader hade bjudit honom att komma hem och att han hade förlåtit honom. Han red nu hem och omtalade huru hans bröder hade bedragit honom och hvarföre han icke förr yppat detta. Den gamle kungen ville straffa dem, men de hade gått ombord på ett skepp och seglat bort, och kommo aldrig mera igen.

10.

De tre Jägarsvennerna.

Det var en gång en rik kung, som hade tre döttrar. De gingo dagligen att spatsera i slottsträdgården, der det fanns allehanda ljufliga träd som kungen tyckte mycket om, men isynnerhet var der ett, som han satte så högt värde på, att han önskade en hvar, som plockade ett äple deraf, hundra famnar under jorden. Som det nu var höst, voro äplena på detta träd röda som blod. De tre döttrarna gingo dagligen under trädet för att se om icke vinden hade blåst ned några äplen, men de hittade aldrig ett enda, och trädet var så fullt att det nära nog diggade under tyngden och grenarna hängde ända ned till marken. Den yngsta kungadottern fick en stark åtrå och sade till sina systrar: »Vår far håller allt för mycket af oss för att kunna vilja vår ofärd, hans önskan gäller helt visst bara främmande folk», och i detsamma plockade barnet ett riktigt stort äple, räckte det åt systrarna och sade: »Smaka på, kära systrar, jag har aldrig i min dag smakat något så rart.» De två andra kungadöttrarna

beto i äplet och i samma stund sjönko alla tre djupt ned i jorden.

Då det blef middag ville kungen kalla dem till bords, men de funnos ingenstädes. Han sökte dem i hela slottet och i trädgården, borta voro de. Då blef han djupt bedröfvad och lät öfver hela landet kungöra och utlofva att den som kunde återskaffa hans döttrar skulle få gifva sig med en af dem. Allt ungt manfolk gick och sökte allt hvad sökas kunde, ty de tre unga flickorna voro mycket afhållna för deras vänlighet mot alla och derjemte voro de mycket vackra. Bland dem som drogo ut för att söka, var det också tre jägaresvenner. Då de hade rest i hela åtta dagar anlände de till ett stort slott med praktfulla salar. I en af dessa stod ett bord dukadt med läckra rätter, som ångade emot dem, men i sjelfva slottet hvarken sågs eller hördes någon mensklig varelse. De väntade en half dag, men ännu voro rätterna varma och ångande, och som de voro mycket hungriga satte de sig till bords och åto och drucko. Nu kommo de öfverens att de skulle bo på slottet så, att en skulle stanna hemma och de andra två draga ut för att söka kungadöttrarna; derom drogo de lott, som utföll så, att den äldste skulle först bli hemma. De två andra begåfvo sig nu ut dagen derpå. Vid middagstiden kom en helt liten mansfigur och bad den äldste, som nu var ensam på slottet, om ett stycke bröd; han tog ett bröd, skar af en stor skifva och gaf den åt den lille mannen, men denne lät brödskifvan falla på golvet och bad honom taga upp den. Då han nu böjde sig ned för att göra detta, hoppade den lille mannen upp på en stol. fattade honom i håret och gaf honom en dugtig portion prygel. Nästa dag blef den andre hemma, men det gick honom icke en hårsman bättre. De begge beklagade sig för hvarandra öfver den obehagliga medfarten, men de sade intet derom till den yngste, som de icke rätt kunde tåla, och som de kallade dumme Hans, derföre att han så litet kände till

verlden. Tredje dagen gingo de begge äldste ut och den yngste blef hemma; då kom den lille mannen igen och begärde ett stycke bröd. Då han fick det låtsade han åter att tappa det och bad den yngste vara så god att taga upp och ge honom det. Då sade denne till den lille mannen: »Hvad för något! kan du icke sjelf taga upp brödbiten; vill du icke göra dig det omaket för brödet, så är du heller icke värd att äta det.» Då blef den lille mannen vred och befalld honom att göra det; men han var icke sen att taga lille mannen fatt och banka på honom rätt eftertryckligt. Då började den lille mannen att tjuta och skrika: »håll upp, håll upp, släpp mig, så skall jag säga dig hvarest kungadöttrarna äro. Då han hörde detta slutade han att slå, och den lille mannen berättade honom att han var en af de underjordiske och att det fanns en hel mängd af samma slag, och så bad han honom följa sig, så ville han visa honom hvar kungadöttrarna voro. Han visade nu den unga jägaresvennen en djup brunn, som dock icke fanns vatten uti. Den lille mannen sade, att kamraterna icke menade ärligt med honom och att, om han ville befria kungadöttrarna, borde han göra det ensam. De andra begge ville nog gerna skaffa igen kungadöttrarna, men de ville icke göra sig något omak eller utsätta sig för någon fara. Han borde derföre sjelf skaffa sig en stor korg och sätta sig deruti med sin jagtsabel och en klocka och låta hissa ned sig. Dernere voro tre rum, i hvart och ett satt en kungadotter bevakad af en drake med många hufvuden, och dessa skulle han hugga af. Då den underjordiske hade sagt detta försvann han.

På aftonen hemkommo de andra och frågade den yngste huru det hade gått honom. »Temmeligen bra», svarade han», »han hade icke sett någon lefvande varelse förr än vid middagen då en liten pyssling hade infunnit sig och begärt en bit bröd, den han också fick, men tappade och begärde att han skulle taga upp, men då han

icke ville det blef pysslingen otidig; då hade han pryglat pysslingen dugtigt, och så hade denne upptäckt för honom hvarest kungadöttrarna voro.» När de andra hörde detta harmades de så, att de tlefvo både gula och gröna i synen. Nästa morgon följdes de åt till brunnen och der drogo de lott om hvem som skulle sätta sig i korgen. Lotten föll äfven nu på den äldste, han skulle sätta sig deruti och taga klockan med sig. Då sade han: »när jag ringer skolen i skyndsamt draga upp mig.» Han hade knappt hunnit ett stycke ned förr än klockan pinglade och så hissade de upp honom. Den andra satte sig nu i korgen och han bar sig åt på samma sätt. Nu kom turen till den yngste, men han lät hala ned sig ända till bottnen. Då han stigit ur korgen tog han sin jagtsabel och gick till den första dörren. Der stod han ett ögonblick och lyssnade och kunde höra huru draken snarkade helt högt. Nu öppnade han dörren långsamt, der satt den ena kungadottern och draken låg sofvande med sina nio hufvuden i hennes knä. Han drog nu sin sabel, högg till och de nio hufvudena flögo omkring på golfvet. Då sprang kungadottern upp, föll honom om halsen och kysste honom, och hon tog sin halskedja som var af rent guld och hängde den på honom. Så gick han in till andra kungadottern; der var en drake med sju hufvuden, och hon blef befriad. Och likaså gick det med den yngsta som var bevakad af en drake med fyra hufvuden. Och det var en glädje och ett jubel öfver befrielsen, så att de aldrig ville taga slut. Nu började han ringa så starkt att de kunde höra det uppifrån. Kungadöttrarna satte han först i korgen, den ena efter den andra, och lät hissa upp dem alla tre, men då ordningen kom till honom, kom han att tänka på den underjordiskes varning, att kamraterna icke menade ärligt med honom. Han tog nu en stor sten och lade i korgen och då korgen var ungefär halfvägs uppe, skuro de falska svennerna af repet, så att korgen med stenen störtade

ned på bottnen. De trodde nu att han var död, och så måste de tre kungadöttrarna lofva dem, att säga till deras fader, att de två hade befriat dem; och så begåfvo de sig till kungen och begärde att få gifta sig med dem.

Under tiden gick den yngste jägarsvennen helt sorgen omkring i de tre kamrarne och trodde sin sista stund vara kommen. Då såg han en flöjt hänga på väggen och sade: »Hvarför hänger du väl der, här kan väl ingen muntra sig.» Han besåg också drakhufvudena och sade: »I kunnen icke heller hjälpa mig.» Nu gick han fram och tillbaka, fram och tillbaka, så att golfvet blef alldeles glatt. Men plötsligt fick han andra tankar, tog ned flöjten från väggen, blåste ett stycke derpå och i ett nu hvimlade det af underjordiske, vid hvar ton han blåste kom en till, och så blåste han till dess rummet var proppfullt. De frågade alla hvad han önskade och så sade han, att han gerna ville upp på jorden i dagsljuset. Då togo de alla tag i honom, en i hvart hårstrå och flögo samfäldt med honom upp på jorden.

Då han nu kommit upp gick han genast till kungens slott, der just bröllopet med den ena kungadottern skulle firas, och trädde in i rummet der kungen var med sina tre döttrar. Då prinsessorna fingo se honom föllo de alla i vanmakt. Kungen blef så vred deröfver att han lät kasta honom i fängelse, ty han trodde att han gjort barnen något ondt. Men då kungadöttrarna qvicknade vid igen, bådo de så enträget att han måtte bli fri. Kungen frågade hvarföre, och de svarade att det tordes de icke tala om; då sade fadren att de skulle säga det åt kakelugnen. Så gick han utanför och lyssnade vid dörren och hörde alltsammans. Då lät han hänga de två trolösa jägarsvennerna, och den tredje gaf han sin yngsta dotter. Hon klädde på sig ett par glasskor, men hon stötte dem mot en sten, då sade det kling! klang! och så gingo de i bitar.

11.

De sönderdansade skorna.

Det var en gång en kung som hade tolf döttrar, den ena vackrare än den andra. De sofvo tillsammans i en stor sal, der deras sängar stodo utmed hvarandra och om aftonen när de hade lagt sig, läste kungen sjelf igen dörren och stängde den. Men hvar morgon då han öppnade igen, såg han, att deras skor voro utdansade, utan att det för någon var möjligt att uppdaga huru det gått till. Då lät kungen kungöra att den, som kunde upptäcka hvarest de hade dansat med dem, skulle få välja en af hans döttrar till hustru och skulle få bli kung efter hans död; men den som anmälde sig och efter tre dagar och tre nätter icke bragt sanningen i dagen, skulle hafva förbrutit sitt lif. Det dröjde icke länge innan en kungason anmälde sig att utföra vågstycket. Han blef väl emottagen och om aftonen införd i ett rum som stötte intill sofsalen; der bäddades en säng åt honom, och på det att han oafåtligt skulle kunna ha ögonen på prinsessorna och för att de icke skulle kunna smyga sig ut någon lönlig väg, lemnades dörren till hans rum öppen åt salen. Men så snart kungasonen kommit i säng blefvo hans ögonlock tunga som bly; han somnade och då han om morgonen vaknade hade alla tolf prinsessorna varit på bal, ty skorna stodo på golfvet med hål i sulorna. Andra och tredje aftonen gick det icke en bit bättre, och utan förbarmande kapade man hufvudet af kungasonen. Tid efter annan kommo flera som anmälde sig att utföra vågstycket, men de fingo alla plikta med lifvet. Omsider hände sig att en gammal soldat, som blifvit sårad och icke kunde tjena, kom i närheten af den stad der kungen bodde. Der mötte han en gammal

gumma, som frågade honom hvarthän han ärnade sig. »Det vet jag icke ens sjelf», sade han, men tillade skämtande: »jag kunde för öfrigt ha lust att utforska hvarest kungadöttrarna dansa sönder sina skor, så kunde jag bli kung.» — »Det är då icke svårt», sade gumman, »det beror bara på att du icke dricker af vinet som bjüdes dig om aftonen och att du låtsar snarksofva.» Derpå gaf hon honom en kappa och sade: »När du tager denna på dig blir du osynlig och kan obemärkt smyga dig efter prinsessorna.» Då soldaten hade fått så goda råd, beslöt han att af sitt infall göra allvar; han tog mod till sig, gick upp till kungen och anmälde sig som friare. Han blef lika nådigt emottagen som de föregående och iklädd kungliga kläder. Om aftonen vid sängdags blef han införd i sidorummet och då han skulle lägga sig kom den äldsta prinsessan och bjöd honom en bägare vin, men han hade i förväg bundit en stor svamp under hakan, hvaruti han lät vinet halka ned, så att han icke drack en enda droppe. Derefter lade han sig och började om ett ögonblick snarka, som om han sofvit lik en stock. De tolf kungadöttrarna begynte att skratta och den äldsta sade: »Han kunde gerna ha sparat sitt lif.» Derpå stego de upp, öppnade kommoder, skåp och kistor, togo fram ståtliga kläder, klädde sig framför speglarne, hopade omkring och gladde sig åt dansen. Men den yngsta sade: »Jag vet icke huru det är fatt med mig, men jag kan icke glädja mig som ni; jag känner mig så beklämd, jag anar att någon olycka förestår oss.» — »Äh, du är alltid så rädd», sade den äldsta, »har du glömt huru många kungasöner redan kommit till korta för vår skull? Den der soldatlurken hade vi icke en gång behöft gifva sömndryck, han hade nog sofvit som en stock ändå?» Då de alla voro färdiga tittade de ännu en gång på soldaten, men han höll ihop ögonen och rörde sig icke ur fläcken och de trodde sig då fullkomligt säkra. Den äldsta gick nu till sin säng och bultade på den, strax sjönk

den ned igenom golfvet och genom det deraf uppkomna hålet stego de ned, den äldsta först och de andra efter. Soldaten, som noga lagt märke till allt, var icke sen att kasta kappan om sig och steg också ned, bakom den yngsta. Midt i trappan kom han att trampa på hennes kjortel. »Hvad är det», utropade hon förskräckt, »hvem är det som trampar mig på kjolen?» — »Var icke så enfaldig», sade den äldsta, »du har kommit att fastna på en spik.» Emellertid hade de hunnit trappan ned och befunno sig i en underbart skön allé, der alla blad voro af silfver så att träden skimrade som diamanter. »Det är bäst att du tager något vedermäle med dig, tänkte soldaten och afbröt en qvist, men i detsamma ljud ett förskräckligt brak i trädet. »Det går icke ärligt till, hörde ni icke knallen?» frågade den yngsta. »Det var ett glädjeskott, därför att vi snart befriat våra prinsar», svarade den äldsta. Derefter kommo de till en annan allé, der alla blad voro af guld och slutligen till en tredje der alla blad voro strålande diamanter; i hvar och en af dessa bröt soldaten en qvist, hvarvid det brakade så att den yngsta hoppade till af skrämsel, men den äldsta påstod liksom förut att det var glädjeskott. De gingo nu vidare och kommo till en sjö, i hvilken det låg tolf små båtar och i hvarje båt satt en vacker prins. De hade väntat på de tolf prinsessorna, hvar tog nu sin och soldaten gick ombord med den yngsta. Prinsen som rodde hennes båt sade: »Det är märkvärdigt, båten är i dag tyngre än vanligt, jag måste ro af alla krafter för att få den ur stället.» — »Det kommer sig af den starka värmen i luften, jag är också helt nedtyngd af hettan», svarade prinsessan. På andra sidan sjön låg ett praktfullt upplyst slott, hvarifrån en liffig musik af pukor och trumpeter brusade. Sällskapet steg i land, gick in och hvarje prins dansade med sin käresta. Soldaten dansade också med, men osynligt, och hvarje gång någon fick en bägare vin drack han ur den, så att den var tom när de

satte den till munnen. Äfven detta förskräckte den yngsta, men den äldsta tystade henne. Så fortforo de att dansa till klockan tre på morgonen, då måste de sluta för skorna voro utslitna. Prinsarne förde prinsessorna tillbaka öfver sjön och den gången satte soldaten sig i båten hos den äldsta. På stranden togo de afsked af prinsessorna och lofvade att komma igen nästa natt. Då de kommo till trappan skyndade soldaten i förväg och kröp i säng, och då de tolf, trötta och utmattade, kommo intrippande, snarkade han så högt att de alla hörde det och sade: »För honom äro vi säkra.» Nu gömde de in balkklädningsarna, satte de utdansade skorna under sängen och lade sig till ro. Om morgonen sade soldaten intet; han ville vara med ännu en gång, och han gick med både andra och tredje gången. Allt gick lika till som första gången och beständigt dansade de till dess skorna voro sönder; men tredje gången tog han en bägare med sig som vedermäle. Då nu tiden var inne att han skulle göra reda för sig, stoppade han de tre qvistarne och bågaren på sig och gick in till kungen, medan prinsessorna ställde sig bakom dörren för att höra hvad han skulle säga. Kungen frågade honom: »Hvar hafva mina döttrar dansat sönder sina skor?» och han svarade: »I ett underjordiskt slott med tolf prinsar»; och så berättade han huru allt tillgått, och framvisade sina bevis. Då lät kungen kalla sina döttrar och sporde dem om soldaten talat sanning, och då de märkte att de voro förrådade och att neka hjälpte till ingenting, måste de tillstå allt. Kungen frågade då hvem af dem ville ha till hustru. »Jag är icke längre ung», sade han, »det är bäst att jag får den äldsta.»

Ännu samma dag firades bröllopet, och tillförsäkrades han om riket efter kungens död. Men prinsarne blefvo förtrollade i lika många dagar som de dansat nätter med prinsessorna.

12.

Moroten.

En fattig bonde hade en rik broder, som lefde i prakt och öfverflöd, men icke hjälpte honom med det allra minsta. Den fattige hade bara ett mycket litet stycke jord, hvaruti han sådde morotsfrön. Dessa växte upp och bland dem kom ett stånd större än de andra; det fortfor att växa och slutligen blef det så stort att man icke kan tänka sig maken. Då han gräfde upp det fyllde moroten en stor vagn och det behöfdes två oxar för att draga den. »Att äta upp den sjelf är icke värdt», tänkte han, »ty de små smaka lika bra; skulle jag sälja den finge jag sannolikt bra betaldt därför; men det klokaste torde dock vara att gå upp till kungen och skänka honom den.» — Detta gjorde han också. »Hvad är det för en tingest?» frågade kungen. »Nog har jag sett mycket underligt i mina dagar, men någon sådan har jag ännu aldrig sett. Lyckas dina odlingar så väl, så är du ju riktigt en lyckans guldgosse.» — »Nej, Gud nåde mig», svarade bonden, »jag är långtifrån någon lyckans guldgosse, jag är tvärtom en fattig stackare. Men jag har en broder som är rik och som hans majestät kanske hört talas om; mig frågar deremot ingen efter, därför att jag är fattig.» Kungen kände välvilja för honom och sade: »Jag skall lätta på din fattigdom och skänka dig så mycket, att du hädanefter icke må stå tillbaka för din rika broder.» Han gaf honom nu en summa penningar, åker, äng och talrika hjordar, så att han blef så rik, att hans rika broder slätt icke kunde mäta sig med honom.

Då den rike hörde hvad hans broder vunnit genom en enda morot, blef han afundsjuk och funderade fram och tillbaka huru han skulle kunna tillskansa sig en dylik lycka. Slutligen trodde han sig ställt till det riktigt fint, tog en stor mängd dyrbarheter och förde dem till kungen,

öfvertygad att denne skulle ge honom något riktigt rart i stället. Ty då hans broder hade fått så mycket för en morot, hvad borde icke han då få för alla sina utmärkta saker? — Kungen tog emot presenterna, men sade, att han icke hade något att gifva honom igen som var sällsyntare och dyrbarare än den stora moroten. Den rike måste således lassa brodrens morot på sin vagn och köra hem dermed.

Hemma grändes och harmades han till den grad häröfver, att han beslöt att dräpa sin broder. Han legde då några mördare som skulle lägga sig i bakhåll, hvar på han gick till brodern och sade till honom: »Käre broder, jag vet hvarest en förborgad skatt finnes, låtom oss gå och dela den.» Brodern misstänkte intet utan följde godtroget med, men då de kommit ett stycke väg öfverföllu mördarne honom och ville hänga honom i ett träd. Men just som de voro i färd härmed hörde de hofslag och munter sång, blefvo rädda, stoppade honom hals öfver hufvud i en säck, upphängde denna i ett träd och togo till fötter. Stackaren i säcken började slita och rivva tills han fick ett så stort hål på säcken att han kunde sticka ut hufvudet. Den som kom ridande vägen fram var en ung student, en gladlynt fyr, som lustigt trallade sin visa. Han deruppe i trädet ropade: »God dag, kamrat, du kommer som om du vore kallad.» Studenten såg sig omkring, men kunde icke upptäcka hvarifrån rösten kom; slutligen sade han: »Hvem är det som tilltalar mig?» Då ropade det från höjden: »Se i vädret, jag sitter i visdomens säck; på kort tid har jag här lärt mig mer än man kan lära i hela verdens högskolor. Jag kan tyda alla stjernor och himmelstecken, vindarnes flygt, alla örters hemliga krafter, alla sjukdomars bot och alla foglars språk. Du skulle önska att du vore här uppe för att lära känna visdomsäckens alla härligheter.» Då studenten hörde detta förvånades han och sade: »Välsignad vare den stund jag träffade dig! Kunde det icke förunnas mig att ett ögon-

blick få sitta i säcken?» Den andra svarade tveksamt, liksom han icke haft mycken lust att afstå sin plats: »Ja, för ett ögonblick kan jag väl låta dig sitta här mot goda ord och betalning, men du måste först vänta en timmes tid, för det återstår mig ännu något som jag vill lära.» Men då studenten väntat en stund blef han otålig och bad att för allt i verlden få komma upp, han kunde icke längre uthärda i sin törst efter visdom. Den andra gaf då omsider med sig och tillät studenten att lossa säcken ur trädet och öppna den. Så snart detta var skett ville studenten genast sticka benen ned i säcken. »Nej, stopp litet», sade den andra, »icke den vägen!» Han tog honom nu i nacken, stoppade ned honom hufvudstupa, surrade hastigt till säcken och upphissade den i trädet, hvarefter han gaf den en väldig puff, så att den dinglade fram och tillbaka. »Förhåll dig nu bara stilla, så skall du se huru klok du blir», ropade han upp till honom. Han svängde sig derefter upp på studentens häst och for hem allt hvad remtynen kunde hålla. Så snart han kommit hem sände han dock genast en som lossade studenten igen.

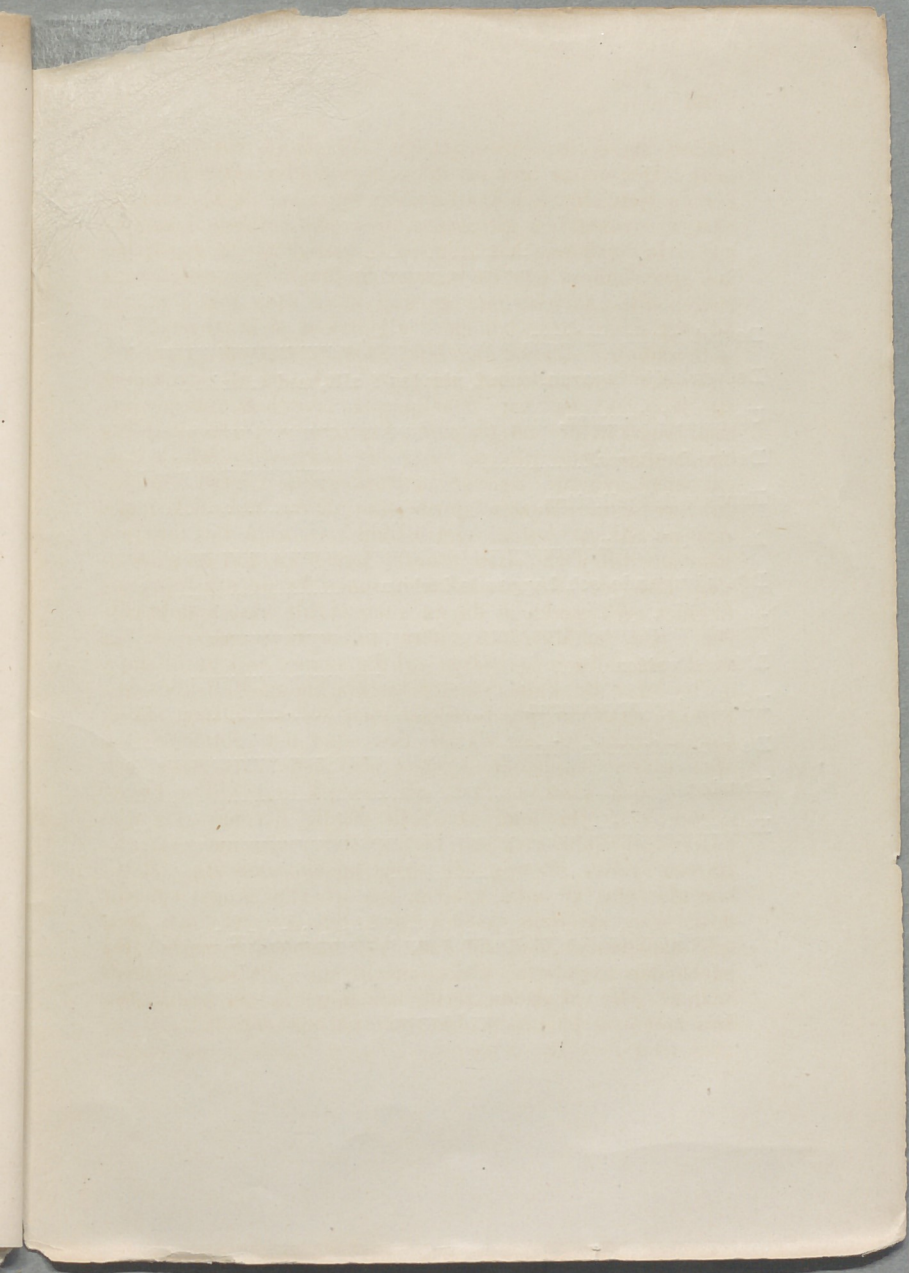

13.

Hästen och räfven.

En bonde hade en trogen häst, som blifvit gammal och grå i tjensten, så att han icke längre kunde göra honom någon nytta. Han ville därför icke längre föda den utan sade till honom: »Jag kan icke längre begagna dig, men jag menar väl med dig; är du ännu så stark att du kan draga hit ett lejon, så vill jag dock behålla dig. Se nu till att du lagar dig ur mitt stall.» Med dessa ord jagade han honom ut på landsvägen. Hästen gick med

sorgset sinne till skogen, att der söka skydd mot väder och vind. Der mötte han en räf som frågade: »Hvarför hänger du hufvudet och hvad går åt dig?» — »Ack», svarade hästen, »trohet och girighet kunna icke förlikas i samma hus, min husbonde har glömt huru många års trogen tjänst jag gjort honom och då jag nu icke längre duger att draga plojen vill han icke mer ge mig foder utan har kört mig på porten.» — »Han har gifvit dig afsked på grått papper?» sade räfven. »Ja så ungefär», svarade hästen. Han har visserligen sagt, att om jag vore stark nog att draga hem ett lejon, skulle han behålla mig, men han vet nog att hans begäran öfverstiger mina krafter.» — »Då skall jag hjälpa dig», sade räfven, »lägg dig blott stilla här, sträck på benen och rör dig icke ur fläcken, utan låtsa som om du vore död.» Hästen gjorde som räfven sade och denne gick nu till ett lejon, som bodde i en kula tätt bredvid och sade till det: »Här utanför ligger en död häst, kom med mig, det är en läckerbit som icke är att förakta.» Lejonet gick med och då de kommit till hästen sade räfven: »Du behöfver icke göra dig mycket omak, vet du hvad, jag vill binda hästen vid din svans, så kan du släpa in honom i din kula och der färtära honom i allsköns ro.» Lejonet gick in på förslaget och för att räfven skulle kunna binda hästen riktigt fast stod det alldeles stilla. Men räfven hopbandt lejonets ben med hästsvansen och snodde och knöt så fast, att den på inga vilkor kunde ryckas lös. Då han var fullt färdig dermed slog han hästen på skuldrorna och sade: »Bär i väg nu, kamrat.» Hästen sprang nu upp och drog lejonet med sig. Detta började ryta af alla krafter, så att alla skogens foglar flögo upp skrämnda, men hästen lät det ryta och drog och släpade det med sig ända till husbondens dörr. Då husbonden såg detta, gick han till sig sjelf och sade till hästen: »Nu skall du förbli hos mig och må godt», och han höll ord, hästen mädde godt till sin dödsdag.

I N N E H Å L L.

	Sid.
De två reskamraterna, med 2 träsnitt	3
De sex följeslagarne, som lyckades i allt, med träsnitt	13
Undinen i dammen, med träsnitt	19
De tre bröderna	26
Haren och igelkotten, med träsnitt	28
Anden i flaskan	31
Den sjungande och hoppande lärkan	36
Mäster Syl, med träsnitt	42
Lifsens vatten.....	46
De tre jägarsvennerna	52
De sönderdansade skorna	57
Moroten	61
Hästen och räffen.....	63

Samlingen kommer att utgöra 4 till 5 häften à 50 öre häftet.

Unters.
Bamb-

ANDRA SAMLINGEN.

BRÖDERNA GRIMMS SAGOR.

MED TRÄSNITT.

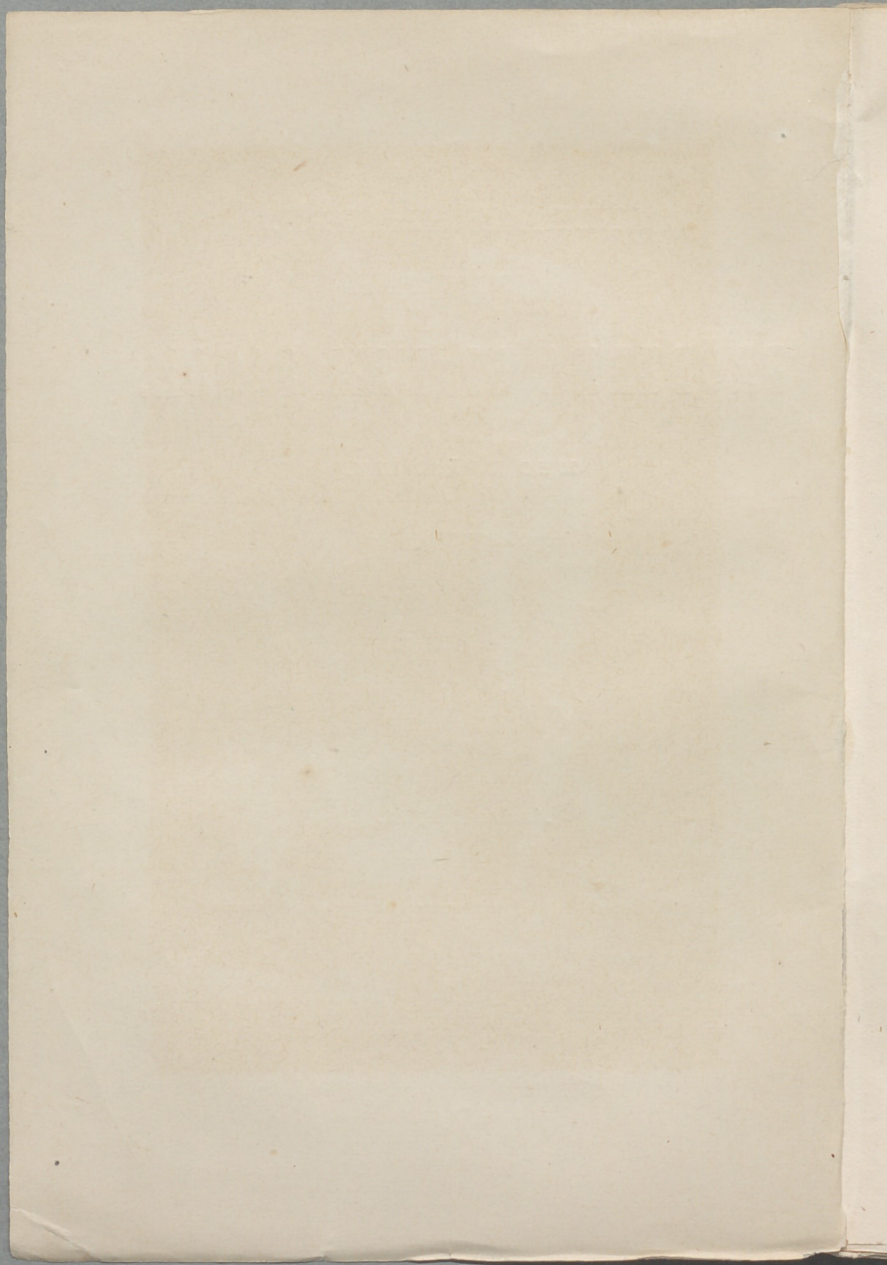

Andra Häftet.

STOCKHOLM

PÅ J. J. FLODINS FÖRLAG.

1871

Den lille røde skygger

DEN LILLE KÄCKE SKRÄDDAREN.

14.

Den lille käcke skräddaren.

En sommarmorgon satt en liten skräddare på sitt bord vid fönstret och sömmade gladt och flitigt. En bondhustru, som gick förbi på gatan, ropade: »Godt smör till salu, godt smör till salu!» Ordet smör klingade behagligt i den lille mannens öron, han stack hufvudet ut genom fönstret och ropade: »Hitåt, mor lilla, här skall du finna köpare.»

Hon uppsteg med sina tunga byttor de tre trapporna till skräddarens verkstad, och han bad henne öppna locken. Sedan han granskat, jemfört och smakat den ena byttan efter den andra, förklarade han att smöret var godt och bad henne väga upp en fjerdedels mark. Bondhustrun, som hoppades få sälja ett större parti, gaf honom hvad han begärde, men gick sin väg puttrande och smågrälände.

»Mätte nu Gud!» bad den lille skräddaren, »välsigna detta rara smör, att det må gifva mig kraft och styrka», och så tog han fram ur skåpet ett bröd, skar sig en stor skifva och bredde sig en smörgås. »Det skall komma att smaka», tänkte han, »men först vill jag sluta den här västen innan jag sätter mig att äta.» Han satte smörgåsen bredvid sig och fortfor att sy, och i sin ifver tog han allt längre och längre styng. Emellertid lockade smörlukten flugorna, som betäckte väggen, och de satte sig hoptals derpå. »Hvem har bjudit er», sade skräddaren och bortschassade de påflugna gästerna.

Men flugorna förstodo honom icke och återkommo i större mängd och denna gång ända upp på hans näsa. Då tog han ett stycke kläde och ropade: »Vänta bara, jag skall lära er förstå!» och så slog han utan barmher-

tighet midt i högen. Det slaget tog, han räknade de döda och det var icke mindre än sju stycken som vände benen i vädret. »Besitta!» sade han inom sig sjelf, förvånad öfver sin käckhet, »det synes att jag är en hjelte, hela staden bör veta det.»

Och i sin hänförelse gjorde han sig en gördel och utsydde derpå: Jag slår sju i ett slag!

»Men», tillade han, »det är icke nog att staden vet det, hela världen bör erfara det»; och hjertat hoppade af glädje i hans bröst, som svansen på en liten lamunge.

Han spände gördeln om lifvet och beslöt att genomvandra världen, ty hans lilla verkstad syntes honom allt för trång för en så käck man. Innan han gick hemifrån letade han ihop hvad han kunde taga med sig, men det fanns icke mer än ett stycke gammal ost och det stoppade han i fickan. Utanför fönstret hängde en fogel i bur, fogeln stoppade han i fickan bredvid osten. Sedan satte han raskt i väg och som han var vig och lätt gick han utan att bli trött.

Hans väg förde honom förbi ett berg, på hvars topp en ofantlig jätte i allsköns lugn satt och betraktade de förbigående. Den lille skräddaren gick rakt fram till honom och sade: »God dag, kamrat, der sitter du och betraktar världen vid dina fötter; jag deremot är stadd på vandring efter äfventyr, vill du följa med mig?»

Jätten svarade honom spefullt: »lilla galning, lilla pys!»

»Hvad hör jag?» ropade den lille skräddaren, knäppte upp rocken och pekade på sitt bröst: »läs här, och du skall inse med hvem du har att göra.»

Jätten läste: »sju i ett slag», trodde att det var menniskor skräddaren dödat och fick något större aktning för den lilla varelsen. Men för att pröfva honom tog han en kiselsten i handen och kramade den så att vattnet dröp deraf. »Gör det efter om du har kraft dertill», sade han.

»Ingenting annat än det?» svarade skräddaren, »det är en barnlek i mitt land», och han stoppade handen i fickan, drog upp den mjuka osten och kramade den så

att ostsaften dröp derur. »Nå väl», sade han, »det vill jag tro var lika så väl gjordt?»

Jätten kunde icke neka dertill, men begrep icke huru

en dvärg kunde vara så stark. Han tog en annan sten och slungade den i luften så högt att den icke kunde skönjas. »Gör det efter, lille man», sade han.

»Bra kastadt!» sade skraddaren, »men den stenen faller ned igen. Jag skall kasta en annan så att den icke mera faller ned», och så tog han fogeln ur fickan och kastade den upp i luften.

Fogeln, som kände sig fri, tog till flykten och återkom icke. »Hvad säger du om det kastet, kamrat», frågade han.

»Bra gjordt!» svarade jätten, »men jag vill se om du bär lika lätt som du slungar långt», och han förde den lille skraddaren till en ofantlig ek, som låg uppryckt på marken, och sade: »Om du är riktigt stark så hjälper du mig att bära det här trädet.»

»Välän», svarade den lille mannen, »tag du roten på axeln, jag skall taga grenarna och kronan, de utgöra tyngsta delen.»

Jätten tog roten på sina axlar, men den lille skraddaren satte sig på en gren så att jätten, som icke kunde se bakom sig, bar hela trädet och skraddaren på köpet. Der satt han lugn och gnlade:

»Tre skraddare reste tillsamman»

liksom det för honom varit en barnlek att bära ett träd. Jätten dignade under bördan och efter några steg ropade han: »Passa på, jag släpper trädet!» Den lille mannen hoppade qvickt ned och fattade trädet med begge händerna, som om han hade burit det, i det han sade till jätten: »Du är icke på långt när så stark som man af din storlek borde vänta.»

De fortsatte vägen och då de gingo förbi ett körsbärsträd fattade jätten tag i toppen, der de mognaste bären sutto, och böjde trädet ända ned i skraddarens händer, att han skulle få äta körsbär. Men skraddaren var alltför klen att hålla ned trädet och då jätten släppte

reste sig toppen igen och tog skraddaren med sig. Han kom helbregda ned igen, men jätten sade: »Hvad för något, har du icke styrka att böja en sådan sticka?»

»Hvad är det för en styrka att tala om, med en man som slår sju i ett slag», sade den lille skraddaren. »Jag hoppade öfver trädet för att undgå kulan som jägarne der nere i buskarne, skickade hit; gör efter det om du kan.» Jätten försökte, men kunde icke hoppa öfver trädet, utan fastnade midt i kronan. Äfven nu hade skraddaren behållit företrädet.

»Efter du är en så dugtig karl», sade jätten, »kan du komma till vår håla och der tillbringa natten.»

»Må göra», svarade skraddaren. Då de inträdde i hålan sutto der flera jättar kring elden, hvar och en ätande på ett helt stekt får, som de höllo i handen.

Skraddaren fann hålan mycket större än hans verkstad. Jätten anvisade honom en säng och båd honom lägga sig. Men som sängen var alltför stor för en så liten kropp, kröp han ihop i ett hörn deraf. Vid midnatten fattade jätten, som trodde att han nu djupt insomnat, en stor jernstör och slog dermed ett kraftigt slag midt i sängen och trodde att han nu utan förskoning dödat det lilla krypet. I daggryningen stego jättarne upp och gingo till skogs; de hade glömt skraddaren; men då de sågo honom komma ur hålan med en munter och dristig uppsyn, fruktade de att han skulle slå ihjel dem allesammans och togo skyndsamt till flykten.

Den lille skraddaren fortsatte sin resa, alltid med näsan i vädret. Sedan han länge irrat omkring, anlände han till en slottsträdgård, och som han var trött, lade han sig på gräset och somnade. Alla som gingo förbi stannade och beskådade honom från alla sidor och läste på hans gördel: sju i ett slag. »Ah», sade de sinsemellan, »hvad skall det der krigsdundret tjena till midt under freden? Det måtte visst vara en förnäm herre!» De berättade kungen om honom och tillade, att i fall det blefve

krig kunde han bli en god hjälp, som kungen borde förskaffa sig till hvad pris som helst. Det rådet behagade kungen och han skickade en af sina hofmän för att erbjuda den lille mannen anställning så snart han vaknade. Budet stannade som hedersvakt hos den sofvande, och då denne öppnade ögonen och började sträcka på lederna framställde hofmannen sitt ärende. »Just derföre har jag kommit hit», svarade skräddaren, »och jag är beredd att gå i krigstjenst hos kungen.» Man emottog honom med hedersbetygelser och han fick boställe på slottet.

Men krigsfolket var afundsjukt och önskade honom många mil bort. »Just vackert vi ha att vänta», sade de, »komma vi i tvist med honom skall han kasta sig öfver oss och slå sju i slaget, så att icke en enda af oss undkommer», och de marscherade allesammans till kungen och begärde sitt afsked. »Vi kunna icke», sade de, »tjena tillsammans med den som slår sju i ett slag.»

Kungen var mycket missbelåten att se alla sina trogna tjenare öfverge sig, han önskade att han aldrig hade sett den som var orsaken dertill och han skulle gerna afskedat honom, men han tordes icke, ty han fruktade att den förfärlige mannen skulle slå ihjel både honom och hans folk och bemäktiga sig tronen.

Kungen funderade länge och väl, och funderade slutligen ut ett medel. Han skickade efter honom och gaf honom ett uppdrag, hvilket han, såsom hjelte, icke kunde vägra att utföra. I en af rikets skogar uppehöll sig två jättar, som begingo allehanda rövverier, mord och brand. Ingen vågade nalkas dem af fruktan för lifvet. Om han kunde öfvervinna och döda dessa jättar lofvade kungen att gifva honom sin enda dotter och halfva konungariket i hemgift. Hundra ryttare skulle han få till hjälp. Den lille skräddaren tänkte på, att tillfället att få gifva sig med en vacker prinsessa icke hvar dag erbjöds, och förklarade sig benägen att draga ut emot jättarne. Men de hundra ryttarne undanbad han sig: den

som slagit sju i ett slag kunde icke vara rädd för två fiender.

Han marscherade af i spetsen för de hundra ryttarne. När de kommit till skogsbrynet bad han ryttarne vänta och sade att han nog skulle reda sig ensam mot jättarne. Derefter gick han in i skogen och tittade sig försigtigt omkring. Efter ett ögonblick fick han se de begge jättarne sofva under ett träd och snarka så att grenarna darrade. Den lille skraddaren fyllde begge sina fickor med stenar och skyndade upp i trädet, der han klängde ut på en gren som räckte midt öfver de två sofvande, och släppte några stenar, den ena efter den andra, på den enas mage. Jätten låg länge utan att känna något, men slutligen vaknade han, puffade till kamraten och sade: »Hvarföre slår du mig?»

»Du drömmar», svarade den andra, »jag har icke rört dig.»

De somnade igen. Då kastade skraddaren en stor sten på den andra. »Hvad nu då!» ropade denne, »hvad kastar du på mig?»

»Jag har icke kastat något, du drömmar», svarade den förste.

De käblade en stund, men som de voro mycket trötta insomnade de ännu en gång. Skraddaren började åter sin lek och kastade med hela sin styrka de största stenarne på den förste jättens mage.» »Det går för långt!» skrek denne, steg upp och rusade som en ursinnig på kamraten, som gaf lika godt igen. Striden blef så våldsam att de uppryckte träden och slogos dermed och slutade först när de begge lågo döda på marken. Då steg den lille skraddaren ned från sin post. »Det var en lycka att de icke uppryckte trädet jag satt uti», tänkte han, »jag skulle då nödgats som en ekorre hoppa till ett annat; lyckligtvis är man lätt i mitt yrke.» Han drog sitt svärd och sedan han gifvit de begge döda några väl rikade hugg i bröstet gick han tillbaka till ryttarne och

sade: »Nu är det gjort, jag har gifvit dem dödshugget, striden var het, de försvarade sig tappert, uppryckte träd och slungade dem emot mig; men hvad hjälpte det mot en man, som slår sju i ett slag.»

»Är ni icke sårad?» frågade ryttarne.

»Nej», sade han, »jag har icke ett hår i olag.»

Ryttarne ville icke tro honom; de redo in i skogen och funno jättarne badande i deras blod och träden kastade rundt omkring dem.

Den lille skräddaren fordrade af kungen den utlovade belöningen, men kungen ångrade sig och ville bli hjälten qvitt. »Du måste först utföra en annan bragd innan du får min dotter och halfva kungariket. I mina skogar huserar en enhörning, som gör mycken skada, den måste du fånga.»

»En enhörning skrämmer mig mindre än två jättar: sju i ett slag är mitt valspråk.»

Han tog ett rep och en yxa och gick in i skogen, sina följeslagare lät han stanna utanför. Han behöfde icke söka länge, enhörningen såg honom snart och störtade fram för att genomborra honom med sitt horn. »Vänta, vänta! så raskt går det icke!» sade han och stod orörlig till dess odjuret var honom helt nära, då han vigt smög sig bakom en trädstam. Enhörningen, som med hela sin styrka störtat sig emot trädet, borrade hornet så djupt deri, att han icke kunde draga ut det igen, utan satt fast. »Fogeln är fångad», sade skräddaren, kröp fram ur sitt gömställe och kastade repet om djurets hals. Sedan tog han yxan och afhögghornet, som satt fast i trädstammen, och förde så djuret till kungen.

Men kungen kunde icke beqväma sig till att hålla sitt löfte, utan gaf honom ännu ett tredje åliggande: han måste fånga et vildsvin, som gjorde stor ödeläggelse i skogen. Kungens jägare fingo befallning att biträda honom. Skräddaren sade att detta endast var en barnlek. Han gick till skogen utan jägarne, och de blefvo icke

stötta för det, ty vildsvinet hade så mångfaldiga gånger tilltygat dem illa, att de just icke hade lust att möta det igen. Så snart vildsvinet fick se skräddaren störtade det emot honom, skummande af vildsinthet och visande sina hvassa huggtänder; men den lille lätta mannen flydde in i ett närbeläget kapell och hoppade derifrån ut genom ett fönster. Vildsvinet följde efter honom och vips var skräddaren till hands och stängde porten, så att vildsvinet var instängdt, ty det var alltför ovigt och klumpigt att komma ut samma väg som skräddaren. Efter denna bedrift kallade han jägarne att med egna ögon beskåda fången, och gick sedan till kungen, som nu, mot sin vilja, måste ge honom prinsessan och halfva kungariket. Han skulle haft ännu svårare att besluta sig dertill om han vetat att hans måg icke var någon krigare utan en simpel riddare af synålen. Bröllopet firades med stor ståt men ringa glädje, och af skräddaren blef en kung.

Någon tid derefter hörde den unga drottningen sin man en natt tala i sömnen: »Fort pojke, sluta västen och laga byxorna, eljest skall du få smaka alnen kring öronen!» Hon insåg deraf i hvilken bodkammare den unge mannen fått sin uppfostran, och på morgonen gick hon att beklaga sig för sin far, med begäran att han måtte befria henne från en man, som icke var annat än en simpel skräddare.

Kungen sade, för att lugna henne: »Lemna din sängkammare oläst i natt, så vill jag låta mina tjenare hålla sig utanför dörren, och när han somnat skola de slå honom i jern och bära honom till ett skepp, som skall föra honom långt härifrån.

Den unga kvinnan blef belåten, men kungens vapendragare, som hade hört allt och tyckte om den nya kungen, upptäckte för honom hela tillställningen.

»Jag skall nog stöka om det», sade skräddaren. På aftonen lade han sig som vanligt, och när drottningen trodde honom ha somnat öppnade hon dörren och lade

sig i sängen igen. Men den lille mannen, som låtsade sofva, började skrika med hög röst: »Fort pojke, sluta västen och lappa byxorna, eljest får du smaka alnen kring öronen. Jag har slagit sju i ett slag, dödat två jättar, jagat en enhörning och fångat ett vildsvin, skulle jag då vara rädd för folk som gömt sig vid min dörr?» Då desse hörde de sista orden blefvo de så förskräckte att de flydde som om de haft hin i hälarne, och ingen vågade sig mera emot honom. På det sättet fick han behålla kronan hela sitt lif.

 15.

Den flinke jägaren.

Det var en gång en ung man som hade lärt klen-smedsprofessionen; han sade till sin fader att han hade lust att se sig om i verlden och försöka sin lycka. Fadren hade ingenting deremot utan gaf honom respengar och pojken begaf sig i väg för att söka arbete. Efter någon tids förlopp ville arbetet emellertid icke löna sig, och dessutom hade han ledsnat vid det, hvaremot han fått lust för jagtlifvet. Han drog vidare och mötte under vägen en grönklädd jägare som frågade hvarifrån han kom och hvarthän han ärnade sig. Han svarade att han var klen-smeds-gesäll, men att han var ledsen vid yrket och deremot hade fått lust för jagten, och så frågade han jägaren, om han ville taga honom i lära. »Ah ja», svarade denne, »du kan ju följa med!» Ynglingen gick med och stannade några år hos honom och lärde jägare-yrket. Derefter ville han på egen hand försöka sin lycka; jägaren gaf honom ingen lön utan endast en väderbössa.

Denna hade emellertid den egenskapen, att hvart skott man lossade med den träffade ofelbart. Han begaf sig i väg och kom i en skog som var så stor att han, sedan han gått en hel dag, ännu icke såg slutet deraf. Då det blef qväll satte han sig uppe i ett högt träd, för att vara i säkerhet för rofdjuren. Inemot midnatt tyckte han sig se ett ljus glimma på långt afstånd; han såg nogare efter och tog märke på hållet hvarifrån det lyste; derpå kastade han sin hatt i samma riktning för att ha ett märke att gå efter och steg så ned ur trädet. Han gick nu samma väg som han kastat hatten och sedan han nått denna, satte han den på hufvudet och styrde kosan i ständigt samma riktning. Ju längre han gick dess starkare blef skenet och när han kom det nära var det ett stort bål, kring hvilket sutto tre jättar, som hade satt en ox på ett spett för att steka den. »Jag måste smaka på köttet om det är nog stekt ännu», sade den ena, slet af ett stycke och ville stoppa det i munnen, då sköt jägaren det ur handen. »Nå», sade jätten, »vinden blåser mig maten ur handen.» Han tog då ett annat stycke, men just som han ville bita i det, gick det samma väg som det förra. Då gaf han den som satt honom närmast ett slag vid örat och ropade vred: »Hvarföre rycker du steken ifrån mig.» — »Jag har icke tagit något», svarade den andra, »det var kanske någon skarpskytt som sköt bort det.» Jätten tog sig nu ett tredje stycke, men fick icke heller behålla det, jägaren sköt honom äfven detta ur handen. Då sade jätten: »Den som gjort detta måste vara en utmärkt skytt; en sådan skulle just nu vara oss till pass», och de ropade högt: »Kom fram, skarpskytt; sätt dig här hos oss vid elden och ät dig mätt, vi vilja icke göra dig någon förtret; men kommer du icke godvilligt, så är du förlorad.» — Nu trädde ynglingen fram. Han berättade att han var en flink jägare och att han hade så säkert öga, att han träffade allt hvad han sigtade på. De svarade honom att, så vida han ville förena sig

med dem, skulle han stå sig godt; de sade honom vidare att utanför skogen var ett stort vatten och på andra sidan derom ett torn och i tornet satt en vacker kungadotter som de hade lust att rövva bort. Men det var den omständigheten i vägen, att utanför tornet låg en liten hund som skällde så snart någon närmade sig, och när han skällde vaknade hela hofvet. De sporde honom derföre om han kunde åtaga sig att skjuta ihjel hunden. »Ja», svarade han, »det är min ringaste konst.» Derpå gingo de ombord på ett skepp och seglade öfver vattnet; så snart de närmade sig land kom hunden springande och ville börja att skälla; då tog han fram sin väderbössa och sköt ned honom. Då jättarne sågo detta blefvo de glada och menade att nu var kungadottern allaredan deras; men jägaren ville först taga närmare reda på förhållandet, och bad dem derföre bida utanför till dess han kallade på dem. Så gick han in i slottet, der det öfverallt var tyst som i grafven; alla sofvo. I första rummet han öppnade hängde på väggen en sabel af geditet silfver; i den var kungens namn inristadt med en guldstjerna ofvanför. På ett bord bredvid låg ett försegladt bref, detta bröt han och läste, att den som egde sabeln kunde med den dräpa allt som kom honom för när. Då tog han ned sabeln, hängde den vid sin sida och gick vidare. I nästa rum låg kungadottern och sof; hon var så skön att han tvärstannade och betraktade henne med tillbakahållen andedrägt: »Nej!» tänkte han, »jag bör icke lenna denna oskyldiga flicka i jättarnes våld; de ha visst inte något godt i sinnet mot henne!» Han tittade sig sedan omkring. Under sängen stod ett par tofflor, på den högra stod hennes faders namn med stjerna öfver, på den andra hennes eget namn, också med stjerna öfver. Hon hade också en stor halsduk om halsen, af sidentyg, broderad med guld; på den högra snibben var hennes fars namn och på den venstra hennes eget namn, utsydda med guldbokstäfver. Jägaren tog en

sax och klippte af högra snibben och stoppade den i sin ficka, sedan tog han högra toffeln med kungens namn och gömde den också. Ännu låg prinsessan och sof, tätt insvept i sitt linne; då klippte han äfven af det en flik och stoppade på sig, men gjorde allt detta mycket försigtigt utan att röra vid henne. Derpå gick han och lät henne sofva ostörd och då han kom till porten stodo de tre jättarne ännu utanför och väntade honom, i den tro att han förde kungadottern med sig. Han ropade nu till dem att de kunde komma närmare, kungadottern vore redan i hans våld; dörren kunde han likväl icke öppna, men det var ett hål deruti, genom hvilket de kunde krypa in. Den förste stack hufvudet in i hålet, då grep jägaren honom i håret, högg af honom hufvudet i ett hugg, och drog in kroppen efter; de andra anade icke orådet och det gick dem på samma sätt. Jägaren var glad att han befriat den sköna prinsessan från hennes fiender, afskar deras tungor och gömde dem i sin ficka. Derefter tänkte han: »Nu vill jag gå hem till min fader och visa honom hvad jag redan gjort, och sedan ge mig ut på nya äfventyr.»

Men då kungen i slottet vaknade fick han se de tre jättarne som lågo döda utanför. Han gick in i sängkammaren till sin dotter, väckte henne och sporde hvem det kunde vara som hade dödat jättarne. »Det vet jag icke, älskade fader», sade hon, »jag har sofvit hela natten.» Då hon stigit upp och ville taga på sig sina tofflor var den högra borta och då hon såg på sin halsduk felade den högra fliken; likaledes saknade hon ett hörn af sitt lakan. Kungen lät sammankalla hela hofvet, både soldater och alla andra och sporde dem, hvilken hade befriat hans dotter och slagit ihjel de tre jättarne? »Det har jag gjort», försäkrade en gammal, ful och enögd major, som var vid hofvet. Den gamle kungen sade, att om så var, skulle han få gifta sig med hans dotter. Men prinsessan sade: »Käre fader, förr än jag vill gifta mig

med honom, förr vill jag gå ut i vida världen, så långt mina ben bära mig.» Kungen blef vred och sade, att derest hon icke ville gifta sig med majoren, skulle hon aflägga sin kungliga skrud, och påkläda sig bonddrägt och packa sig bort. I närheten bodde en krukomakare, hos honom skulle hon begära några lerkärl att handla med. Hon tog af sig de kungliga kläderna, gick till krukomakaren och fick några varor med vilkor, att betala dem på aftonen när hon hade såldt något. Kungen befallde henne att sätta sig i ett gathörn för att sälja sina varor; men han tingade med detsamma några bondkärror som skulle köra upp i hela kramet, och smula det i tusen bitar. Bäst som kungadottern hade uppställt sina varor kommo kärrorna körande upp i alltsammans och inom ett ögonblick låg hela hennes varulager på marken i bara skärfvor. Hon började gråta och klaga: »Ack, min Gud! Huru skall jag nu kunna betala krukomakaren?» Kungen hade bara velat tvinga henne att taga majoren, men det insåg hon icke, utan gick till krukomakaren och bad om kredit på ny räkning. Denne svarade nej, hon skulle först betala hvad hon redan fått. Då gick hon hem till sin fader, gret och jemrade sig, och sade att hon nu ville gå ut i vida världen. Kungen svarade henne: »Jag vill bygga dig ett litet hus ute i skogen, der skall du bo för lifstiden och koka mat åt alla och hvilken som helst; men du får icke taga betalning därför.» Så snart huset var färdigt sattes en skylt öfver dörren på hvilken stod skrifvet: »I dag för intet, i morgon för penningar.»

Der satt hon nu en lång tid och ryktet spridde sig vidt och bredt om jungfrun som kokade gratis; det stod att läsa på hennes skylt. Det hörde jägaren och tänkte: »Det är något för dig, du är ju fattig och har inga pengar.» Han tog då sin väderbössa och jagtväska, i hvilken han ännu hade allt det han tagit med sig från slottet, gick in i skogen och anträffade riktigt det lilla huset med den ryktbara skylten. Sabeln, med hvilken

han hade afhuggit de tre jättarnes hufvuden, bar han vid sidan och så steg han in i huset och fick sig något att äta. Han kunde icke nog betrakta den vackra flickan, men hon var också underbart skön. Omsider frågade hon honom hvarifrån han var och hvarthän han ärnade sig. »Jag reser världen omkring», svarade han. Hon sporde honom vidare huru han hade fått sabeln med hennes faders namn på. Förundrad öfver att höra det hon var prinsessan, omtalade han nu för henne, att det var han som dödat de tre jättarne, och till bevis att han talade sanning visade han henne allt det han hade i väskan. Glad öfverraskad sade hon, att hon erkände honom för den rätte befriaren, hvarefter hon tog honom upp med sig till kungen och berättade denne hvad hon hade hört och sett. Då kungen såg vedermälena tviflade han icke längre; och förklarade nu att jägaren skulle gifta sig med hans dotter. Att hon blef glad deröfver, kan man icke undra. Jägaren blef derefter iklädd präktiga kläder och kungen lät tillaga ett stort gästabad. Då de skulle gå till bords kom majoren att sitta på prinsessans venstra sida och jägaren på den högra. Den förre visste icke hvem jägaren var, men tog honom för någon förnäm främmande herre som var på besök. Efter måltiden sade kungen till majoren, att han hade en gåta som majoren skulle tyda honom: »När en hade dräpt tre jättar och man frågade honom hvar deras tungor voro och det visade sig att inga tungor funnos i jättarnes hufvuden, huru kunde dermed hänga tillsammans?» — »Då ha de inga tungor haft!» svarade majoren. »Det är icke sannolikt», sade kungen, »hvert hufvud har vanligen sin tunga. Men hvad straff anser du den förtjena som fört mig bakom ljustet?» — »Han förtjenar att huggas i stycken» blef svaret. Kungen förklarade nu att majoren sjelf afkunnat sin dom, och han blef ögonblickligen kastad i fängelse och sedan huggen i fyra stycken. Jägaren blef gift med prinsessan med stor ståt.

Sötgröten.

Det var en gång en liten fattig, snäll flicka, som lefde ensam med sin moder, hvilken var så fattig att hon icke hade något att äta. Då hon en dag var ute i skogen mötte hon en gammal gumma som kände hennes behof och skänkte henne en lergryta. Till den skulle hon säga: »Koka gryta», så kokade den en den raraste söta bohvetegröt, och när hon sade: »Stopp gryta», upphörde den att koka. Flickan bar hem grytan till sin moder och nu var deras nöd afhjelpat; de kunde äta sötgröt så ofta de ville. Men en dag hade dottern gått ett ärende. Modern sade: »Koka gryta», och den kokade och hon åt sig mätt; men hon hade glömt hvad hon skulle säga för att få grytan att sluta koka. Den fortfor således att koka, gröten rann öfver, så att hela köket och derefter hela huset blef fullt; grytan fortfor att koka, så att icke allenast huset bredvid, utan hela gatan och slutligen hela byn blefvo fulla med gröt och ingen visste något råd. Då bara ett hus var kvar kom flickan hem och bad grytan att stoppa och den slutade genast att koka. Men ville någon in i byn, så måste han äta sig fram.

17.

Gud föder de olyckliga.

Det var en gång två systrar, den ena rik och barnlös, den andra enka med fem barn och så fattig att hon

saknade bröd för sig och sin familj. Tvingad af nöden uppsökte hon sin syster och sade till henne: »Mina barn svälta, du är rik, gif oss en bit bröd.» Men den rika hade ett hjerta af sten och svarade: »Jag har ingenting hemma», och afvisade henne med hårdhet.

Några timmar derefter kom mannen till den rika system hem. Då han skulle skära sig en skifva bröd vid bordet, förvånades han att se blod droppa ur brödet det första han skar deruti. Hustrun blef förskräckt och om-talade allt. Han skyndade efter den fattiga enkan och gaf henne allt som var bestämdt för hans måltid. Då han gick hem igen hörde han ett ovanligt larm på gatan och såg eldflammar och rök uppstiga mot himmelen. Hans hus brann. Alla hans rikedomar gingo förlorade. Hans hårda hustru skrek förtviflad: »Vi skola dö af hunger!»

»Gud föder de olyckliga!» svarade hennes goda syster, som skyndat till henne.

Hon som hade varit rik blef i sin tur tiggerska, men ingen hade medömkan med henne. Glömmande hennes hårdhet, delade system med henne de almosor hon erhöill.

18.

De sex tjenarena.

Det var en gång en gammal drottning som var en hexa; hon hade en dotter som var den skönaste flicka under solen. Men den gamla tänkte icke på annat än att locka folk i förderfvet och derföre svarade hon, hvarje gång en friare kom till dottern att den som ville hafva henne måste först lösa en uppgift; kunde han icke göra det, måste han dö. Många voro emellertid de som, för-bländade af prinsessans skönhet, vågade försöket; men de kunde aldrig utföra hvad den gamla fordrade och då hjälpte ingenting, de måste plikta med hufvudet.

Ibland andra var också en kungason, som hade hört om prinsessans utomordentliga skönhet, och han bad sin

far att få resa och fria till henne. »På inga vilkor», svarade kungen, »gör du det, så blir det din död.» Men prinsen blef dödssjuk och låg i sju år utan att någon läkare kunde kureras honom. Då kungen såg att det icke mera fanns något hopp, sade han med tungt hjerta: »Så gå då och försök din lycka, jag ser intet medel att hjälpa dig.»

Då sonen hörde detta blef han på ögonblicket frisk, steg ur sängen och begaf sig hurtigt på vägen.

Då han ridit ett stycke väg, fick han ögat på något, som på afstånd liknade en mycket stor höstack. Men då han kom närmare fann han att det var en människa som låg utsträckt på ryggen och hvars mage var så stor och utstående som ett litet berg. Så snart den tjocke fick ögonen på vår resande stod han upp och sade: »Behöfver ni en tjenare, så haf mig i åtanka.» — »Hvartill skulle jag kunna använda en så oformlig figur?» frågade kungasonen. »Ah», svarade Tjocker, »det är visst värdt att tala derom, när jag vill kan jag göra mig tre tusen gånger tjockare.» »Om så är», sade kungasonen, »då torde jag kunna använda dig, följ mig.» Den tjocke följde nu bakefter honom, och då de hade kommit ett stycke längre fram funno de en annan man, som låg på ena sidan med örat emot jorden. »Hvad gör du der», frågade kungasonen. »Jag lyss», blef svaret. »Hvad lyss du på?» — »På allt som tilldrager sig rundt omkring i världen, ty intet undgår mitt öra; jag kan till och med höra hur gräset gror.» »Säg mig då, hvad hör du vid den gamla drottningens hof, der den sköna prinsessan är?» frågade kungasonen. »Jag hör svärdet susa, nu blef en friare ett hufvud kortare», svarade han. »Dig kan jag använda, kom och följ mig», sade kungasonen. De gingo derpå vidare och fingo se ett par fötter ligga på vägen; de kunde också se något af benen, men resten af mannen kunde de icke öfverskåda. Slutligen kommo de till sjelfva kroppen och sist omsider till hufvudet. »Hvad är du för ett långt spöke?» frågade kungasonen. »Ah», svarade den långe,

»när jag riktigt sträcker ut lederna blir jag tre tusen gånger längre och högre än det högsta berg på jorden. Jag vill gerna tjena er, om ni vill antaga mig.» »Kom bara med», sade kungasonen, »jag skall väl på något sätt kunna använda dig.» De drogo vidare och påträffade en som satt vid vägen med förbundna ögon. »Har du dåliga ögon, efter du icke tål dagsljuset?» frågade kungasonen. »Nej», svarade mannen, »men jag törs icke aftaga bindeln, ty min blick är så skarp, att den krossar allt hvad jag ser på; kan jag vara er till gagn, vill jag gerna tjena er.» »Ja, följ med», sade kungasonen, »dig kan jag just behöfva.» Då de kommit ett stycke längre, träffade de på en man som låg midt i solhettan och frös så att det knakade i honom. »Hur kan du frysa så, när solen skiner så varmt?» frågade kungasonen. »Ack», svarade mannen, »min natur är motsatt till andra varelsers, ju varmare det är, dess mer fryser jag, och ju kallare det är, dess mer svettas jag. Midt i is och snö försmäktar jag af hettan, och midt i eldslågan kan jag icke värna mig för kölden.» »Du var mig en underlig snigel», sade prinsen, »har du lust att tjena mig, så följ med.» Ett stycke ännu längre bort sågo de en man, som sträckte halsen, så att han kunde se öfver de högsta bergen. Kungasonen frågade hvad han så ifrigt tittade efter och mannen svarade: »Jag är så klarsynt att jag kan se öfver alla skogar och fält, berg och dalar, så att jag kan öfverse hela verlden.» »Så vida du vill följa med», sade kungasonen, »så fattas mig just en sådan som du.»

Nu drog kungasonen med sina sex tjenare in i den staden, der den gamla drottningen bodde. Han sade icke hvem han var, utan frågade blott: »Vill ni gifva mig er sköna dotter, så vill jag fullgöra hvad ni ålägger mig.» Trollkäringen gladde sig åt den sköna ynglingen hon fått i snaran och sade: »Jag vill ålägga dig tre ting, kan du utföra dem, så skall min dotter tillhöra dig.» »Hvad är det första?» frågade han. »Att du skaffar mig en ring,

som jag tappat i röda hafvet.» Kungasonen gick hem till sina tjenare. »Första uppgiften är icke lätt löst», sade han, »jag skall skaffa upp en ring ur röda hafvet; ni må utfinna råd.» »Jag skall se efter hvar den ligger», svarade Klarsynt, tittade ned i hafvet och sade: »Den har hängt upp sig på en spetsig sten.» »Ja», sade Långer, »nog kunde jag räcka den, om jag bara såg den.» Är det icke annat som fallerar», sade Tjocker, lade sig ned och satte munnen till vattnet. Då löpte böljorna in uti honom såsom ned i ett bråddjup och han drack ur hela hafvet, så att botten blef så torr som ett stugugolf. Långer böjde sig nu ned och tog upp ringen. Kungasonen blef naturligtvis hjertligt glad och bar ringen till den gamla som förvånad utropade: »Ja, det är verkligen min ring; första uppgiften har du lyckligen löst, men nu kommer den andra. På andra sidan om ängen utanför mitt slott beta tre hundra oxar, dem måste du förtära med hull och hår, och nere i källaren ligga tre hundra fat vin, dem måste du dricka ur. Men blifver så mycket kvar som ett hår af oxarne och en droppe af vinet, så har du tappat och ditt lif är hemfallet åt mig. Är det mig icke tillåtet att bjuda några gäster», sporde kungasonen, »utan sällskap smakar den raraste mat ingenting.» Den gamla log ondskefullt och svarade: »En gäst må du ha lof att inbjuda, så kan du icke säga att du är utan sällskap; mer kan jag icke medgifva dig.»

Kungasonen gick till sina tjenare och sade till Tjocker: »I dag skall du vara min gäst och få äta dig riktigt mätt.» Tjocker blåste upp sig, förtärde alla tre hundra oxarne och frågade om det icke vankades mera, och vinet drack han ur faten, utan att begagna glas, ja, han slickade till och med träet, så att icke en droppe blef öfver. Då han slutat måltiden gick kungasonen till käringen och meddelade henne att uppgiften var löst. Hon förundrade sig storligen och sade: »Så långt har ännu ingen kommit, men ännu återstår en uppgift. Du skall icke undslippa

»mig», sade hon för sig sjelf, »du skall nog få räcka fram halsen.»

»I afton», sade hon till honom, »förer jag min dotter in i kammaren till dig. Du får slå armarne om henne och hålla henne omfamnad, men se till att du icke somnar. På tofslaget kommer jag, och är hon då icke i dina armar, så har du tappat.» Detta var då icke svårt», tänkte kungasonen, »jag aktar mig bara att icke blunda.» För mera säkerhets skull kallade han på sina tjenare, omtalade för dem hvad den gamla hade sagt och sade vidare: »Hvem vet hvilken list kan ligga derunder, försigtighet är en borgmästardyg. Hållen vakt utanför min kammare och sen till att prinsessan icke slipper ut.» Då natten inföll kom gumman med dottern och förde henne i kungasonens armar. Långer lade sig i ring utomkring och Tjocker ställde sig utanför dörren, så att ingen lefvande själ kunde komma ut eller in. Prinsen och prinsessan sutto tysta. Ingen af dem sade ett ord, men månen sken in genom fönstret på hennes ansigte, så att han kunde se hennes utomordentliga skönhet. Han gjorde icke annat än betraktade henne, han var liksom glädjedrucken af kärlighet och ingen sömn kom i hans ögon. — Detta räckte till klockan elfva, då utbredde drottningen ett trolleri öfver alla så att de somnade, och i samma ögonblick var prinsessan försvunnen.

Alla sofvo hårdt till klockan tre quart till tolf; då upphörde trolleriet och alla vaknade igen. »O ve, o ve!» ropade prinsen, »nu är jag förlorad.» De trogna tjenarena började att jemra sig, men han med den goda hörseln sade: »Varen lugna, jag vill lyssna.» Han lade örat till och sade derefter: »Hon sitter i en klippgrotta tre hundra mil härifrån och begråter sitt öde. Du långben är en man, som kan hjälpa; när du rätar ut dig är det gjordt för dig med ett par steg. — »Ja», svarade Långer, »men Klarsynt måste följa med för att skaffa klippan ur vägen.» Långer tog nu Klarsynt på nacken och i en handvändning

voro de vid den förtrollade klippan. Den förre tog bindeln från kamratens ögon, denne såg sig omkring och i samma ögonblick sprang klippan i tusen stycken. Då tog Långer prinsessan på armen, bar henne i ett nu tillbaka och lika raskt hemtade han sedan kamraten, så att alla klockan tolf sutto på sina tillbörliga platser och lät fem vara jemnt. På slaget tolf kom den gamla hexan smygande med ett hänfullt leende, liksom hon velat säga: »Nu är du min», ty hon trodde att dottern satt väl förvarad i klippgrottan tre hundra mil borta. Men då hon fick se sin dotter i kungasonens armar var hon nära att falla af förskräckelse och utropade: »Det är en, som kan mera än jag!» Nu hjälpte inga vidare invändningar och hon måste afstå prinsessan till honom. Men hon kunde dock icke afhålla sig från att hviska dottern i örat: »Det är en stor skam för dig att nödgas tillhöra en simpel man, och icke ha fått välja dig gemål efter eget tycke.»

Vid dessa ord fylldes prinsessans stolta hjerta af harm och hon rufvade på hämd. Nästa morgon lät hon köra tillsammans tusen famnar ved och sade till kungasonen, att han visserligen löst de tre uppgifterna, men att hon ännu icke ville taga honom till man, förr än han skaffat någon som ville sätta sig midt på vedtrafven och låta tända eld rundt omkring. Hon tänkte naturligtvis att ingen af tjenarena ville låta bränna sig för hans skull, hvaremot han, af kärlek till henne, sjelf skulle sätta sig dit, och då blefve hon ju fri. Men tjenarena sade: »Vi ha alla gjort något, men den förfrusne deremot intet, han må också göra någon nytta.» De satte honom upp på vedtrafven och tände eld derpå. Elden började nu flamma upp och brann i åtta dagar, då all veden var förbränd och den förfrusne satt midt i askan. »Hu, sådan köld har jag under hela min lifstid ännu aldrig uthärdat,» sade han och darrade i hela kroppen som ett asplöf; »hade den räckt en timme till, så hade jag frusit ihjel.»

Nu hjälpte inga vidare undanflykter, den sköna prin-

sessan måste gifta sig med den okände unge mannen. Men då de voro på vägen till kyrkan sade den gamla: »Nej, den skammen uthärdar jag icke.» Hon utsände då något krigsfolk för att nedhugga prinsen och hela hans följe och föra hem prinsessan igen. Men Lyssnaren hade spetsat öronen och hörde den gamlas hemliga ord. »Hvad skola vi nu göra?» sade Tjocker. Han var emellertid icke rädlös; han öppnade munnen och gaf ifrån sig en sådan myckenhet af det vatten han druckit ur röda hafvet att det bildade en stor sjö, som fördränkte allt krigsfolket. Så snart hexan fick nys om detta, utskickade hon alla sina ryttare i full rustning, men Lyssnaren hade hört skramlet af deras rustningar och tog bindeln från kamratens ögon. Denne såg på fienderna och i detsamma sprungo de alla i bitar likom de varit af glas.

Prinsen och prinsessan drogo nu ostörtd vidare, och då de i kyrkan blifvit förenade togo de sex tjenarena afsked, i det de sade till sin herre: »Eder önskan är nu uppfylld och ni behöfver oss icke längre; vi vilja nu draga vidare och söka vår lycka.»

På vägen till slottet passerade prinsen med sin gemål genom en by, der en gammal herde vaktade svin. Prinsen sade då till sin gemål: »Du vet ännu icke hvem jag egentligen är. Jag är ingen kungason, utan blott en svinaherde och gubben du der ser är min fader. Vi måste nu göra vår pligt och hjälpa honom i hans kall.» Han steg nu af med henne vid krogen, och då de kommit dit in, befallde han krögerskan i hemlighet att under natten bortaga prinsessans dyrbara kläder. Det skedde som han hade begärt och då prinsessan på morgonen ville stiga upp, hade hon ingenting att sätta på sig, utan måste hålla till godo med en gammal grof kjortel och ett par gamla ullstrumpor, som krögerskan gaf henne, och krögerskan lät henne ändå förstå, att denna gåfva var en riktig uppoffring. »Hade det icke varit för er mans skull, så hade jag icke gifvit er något», sade hon. Prinsessan

trodde naturligtvis att hennes man verkligen var svinherde och ansåg sig böra hjälpa honom att vakta svinen, i det hon sade till sig sjelf: »Jag har sjelf förskyllat detta genom mitt öfvermod och min stolthet.»

Så tillbringade hon åtta dagar, då stod hon icke längre ut dermed, hennes fötter voro svullna och sårade. Ett par personer som gingo förbi frågade henne, om hon visste hvad hennes man var. »Ja», svarade hon, »han är svinvaktare, men idkar derjemte en liten handel med småkram. Han är visst nu utgången för att förtjena några öre.» — »Kom och följ med, vi vilja föra dig till honom», sade de. De förde henne nu upp på slottet och då de kommo in i riddarsalen stod prinsen der i kunglig skrud. Hon kände icke strax igen honom, men han föll henne om halsen och sade: »Jag nödgades lida mycket för dig, nu har du också lidit för mig.» Nu först firades på allvar ett riktigt kungligt bröllop, och den som har omtalat sagan var sjelf med.

19.

Legender.

I. De tre gröna qvistarna.

Det var en gång en eremit som bodde i en skog vid foten af ett berg och tillbragte sin tid med bön och goda gerningar, och hvarje afton bar han dessutom till Guds ära ett par ämbar vatten upp på berget. Månet djurs törst blef deraf stillad och mången planta uppfriskad, ty på höjden blåser alltid en skarp vind, som uttorkar luft och jord, och de vilda föglarne, som äro rädda för men-

niskorna, stiga högt upp i luften och spana med sina skarpa ögon efter en drick vatten. Emedan nu eremiten var så from, gick en Guds engel, synlig för hans ögon, med honom uppför berget, räknade hans steg och gaf honom efter slutadt arbete sin föda, aldeles som med den profeten, som på Guds befallning bespisades af korparne. Då eremiten i sin fromhet kommit till hög ålder, hände sig att han en gång på långt afstånd såg en stackars syndare föras till galgen och sade inom sig: »Nu får han sin vedergällning.» Då han om aftonen bar vattnet upp på berget infann sig engeln icke, som eljest brukade ledsaga honom och ge honom qvällsvarden. Då blef han förfärad och gick till doms med sitt hjerta, för att utforska på hvad sätt han syndat, efter han ådragit sig Guds vrede, men han kunde icke inse det. Då hvarken åt eller drack han, utan låg dag och natt på jorden och bad. Och då han en gång gret bittert i skogen hörde han en fogel, som sjöng så skönt och glädtigt, och denna sång bedröfvade honom ännu mera, och han sade: »Du sjunger så muntert, du, på dig är Gud icke förtörnad; men ack att du kunde säga mig hvaruti jag förbrutit mig, på det att jag måtte kunna göra bot och åter blifva glad till sinnes.» Då begynte fogeln att tala och sade: »Du gjorde orätt att fördömma den arme syndaren som fördes till galgen, därför är Herren förtörnad på dig; men om du gör bot och ångrar dig vill han förlåta dig.» Då stod engeln åter vid hans sida med en torr gren i handen och sade: »Denna torra gren skall du bära så länge tills tre gröna qvistar växa ut derifrån; men om natten, när du soffer, skall den ligga under ditt hufvud. Ditt bröd skall du tigga från dörr till dörr, och du får icke stanna mer än en natt i samma hus. Det är den botgörelse Gud ålägger dig.»

Eremiten tog grenen och gick åter ut i världen, som han på länge icke besökt. Han åt och drack icke annat än hvad man gaf honom vid dörrarna, stundom blef hans

bön icke hörd, stundom slogs dörren igen för honom och mången dag fick han icke en brödbit. En gång hade han från morgon till afton gått från dörr till dörr och ingen

ville ge honom nattherberge. Då gick han ut i skogen, fann äntligen en bebodd håla, der han träffade en gammal gumma. »Goda gumma, får jag tillbringa natten i ert hus», bad han, men hon svarade: »Nej, det törs jag

icke, om jag än ville. Jag har tre söner som äro grymma och ondsinta; funne de eder här när de komma hem från deras röfvartåg, så skulle de slå ihjel oss begge två.» Då sade eremiten: »Låt mig bara få stanna, de skola icke göra hvarken dig eller mig något ondt.» Gumman hade ett godt hjerta och lät beveka sig. Då lade mannen sig under trappan och grenen lade han under sitt hufvud. Då gumman såg detta, frågade hon om orsaken, och han omtalade, att han på dagen bar den som straff och på natten begagnade den till hufvudkudde, att han hade förtörnat Herran, ty han hade sagt, då han såg en syndare föras till galgen, att denne fick sin vedergällning. Då började gumman gråta och ropade: »Ack, när Gud så straffar ett enda ord, huru skall det då gå mina söner på domedag.»

Vid midnatten hemkommo röfrarne stojande och larmande. De uppgjorde eid och då den upplyste hålan och de sågo mannen under trappan blefvo de förgrymmade och sade till modern: «Hvad är det för en karl? ha vi icke förbjudit dig att hysa någon här?» Då sade modren: »Lemna honom i ro, det är en fattig syndare som gör bot.» Röfrarne frågade: »Hvad har han förbrutit», och ropade: »Gubbe, säg oss hvad du har syndat.» Gubben reste sig upp och berättade huru han hade syndat med ett enda ord, så att Gud blifvit förtörnad, och huru han nu försonade sin synd. Röfrarne grepos så af hans berättelse att de bäfvade inom sig öfver deras dittills förda vandel, hjertligt ångrade sig och lofvade bot och bättring. Sedan eremiten sålunda omvänt de tre syndarne lade han sig åter att sofva under trappan. Följande morgon var han död, men ur den torra grenen, på hvilken hans hufvud hvilade, hade växt ut tre gröna qvistar. Det var ett tecken att gud hade tagit honom till nåd igen.

2. Det himmelska bröllopet.

En bondgosse hörde en gång presten i kyrkan säga: »Den som vill komma till himmelriket måste gå sin väg rätt fram.» Han begaf sig i väg och fortfarande rätt fram, utan att vika till höger eller till venster, öfver berg

och dal. Hans väg förde honom till en stor stad och rätt in i kyrkan, der det just var gudstjenst. Då han nu såg all härligheten derinne trodde han sig vara kommen i himmelen, satte sig och var så glad i hjertat. Då gudstjensten var slutad och klockaren bad honom gå svarade han: »Nej jag går icke ut, jag är glad att jag äntligen

kommit in i himmelen.» Klockaren gick till presten och sade honom att i kyrkan var en gosse, som icke ville gå, derföre att han trodde sig vara i himmelriket. Presten svarade: »Om han tror det, så må han få stanna der.» Derpå gick presten till honom och frågade om han också hade lust att arbeta. »Ja», svarade den lille, »han vore van att arbeta, men himlen ville han icke lemna.» Nu blef han kvar i kyrkan och då han såg huru folket gick fram, knäföll och bad för en i trä skuren bild af gudsmoder med Jesusbarnet, tänkte han: «Detta är visst herren Gud», och sade: »Käre Gud, hvad du är spinkig, folket låter dig visst svälta, men jag skall dagligen dela till dig hälften af min mat», och derefter gaf han dagligen bilden hälften af sin mat och bilden började verkligen att äta. Efter några veckor märkte folket att bilden tilltog i hull och tjocklek och undrade mycket häröfver. Presten kunde icke heller begripa det, dröjde i kyrkan, gaf åkt på gossen och såg huru han delade med sig åt gudsmoder, som mycket riktigt höll till godo.

Efter någon tid blef gossen sjuk och lemnade icke sängen under åtta dagar; men kommen på benen igen var det första han gjorde att skaffa gudsmodern något att äta. Presten följde efter honom och hörde honom säga: »Käre Gud, du får icke vara ond öfver att jag på så lång tid icke gifvit dig någon mat, men jag har varit sjuk och icke kunnat komma ut.» Då svarade bilden och sade: »Jag har sett din goda vilja, det är nog; nästa söndag skall du vara med mig på bröllop.» Gossen glädde sig deröfver och omtalade det för presten, och presten bad honom fråga om icke äfven han kunde få komma med. »Nej», svarade bilden, »du ensam.» Presten ville bereda honom och ge honom det heliga sakramentet, och dermed var gossen nöjd; och nästa söndag, då han trädde inför altaret för att mottaga det heliga sakramentet, föll han ned och hade gått till det himmelska bröllopet.

3. Den gamla gumman.

I en stor stad bodde en gång en gammal gumma, som satt ensam i sin kammare och tänkte öfver, huru hon först hade mistat sin man, derefter sina tre små söner, sedan alla sina släktingar och nu slutligen sin sista vän och derigenom stod ensam och öfvergifven kvar. Hennes hjerta blef dervid så sorgligt stämdt, synnerligast vid tanken på sönerna, att hon i sin smärta anklagade Gud. Så satt hon stilla och försänkt i sig sjelf då hon plötsligt hörde ringningen till ottan. Hon märkte nu att hon

tillbringat natten vakande, tände sin lykta och gick i kyrkan. Då hon inträdde var kyrkan upplyst, men icke såsom vanligt af ljus, utan af ett matt sken. Den var också fylld af menniskor och alla platser upptagne, och då gumman kom till sin vanliga bänk var icke heller den tom, utan hela bänken full af folk. Och då hon närmare betraktade dem, var det idel döda släktingar och bekanta, som sutto der i sina gammaldags drägter, men med bleka anleten. De hvarken talade eller sjöngo, men det gick genom kyrkan liksom ett sorl och sus. Då uppsteg en kvinna — gumman kände genast igen henne, det var hennes faster — och sade till henne: »Se åt altaret, der ser du dina söner. Gumman blickade ditåt och såg sina två

söner, den ena i galgen, den andra i fängelse. Då sade fastern: »Se, så skulle det gått dem om de fått lefva och Gud icke tagit dem till sig såsom oskyldiga barn.» Den gamla gick darrande hem och tackade Gud på sina knän för att han varit nådigare mot henne än hvad hon först hade insett; och strax lade hon sig i sin säng och dog.

20.

Åsnan, duken och käppen.

Det var en gång en hustru vid pamm Masella, som jemte sex sköna döttrar, resliga som granar, hade en son, som var så enfaldig att man kunde inbilla honom att månen var gjord af en gammal ost. Ingen dag gick förbi utan att modren sade till honom: »Herre, min Gud, hvad skall jag göra med ett sådant nöt som dig, jag önskar att du aldrig blifvit född, packa dig bort och kom aldrig mer för mina ögon.» Men trots allt hvad modren sade fortfor han med sina dumheter och då hon såg att Antonio, så hette sonen, icke ville bättra sig, tog hon en dag en käpp och genomprylade honom. Antonio tyckte alls icke om detta sätt att bli uppborstad, han tog till flykten och sprang allt hvad benen förmådde, af fruktan att blifva inhemtad. På aftonen kom han till ett högt berg, hvars topp gömdes i skyarne, och der satt, i skuggan af ett par poppelträd vid ingången till en grotta af bersten en vilde som var ytterligt ful. Han såg förfärlig, men också löjlig ut.

Men Antonio, som icke var lättskräm, tog höfligt af sig hatten och sade: »God dag, mästare, hur står det till; kan ni säga mig huru långt jag har till det ställe dit jag

ämna mig? — Vid denna besynnerliga fråga började vilden skratta, men då han tyckte om den unga menniskan, sade han: »Vill du komma i tjänst hos mig?» — »Hvad lön ger ni mig i månaden?» — Vilden svarade: »Tjena mig blott ärligt så bli vi nog ense derom, du skall få goda dagar hos mig.» — Antonio gick in derpå, stannade hos vilden, fick mat och drick fullt upp, hade litet att göra, och sålunda blef han trind som en vaktel, modig som en tupp, röd som en kräfte och bred som en hvalfisk. Två år hade icke förgått förr än Antonio kände sig ledsen vid detta lättjefulla lif och fick stor lust att göra ett besök i hemmet, för att se huru mor och systrar lefde. Vilden, som kunde läsa i hans hjerta och tillika såg honom vara orolig som om han gått på glödande kol eller suttit på nålar, sade till honom: »Jag vet att du längtar att ännu en gång återse dina systrar; efter jag håller en smula af dig, så må du resa hem, efter det roar dig. Du kan taga en åsna, så behöfver du icke gå till fots; men var bara försiktig att du icke säger »Briklebrit», ty då händer dig någon ledsamhet.» Antonio tog åsnan, och utan att säga farväl satte han sig upp och trafvade i väg. Men ett litet stycke väg från hålan steg han af och ropade: »Briklebrit».

Han hade knappast hunnit uttala ordet förr än åsnan släppte rubiner, diamanter och perlor, stora som valnötter. Alldeles förstummad betraktade Antonio denna välsignelse af kostliga juveler, men hastigt fyllde han, glad och nöjd, sin kappsäck med dem, satte sig åter upp och anlände efter ett raskt traf till ett värdshus. Han steg af och sade till värden: »Skynda dig att binda åsnan i en krubba och ge henne godt foder, men akta dig att säga »Briklebrit», för då går det dig illa. Göm också dessa saker åt mig.» — Värden, som icke var någon dufunge, retades af den besynnerliga varningen och mängden af ädelstenar att få reda på hvad ordet betydde. Han gaf Antonio att äta och dricka så mycket han mäk-

tade, bäddade honom en säng med en mjuk madrass, och Antonio hade icke väl hunnit tillsluta ögonen och börjat snarka, förrän han skyndade ned i stallet och sade: »Briklebrit!», hvarpå åsnan gjorde som förut och släppte en stor mängd guld och ädelstenar. Då värden skådade dessa rariteter fick han stor lust att sätta sig i besittning af åsnan och narra det dumhufvudet Antonio. I morgongryningen, sedan Antonio gnuggat sömnen ur ögonen och sträckt sig en halftimme, kallade han på värden: »Kom min vän, betalda räkningar stärka vänskapen.» Sedan värden uppräknat »så och så mycket för bröd, så och så mycket för vin, för soppa, för kött, för stallrum, för soffrum och i drickspengar» tog Antonio fram mynt, och sedan han, utan att märka det, mottagit en annan åsna i stället för sin, och en säck med klappersten i stället för dyrbarheterna, begaf han sig på vägen till sitt hem. Men innan han ännu satt foten inom huset ropade han med full hals: »Moder kom ut, nu äro vi rika; tag ut serveter, bred ut lakan, hit med en duk, nu skall du få skåda skatter!»

I största hast öppnade modern en dragkista, hvaruti hennes dötrars utstyrsel förvarades, framtog det rena, nytvättade linnnet, utbredde det slätt på marken och Antonio ställde sin åsna derpå. Nu begynte han ropa: »Briklebrit!» Men hur mycket han än ropade »Briklebrit!» så brydde sig åsnan icke mer derom än om klangen från en luta; han upprepade det två, tre, fyra gånger — allt förgäfves. Då tog han en tjock knölpåk och begynte att till den grad bearbeta åsnans lekamen att det olyckliga djuret, af smärta och ångest öfver en sådan medfart, släppte något helt annat än perlor och ädelstenar, hvilket gjorde det rena, hvita tyget afskyvärdt smutsigt. Men då den stackars Masella såg hvad som skett och i stället för att bli rik hade fått största skäl till förargelse, tog hon en annan påk och gaf Antonio, som icke ens fick tid att förevisa sin säck med klappersten, en sådan väl-

komnad af prygel att han ögonblickligen begaf sig tillbaka till vilden.

Då denne såg honom i full fart komma tillbaka och visste hvad som tilldragit sig, bannade han honom dugtigt för sin dumhet och för att han låtit lura sig af den snikna värden. Antonio lofvade honom högtidligt att ingen lefvande själ hädanefter skulle narra honom. Knappt hade ännu ett år gått till ända förr än Antonio åter längtade att få helsa på sin familj. Vilden, som oaktadt sitt fula utseende hade ett godt hjerta, gaf honom lof dertill och skänkte honom dessutom en vacker duk, sägande: »Gif denna åt din moder, men tag dig till vara att det icke går med den som det gick med åsnan, och att du icke förr än du kommit hem säger: »Duk bred ut dig, och duk lägg ihop dig!» ty om, i annat fall, något ondt händer dig är det ditt eget fel. Res i Guds namn och kom snart igen.»

Antonio begaf sig i väg, men var icke kommen långt från hålan förrän han lade duken på marken och sade: »Duk, bred ut dig.» Strax bredde den ut sig och han såg framför sig en sådan mängd klenoder och dyrbarheter att han icke trodde sina egna ögon. »Duk lägg ihop dig», sade Antonio, fortsatte resan och tog in på samma värds-hus som förra gången. Här sade han till värden: »Göm denna duk åt mig, men säg bara inte: 'Duk bred ut dig och duk lägg ihop dig.'» — Värden, som var en riktig tjuf, svarade: »Jag skall nog gömma den.» Och sedan han rikligt undfägnat Antonio med mat och drick och fått honom till sängs, tog han duken och sade: »Duk bred ut dig!» Då bredde den ut sig och visade honom sådan mängd dyrbarheter att han alldeles förlorade fattningen af öfverraskning.

Då Antonio nästa morgon stigit upp fick han en annan duk af värden än den rätta. Den kom han hem med till modren och sade: »Nu ha vi sannerligen blifvit qvitt vår fattigdom, nu skolen I lefva i fröjd och gamman.»

Med dessa ord lade han duken på golvet och sade: »Duk bred ut dig!» — Men hvad han än sade, icke rörde duken sig och inga dyrbarheter funnos deri mer än i en tom hand. Nu sade han till modern: »Värden, den slyngeln, har åter spelat mig ett fult streck, men det skall han komma att ångra; det hade varit honom bättre om han tappat bästa hjulet på sin vagn. Kommer jag igen till värds huset skall jag spela honom ett streck, hvarmed jag nog får ersättning för både duk och åsna.» Då modren erfor huru erkedumt han åter betett sig, blef hon ursinnig af förargelse: »Gå för hin i våld din odugling, jag vill icke mera se dig för mina ögon, jag erkänner dig icke längre som son.»

Den stackars Antonio som hörde ovädet, men icke fann rådligt att afvakta ljungelden, smög sig hemifrån, lik en hund som fått en skopa vatten öfver hufvudet. Han begaf sig tillbaka till vildmannen, der han också fick en hård skrapa. Han sade: »Jag vet icke hvad som hindrar mig att kapa hufvudet af en sådan dummerjöns, som pladdrar om all ting och icke kan hålla munnen. Hade du icke sagt något i värds huset så hade du icke mistat duken. Men då din tunga går som en kläpp i en klocka så har du sjelf förspillt den lycka jag tillämnade dig.»

Antonio satt modfälld och svarade icke ett ord. Sedan ytterligare tre år förgått i vildens tjenst tänkte han åter på sitt hem, och han längtade så ifrigt derefter att han var nära att bli sjuk. Han bad nu vilden om lof att få gå hem, det fick han och vilden gaf honom tillika en väl arbetad käpp med de orden: »Tag denna käpp som ett minne, men var noga om att du icke säger: 'Rör dig, käpp' och 'lägg dig käpp!' ty annars vill jag icke svara för följderna.» — Antonio tog käppen och sade: »Lita på mig, jag vet hvad två gånger två är. Jag är inte längre barn och den som vill narra mig må se sig väl före.» — Vilden sade: »Ja, ja, vi få väl se om ordspråket håller streck: Pröfvad man är god att råda.»

Derpå begaf Antonio sig på hemvägen, men hade knappt hunnit en half mil förrän han sade: »Rör dig käpp.» Knappt voro orden uttalade förrän käppen, som om den fått qvicksilfver i kroppen, begynte att med blixstens hastighet bearbeta den arme Antonios rygg och slagen föllo som störtregn. Genomgarfvad som saffian vid detta proberande af käppens ifver och kraft, skyndade sig Antonio att säga: »lägg dig käpp», och ögonblickligen upphörde den att betrakta hans rygg som en violin. Oaktadt erfarenheten hade varit känbar, var Antonio dock glad deröfver. Han sade: »Jag känner den, som får smaka

den i afton.» — Med dessa tankar och känslor kom han till det ensliga värdshuset, der han mottogs med den största vänlighet, ty man visste ju att han alltid förde med sig något riktigt rart.

Knappt var Antonio anländ förrän han sade till värden: »Se här, förvara denna käpp, men akta er väl för att säga »rör dig käpp!» för då råkar du illa ut, och jag tvår mina händer som oskyldig; jag har varnat dig.» — Värden var nu mycket glad öfver att tredje gången ha lyckan i händerna; han gaf Antonio fullt upp att äta och dricka och sedan han fått honom till sängs kallade han på sin hustru, att hon skulle vara vittne till stäten.

och sade till käppen: »Rör dig käpp!» — Strax begynte den med raseri bearbeta världens bakdel, det gick klipp, klapp, som en hagelskur, så att värden, för att undgå en sådan medfart, han och hans hustru, med käppen efter sig, skyndade in till Antonio, väckte honom och bad om förbarmande. Då han nu såg att allt gått efter önskan och att käppen fortfor att mörbulta värden, sade han: »Här finnes ingen räddning, ni måste dö under käppen, så vida ni icke återger mig hvad ni bedragit mig på.»

Detta satt hårdt för värden, men då käppen fortfor med sin ryggdans, ropade han: »Tag all ting, skaffa mig blott fri från detta odjur till käpp.» Och han lät framskaffa allt som han bedragit Antonio på. Så snart Antonio hade återfått åsnan och duken, sade han: »Lägg dig käpp!» och strax stannade den och gick åt sidan. Nu tog Antonio käppen, åsnan och duken, begaf sig hem till sin moder, gjorde ett präktigt försök med åsnan, ett lysande prof med duken — men käppen använde han icke — gaf sina systrar en riklig hemgift, gjorde sin moder till en rik qvinna och lefde i frid och välstånd till sina dagars saliga ända.

 21.

Den late Matts.

Matts var lat, och fastän han icke hade annat att göra än att dagligen valla sin get på betet, så suckade han likväl när han på qvällen kom hem. »Det är riktigt ansträngande», sade han, »det är ett mödosamt arbete att valla en sådan get år ut och år in, ända in på senhösten.

Om man ändå kunde ligga under tiden och taga sig en lur; men man måste hålla ögonen öppna, så att hon icke gör skada på ungsbogen, springer genom häckarne eller löper bort. När skall man en gång få lugn så att man kan njuta lifvet?» Han satte sig ned, samlade tankarne och funderade huru han skulle bli sin börda qvitt. Längre funderade han förgäfvets, men plötsligt fick han en ljus ingifvelse. »Nu vet jag hvad jag gör!» utropade han, »jag gifter mig med tjocka Trina, hon har också en get; då kan hon taga min med sig när hon vallar sin, och jag behöfver då icke plåga mig längre.»

Matts reste sig upp, satte sina trötta lemmar i rörelse och gick tvärs öfver vägen, längre behöfde han icke gå, till Trinas föräldrar och anhöll om deras arbetsamma och dugliga dotters hand. Föräldrarne betänkte sig icke länge, utan gaf genast sitt samtycke. »Lika barn leka bäst!» menade de. Tjocka Trina blef Matts' hustru och dref begge getterna på bete. Matts hade nu goda dagar och behöfde icke hvila sig från annat än sin lättja. Emellanåt gick han ut med henne. »Det är bara för att hvilan skall smaka mig så mycket bättre efteråt, eljest mister man till slut smaken därför», sade han.

Men tjocka Trina var icke mindre lat. »Käre Matts», sade hon en dag, »hvarför skola vi, utan att behöfva det, göra oss lifvet tungt och förnöta vår bästa ålder i tråk och släp? Vore det icke bättre om vi gifve grannen getterna, som hvarje morgon med sitt bråkande störa oss i vår sötaste sömn. Han kunde ge oss en bikupa för dem, och den kunde vi ställa på någon plats bakom huset och icke vidare bry oss derom. Bien behöfver man hvarken valla eller beta, de flyga ut och komma hem igen af egen drift, och samla honung utan att man har det ringaste ondt deraf.» — »Du har talat som en förständig hustru», svarade mannen, »ditt förslag vilja vi på ögonblicket sätta i verket; dessutom smakar honungen bättre och är mera födande än getmjölken, och den kan också gömmas längre.»

Grannen gaf dem gerna en bikupa för de två getterna. Bien flögo oförtröttade ut och in från tidigt på morgonen till sent på aftonen och fyllde kupan med den raraste honung, så att Matts på hösten fick en hel kruka full.

De satte krukans på en hylla, som var uppslagen på väggen i sängkammaren, och då de voro rädda för att den skulle bli bortstulen eller att råttorna skulle helsa på den, så skaffade Trina sig en lång hasselkäpp och lade den bredvid sängen, så att hon, utan att stiga upp, kunde nå den med handen och jaga bort de objudna gästerna.

Den late Matts lemnade ogerna sängen före middagen. »Ju tidigare man stiger upp, dess mer äter man», sade han. En morgon, då han sålunda ännu vid ljusan dag låg i bolstrarna, sade han till sin hustru: »Frun-timmerna tycka om sötsaker, och du slickar jemt på honungen; innan du alldeles ätit upp den är bäst att vi byta bort den för en gås med en liten gåsunge.» — »Ja, men icke förr än vi fått ett litet barn som kan vakta dem», svarade Trina. »Skulle jag kanske plåga mig med gåsungen och anstränga mina krafter för den?» — »Menar du då», sade Matts, »att pojken ville vakta gäss? Nutidens barn lyda icke mera, de göra hvad dem lyster, därför att de tro sig klokare än föräldrarna, liksom karlen som skulle söka efter kon och jagade efter de tre solsorterna.» — »Åh», svarade Trina, »det skulle bekomma honom illa om han icke gjorde som jag ville. Jag skulle ta en käpp och banka honom så länge jag kunde röra mig. Se bara, Matts», fortfor hon i sin ifver och grep käppen som hon hade att bortjaga råttorna med, »se, så här skulle han få!» Hon slog till, men träffade olyckligtvis honungskrukans, som stod öfver sängen. Krukans sprack itu och den rara honungen flödade längs hela golvet. »Der ligga både gåsen och gåsungen», sade Matts, »nu behöfver ingen vakta dem. Men en lycka var det att

jag icke fick kukan i hufvudet, vi ha all orsak till att vara belåtna med vårt öde.» Och då han såg en smula honung på en af skärfvorna, räckte han sig efter den och sade förnöjd: »Låtom oss traktera oss med lemningarna, hustru, och sedan hvila oss litet på förskräckelsen; hvad gör det om vi stiga upp något senare, dagen är lång nog ändå.» — »Ja», svarade Trina, »man kommer tids nog upp ändå. Känner du historien om snigeln? Den var en gång bjuden på bröllop och begaf sig på vägen, men hann ej fram förr än till barnsölet. Utanför huset föll den öfver gärdesgården. »Der ser man», sade den, »det duger icke att skynda sig.»

22.

De trogna djuren.

Det var en gång en man som hade något penningar, men icke mycket, dem stoppade han i fickan och drog ut i världen. Omsider kom han till en by, der en mängd drängar voro församlade; de sprungo omkring och väsnades. Hvad hafven j för eder, drängar», sporde mannen. »Ah, vi ha fångat en liten råtta som får dansa för oss, det lilla kräket trippar i riktig ångest!» Mannen tyckte synd om det stackars djuret och sade därför: »Släpp rattan, drängar, jag skall betala er därför.» Han gaf dem nu pengar, de släppte rattan lös och hon sprang allt hvad hon förmådde in i ett hål. Mannen gick vidare och kom till en annan by, der drängarne hade en apa, som måste göra konster och krumsprång för dem, och de hade så roligt deråt, att det stackars djuret icke fick ett ögonblicks ro. Mannen gaf också dem pengar, så att de lem-

nade apan sin frihet. Han kom derefter till en tredje by, der drängarne hade en björn i kedja; den måste gå på bakbenen och dansa, och ju mera den brummade, dess lustigare tyckte de det var. Också denne köpte mannen fri, och om någon var glad att få gå på sina tyra ben, så var det björnen.

Men nu hade mannen gjort ända på alla sina pengar, så att han icke hade ett öre i fickan. Då sade han till sig sjelf: »Kungen har så mycket i sin skattkammare att han icke behöfver alltihop; du kan ju icke svälta ihjel, du kan gå dit och taga dig litet, och när du får pengar igen, kan du återbetala det.» Han gick upp i skattkammaren och stoppade litet på sig, men då han ville smyga sig ut igen blef han fasttagen af kungens folk, som sade att han var en tjuf och förde honom inför rätten, der han blef dömd att sättas i en kista ute i sjön. Men kistan var försedd med hål, så att han kunde andas luft; också fick han en kruka vatten och bröd med sig. Då han nu flöt omkring i den dödligaste ångest hörde han något krafsa och gnaga på låset. I en hast gick det upp, locket sprang i vädret och der stodo rätten, apan och björnen; det var de som hade gjort det. Derföre att han hade hjälpt dem ville de hjälpa honom. Men nu visste de icke, hvad de vidare skulle göra och rädslogo derom med hvarann. I detsamma kom en liten hvit, rund sten, lik ett ägg, trillande på vattnet. »Nå», sade björnen, »den kommer som om den vore kallad. Det är en mirakelsten; har man en sådan kan man önska sig hvad man vill.» Mannen tog stenen och då han fått den i handen önskade han sig ett slott och en trädgård. Knappt hade han uttalat sin önskan, så satt han redan i slottet, som var så ståtligt och praktfullt, att man icke kan tänka sig maken.

En dag reste några köpmän förbi. »Nej se bara», ropade de, »sådant präktigt slott der står; sist vi foro här förbi var här så bart som baksidan af en hand.» De

kunde icke styra sin nyfikenhet, utan gingo in och frågade egaren, huru han kunnat i ett sådant nu bygga upp det. »Det har jag icke sjelf gjort», svarade han, »utan min mirakelsten.» — »Hvad är det för slags sten?» sporde de. Då gick han och tog fram stenen och visade köpmännen den. De blefvo så pickhågade och frågade om de icke kunde få tillbyta sig den för alla deras vackra varor. Varorna stucko mannen i ögonen och han lät locka sig af den mening, att de vackra varorna voro långt mera värda än stenen, och bytte. Men knappt hade han lemnat stenen ifrån sig förr än all hans lycka var förbi och han åter satt i kistan med vattnet och brödet. Så snart de trogna djuren, råttan, apan och björnen, förnummo hans missöde, kommo de igen för att hjälpa honom; men de kunde icke få upp låset, det slöt nu fastare till än förra gången. Då sade björnen: »Vi må se till att återfå stenen, annars är allt förgäfv.» — Köpmännen hade bosatt sig på slottet och djuren begäfv sig dit. Då de anländt till närheten, sade björnen: »Råtta, du är så liten, att ingen människa kan se eller höra dig, kika du genom nyckelhålet och se efter hur det står till.» Råttan var genast villig, men kom strax igen och sade: »Det låter sig icke göra. Stenen hänger i ett rödt band under spegeln, men der sitter ett par stora kattor med gnistrande ögon och vaktar den.» Då sade de andra! »Gå bara in och vänta tills herrn krupit i säng och somnat, kryp då upp och bit honom i näsan och klös honom i håret.» Råttan gjorde som de andra sagt. Herrn vaknade, kliade sig om näsan och blef alldeles virrig i hufvudet och sade: »Kattorna duga icke, de låta mössen komma in och skamfila mig i ansigtet», och så jagade han bort dem begge två och råttan hade vunnit spelet.

Nästa natt, då herrn äter låg och sof, smög råttan sig åter in och gnagde så länge på bandet tills det gick i tu och stenen föll ned, hvarefter hon helt sakta rullade den till dörren. Men nu kunde hon icke få den längre, utan

sade till apan som stod utanför på lur: »Drag ut den med foten.» Det var en smal sak för apan, som tog stenen i handen, och så följdes de åt till floden. »Men hur komma vi nu till kistan?» sporde apan. »Det finns nog råd för», svarade björnen, »jag kan simma dit. Du, apa, kan sätta dig på min rygg, men håll dig väl fast och tag stenen i munnen; du, råtta, kan sätta dig upp i mitt högra öra.» Sagdt och gjordt, och de simmade utför floden. Efter någon stund tyckte björnen det blef för långsamt och han började språka. »Hör du, apa», sade han, »vi äro ju goda kamrater, icke så?» Apan svarade icke utan teg. »Är detta skick och fasoner», sade björnen, »vålar du dig icke svara din kamrat? Först nu märker jag, att du är en lumpen karl.» Nu kunde apan icke längre återhålla sig, släppte stenen och sade: »Huru skulle jag kunnat svara med stenen i munnen? nu har den sjunkit och det är ditt fel.» — »Nå, nå!» sade björnen, »låt om oss icke förtvifva för det, vi hitta väl på råd.»

Sedan de noga funderat på saken, kallade de tillsammans alla grodor och paddor och sade till dem: »En mäktig fiende är på väg att öfverfalla eder, samlen ihop alla stenar j kunnen få tag uti och vi vilja bygga eder en mur som kan beskydda eder.» Vattendjuren blefvo förskräckta och släpade stenar af alla krafter, ändtligen kom en stor padda upp ur dyn med mirakelstenen i munnen. Björnen blef glad, tog stenen ur grodans mun och sade, att nu var allt godt och att de lugnt kunde gå hem. Derpå skyndade sig alla tre till mannen i kistan och sprängde låset med hjälp af stenen, och de kommo just lagom, ty han hade redan förtärt brödet och vattnet, så att han var mycket matt och svag. Så snart han åter fått stenen i hand önskade han sig fortfarande god helsa och sitt sköna slott igen. Det fick han, och från den tiden lefde han deri nöjd och lycklig; de tre djuren tog han till sig och gjorde dem allt godt han kunde.

Jätten och skräddaren.

En skräddare, som var en stor skrällare men dålig betalare, fick en gång ett infall att bege sig på vandring för att titta sig litet om i skogen. Han gick och gick och omsider såg han långt borta ett brant berg och bakom berget ett skyhögt torn, som räckte upp öfver en mörk, vild skog. »Död och pina», sade skräddaren, »hvad är detta för något?» och då han icke kunde styra sin nyfikenhet gick han rakt ditåt. Men han fick stora ögon då han kom närmare, ty tornet hade ben, och med ett steg klef det öfver det branta berget och stod midt framför skräddaren i skepnad af en oerhördt stor jätte. »Hvad vill du, lilla flugben?» ropte jätten med en röst, som dundrade likt den starkaste åska. »Jag ville se mig litet om», svarade skräddaren, »jag tänkte att något kunde vara att förtjena här ute.» — »Du kan taga tjänst hos mig», sade jätten. »Må göra», svarade skräddaren, »men hvad får jag i lön?» — »Hvad du får i lön?» sade jätten, »det skall du genast få veta. Trehundrasextiofem dagar om året, och en på köpet när det är skottår. Är du nöjd dermed?» — »Låt gå», svarade skräddaren, ty han tänkte som så: »man måste hålla god min i elakt spel; det skall inte dröja länge förrän jag drager mig undan.»

Jätten sade till honom: »Gå du lilla kryp och hemta mig ett krus vatten.» — »Hvarför icke så gerna hela brunnen och källan med?» sporde skrällaren och gick med kruset efter vattnet. »Hvad? hela brunnen och källan med?» mumlade jätten, som var lika dum som han var lång, och blef helt rädd. »Han måste vara orimligt stark eller också en trollkarl», tänkte han. »Du måste visa dig dugtig, det är ingen tjänare att leka med.» Då skräd-

daren kom hem med vattnet befallde jätten honom att gå till skogen och hemta hem ett par vedträd till bränsle. »Hvarför kan jag icke lika gerna taga hela skogen i ett hugg?» frågade skräddaren och gick efter veden. »Hela skogen i ett hugg, och hela brunnen och källan med!» brummade den lättrogne jätten i skägget och han blef ännu mera rädd. »Du måste visa dig dugtig, det är ingen tjenare att leka med.» Då skräddaren återkommit med veden befallde jätten honom att skjuta ett par vildsvin till qvällsvard. »Hvarför icke hellre tusen stycken i ett skott», frågade den högmodige skräddaren. »Hvad?» utropade den förskräckte jätten, »nej må det då hellre vara nog för i dag och lägg dig nu att sova.»

Jätten var i en så förskräcklig ängest, att han på hela natten icke fick en blund i ögonen och han funderade hit och dit att på något lämpligt sätt bli qvitt den starke trollkarlen han tagit till tjenare. Men kommer tid, kommer råd. Om morgonen gick jätten ut med skräddaren till ett träsk, som var omgifvet af en mängd pilträd. »Hör på, skräddare», sade jätten, »sätt dig upp i ett af träden, jag hade stor lust att se om du är karl till att böja ned det.» Vips satt skräddaren uppe i toppen, höll andan och gjorde sig så tung, så tung, att det fina pilträdet böjde sig ända ned till jorden. Men då han var tvungen att hemta andan igen blef han, då han olyckligtvis icke hade något pressjern på sig, till jättens stora glädje slungad så högt upp i vädret, att man icke alls kunde se honom. Så vida han icke sedermera fallit ned igen, sväfvade han visst ännu uppe i luften.

Skogshuset.

I en liten koja vid utkanten af en stor ödslig skog bodde en fattig vedhuggare med sin hustru och tre-döttrar. En morgon, då han skulle gå på arbetet, sade han till sin hustru: »Låt vår äldsta dotter bära middagen till mig i skogen, ty jag får icke tid att gå hem. För att hon icke må gå vilse vill jag taga med mig en påse korn, som jag kan strö ut på vägen.» Vid middagstiden begaf sig flickan i väg med en kruka soppa. Men sparfvarne, lärkorna, funkarne och siskorna hade för längesedan ätit upp kornen, så att hon icke fann spåret och gick derföre på måfå till dess solen gick ned och natten inföll. Träden susade i mörkret och ugglorna tutade och hon började att bli rädd. I hast fick hon ögat på ett ljus långt borta mellan träden. »Der måste folk bo», tänkte hon, »hos dem kan jag väl få stanna öfver natten.» Hon följde ljuset och kom snart till ett hus, hvars fönster voro upplysta. Hon klappade på och då hon hörde en röst inifrån ropade: »stig in!» så öppnade hon och trädde in i en mörk förstuga. Hon klappade på rundörren och rösten sade igen: »stig in!» Då hon kom in satt der en gammal man med krithvitt skägg som nådde nära nog ända ned till jorden, och med hufvudet stödt på begge händerna. Vid kakelugnen lågo tre djur, en tupp, en höna och en black ko. Flickan omtalade för gubben hvad som hänt henne och bad om nattherberge. Gubben sade:

»Lilla höna,
lilla tupp
och du blackiga ko,
sägen I nej eller jo?»

»Duk, duk!» svarade djuren, hvilket väl betydde så mycket som »allt för gerna», ty den gamle sade der- efter: »Här finnes både mat och ved, gå ut i köket och koka oss något till aftonvard.» Uti köket fann flickan all ting i öfverflöd och hon tillagade en riktigt läcker måltid, men på djuren tänkte hon icke. Hon bar in fatet, satte sig till bords med den hvitskägga man- nen och åt och drack. Då hon blifvit mätt, sade hon: »Men nu är jag trött, finns här ingen säng som jag kan lägga mig uti?» Djuren svarade:

»Allt för sjelfviskt du betett dig,
 Ätit, druckit, väl försett dig;
 Men oss gaf du ej ens vatten:
 Sök dig sjelf en säng för natten!»

»Gå trappan upp», sade gubben, »här ofvanpå finner du ett rum med två sängar. Bädda dem och bred rena lakan på, så kommer jag upp om en stund, jag skall också lägga mig.» Flickan gick upp, bäddade sängarna och då hon breddit på lakanen lade hon sig i den ena, utan att vänta på den gamle. Något sednare kom han upp, lyste på flickan och då han såg att hon sof, run- kade han på hufvudet, öppnade en falllucka och sänkte henne ned i källaren.

Sent på qvällen kom vedhuggaren hem och före- brådde sin hustru, att hon låtit honom svälta hela dagen. »Det rår jag icke för», svarade hon, »vår dotter gick ut med middagsmaten, men har säkert gått vilse, i morgon måtte hon väl komma hem igen.» Före daggryningen steg vedhuggaren upp för att gå ut i skogen och begärde att andra dottern skulle bära maten till honom. »Jag skall taga med mig en påse lins», sade han, »dem kan hon bättre se än kornen, att hon icke må taga miste om vägen.» Om middagen gick den mellersta dottern ut med maten, men linsärterna voro försvunna; foglarna hade pickat bort dem, liksom dagen förut, så att icke en enda

fanns kvar. Flickan gick vilse i skogen och kom likaledes om natten till den gamles hus, blef insläppt och bad om qvällsvard och nattherberge. Mannen med det hvita skägget sporde åter djuren:

»Lilla höna,
lilla tupp,
och du, blackiga ko,
sägen I nej eller jo?»

Djuren svarade åter: »Duk, duk», och allt aflopp lika som föregående aftonen. Flickan tillredde en god måltid, åt och drack med den gamle, men brydde sig icke om djuren. Derföre svarade de också, då hon frågade om nattherberge:

»Allt för sjelfviskt du betett dig,
Åtit, druckit, väl försett dig;
Men oss gaf du ej ens vatten;
Sök dig sjelf en säng för natten!»

Då hon somnat kom gubben upp och såg på henne, runkade på hufvudet och sänkte henne ned i källaren.

Tredje morgonen sade vedhuggaren till sin hustru: »Skicka i dag vår yngsta dotter med maten, hon har alltid varit snäll och lydig, hon skall nog gå rätta vägen och icke sväfva omkring som hennes systrar, de trollsländorna.» — »Herre Gud», sade hustrun, »skall jag nu också mista mitt käraste barn?» — »Var du lugn», svarade han, »hon förvillar sig icke, hon är en förständig flicka, jag vill dessutom i dag taga några ärter och strö ut dem på vägen, de äro större än linsen och skola nog ange henne spåret.» Men då flickan kom ut med sin korg på armen, hade skogsdufvorna redan alla ärterna i kräfvan, så att hon hvarken visste fram eller tillbaka. Hon gret och tänkte beständigt på sin fader, som måste svälta, och på huru ängslig modren skulle blifva, när hon icke kom hem. Då det ändtligen blef mörkt upptäckte

hon ljuset och kom till skogshuset. Hon bad ödmjukt om tillåtelse att få stanna der öfver natten, och mannen med det hvita skägget sporde åter djuren:

»Lilla höna,
lilla tupp,
och du, blackiga ko,
sägen I nej eller jo?»

»Duk, duk», svarade de, hvarpå flickan gick fram till kakelugnen, der djuren lågo, och klappade både tuppen och hönan och kliade kon mellan hornen. Då hon på gubbens begäran tillagat en soppa och fatet stod på bordet, sade hon: »Skulle jag sätta mig att äta och dricka utan att ge de goda djuren något? Det finnes ju fullt upp i köket, jag vill först sörja för dem.»

Derpå gick hon ut och hentade korn, som hon strödde åt tuppen och hönan och en stor bundt doftande hö åt kon. »Tag nu för er af rätterna, kära djur», sade hon, »och ären I törstiga skolen I få friskt vatten att dricka.» Med dessa ord gick hon ut och hentade en skål vatten. Tuppen och hönan hoppade upp på kanten, doppade näbbarne i vattnet och guppade på hufvudet, som voglar bruka när de dricka, och den blacka kon tog sig också ett par dugtiga klunkar. Först sedan djuren voro fodrade satte hon sig till bords hos den gamle och åt hvad han hade lemnat åt henne. En stund derefter stucko tuppen och hönan hufvudet under vingen och den blacka kon började blunda. »Skulle vi icke nu bege oss till ro?» frågade flickan då.

»Lilla höna,
lilla tupp,
och du, blackiga ko,
sägen I nej eller jo?»

»Duk, duk», svarade djuren.

»Vi ha fått båd' mat och dricka,

Tack, du lilla, snälla flicka.

Du, som vi, kan vara trött,

Derför nu god natt, sof sött!»

Flickan gick nu upp, bäddade sängen och bredde på rena lakan, och då det var färdigt kom den gamle upp och lade sig i den ena sängen, och hans hvita skägg räckte honom ända ned till fötterna.

Hon sof lugnt till midnatten, men då blef ett sådant väsen i huset att hon vaknade. Det knakade och brakade i alla ändar och kanter, dörren sprang upp, bjelkarne gnislade, som om de blifvit rifna ur sina fogningar, det lät som om trappan ramlat ned, och till slut bullrade det som om hela taket störtat tillsammans. Men då det blef tyst igen och ingenting ondt vederfors flickan låg hon lugnt stilla och somnade igen. Men hur ofverraskad blef hon icke då hon vaknade på morgonen och solen sken in genom fönsterna! Hon låg nemligen i en stor sal och rundt omkring henne strålade allt i en kunglig prakt. På väggen växte guldblommor på grön silkesbotten, sängen var af hvitt elffenben, täcket af rödt sammet, och vid sängen stod ett par morgontofflor, broderade med äkta perlor. Flickan trodde att hon drömde, men i detsamma inträdde tre rikt klädda tjenare och frågade hvad hon befallde. »Gå bara er väg», svarade hon, »jag skall stiga upp och koka soppa åt den gamle, och mata den lilla hönan, den lilla tuppen och den vackra blacka kon.» Hon trodde att gubben redan var uppstigen och hon såg sig om efter hans säng; men han var icke längre der, det låg en främmande man i hans ställe. Medan hon betraktade honom och såg hur vacker han var vaknade han. Han reste sig upp i sängen och sade: »Jag är en kungason, men jag har varit förtrollad, så att jag nödgades bo i skogen och vara en gammal man; jag fick ej ha någon annan hos mig än mina tre tjenare, som voro

förvandlade till en höna, en tupp och en ko. Och förtrollningen kunde icke lösas förr än en ung flicka kom hit, som var så godhjertad, att hon visade sig ömsint icke allenast mot människor utan också mot djuren, och det har du gjort, derföre hafva vi blifvit befriade vid midnatt och det gamla skogshuset åter förvandladt till mitt kungliga slott.» Då de begge stigit upp, tillsade kungasonen sina tre tjenare att fara hem och hemta flickans fader och moder till bröllopet. »Men hvar äro mina två systrar?» frågade hon. »Dem har jag stängt in i källaren och i morgon låter jag föra ut dem i skogen till en kolare, och hos honom få de tjena som pigor till dess de förbättrat sig och icke längre låta de stackars djuren svälta.

 25.

Soldaten med buffellädersstöflarne.

En soldat, som icke var rädd för någonting och som alltid lät fem vara jemnt, hade fått sitt afsked, och då han icke hade lärt något och icke kunde förtjena något, gick han omkring och tiggde goda människor om en almosa. En gammal soldatkappa och ett par ryttarstöflar af buffelläder var allt hvad han egde qvar. En dag fortfor han att vandra, utan att fråga efter hvar väg han bar, och kom in i en stor skog. Han visste icke hvar han var, men han såg en välklädd man i grön jägarrock sittande på en kullfallen trädstam. Soldaten räckte honom handen, satte sig ned i gräset bredvid honom och sträckte ut benen. »Jag ser att du har fina, blankade stöflar på dig», sade han till jägaren, »men vore du tvungen att trafva

omkring som jag, skulle de icke hålla länge. Nej, se på mina, de äro af buffelläder och ha hållit länge och stå ännu emot både vått och tort.» Om en stund reste sig soldaten och sade: »Nu kan jag icke dröja längre, hungern drifver mig vidare, men, broder Blankstöfvel, hvart gäller din resa?» — »Det vet jag icke sjelf», svarade jägaren, »jag har förvillat mig i skogen.» — »Vi äro då i samma belägenhet, lika med lika», sade soldaten, »låtom oss då göra sällskap och söka rätta vägen.» Jägaren log och de följdes åt tills natten inbröt. »Vi komma icke ur skogen», sade soldaten, »men der borta ser jag ett ljus lysa, der må vi väl kunna få något att äta.» De träffade på ett hus af stenar, klappade på och en gammal gumma öppnade för dem. »Vi söka ett nattherberge och något underfoder åt våra magar», sade soldaten, »ty min är lika tom som min penningpung.» — »Här kunna ni icke stanna», svarade gumman, »här är en röfvarkula, och klokast göra ni att skynda er härifrån, ty träffa de er när de komma hem, så är det förbi med eder.» — »Det kan väl icke vara så farligt heller», svarade soldaten, »jag har på två dagar icke smakat en bit, och det kommer på ett ut, om jag omkommer här eller dör i skogen af hunger; jag går in.» Jägaren ville icke följa med, men soldaten drog honom i armen och sade: »Kom, min hjertebroder, det gäller väl icke strax lifvet.» Gumman hade medlidande med dem och sade: »Krypen bakom kakelugnen, när de somnat vill jag sticka åt er hvad de lemnat.» Knapast voro de inne i vrån förr än tolf röfvare stormade in, satte sig till bords och ropade på mat. Gumman satte fram en stor stek och röfrarne smorde kråset. Då soldaten kände ångan af maten, sade han till jägaren: »Jag uthärdar icke längre här, jag sätter mig till bords och äter med.» — »Du tager lifvet af oss», sade jägaren och grep honom vid armen. Men soldaten började att högt hosta. När röfrarne hörde detta, kastade de ifrån sig knifvar och gafflar, sprungo upp och fingo syn på de två bakom kakel-

ugnen. »Aha, godt folk!» ropade de, »krypa ni i vråarna, hvad göra ni der? Äro ni utsända som spioner? Vänta litet, så skola ni snart ha hostat för sista gången.» — »Nånå, sakta», sade soldaten, »jag är utsvulten, gifven mig något att äta, sedan må ni göra med mig hvad ni behaga.» Röfrarne studsade och anföraren sade: »Jag ser att du icke är rädd; nåväl, mat skall du få, men när du har ätit, skall du dö.» — »Det ger sig nog», sade soldaten, satte sig till bords och började hugga in på steken. »Bror Blankstövvel, kom och ät med!» ropade han till jägaren. »Du är helt visst lika hungrig som jag, och en bättre stek kan du icke få hemma.» Men jägaren ville icke spisa. Röfrarne sågo med förundran på soldaten och sade: »Den karlen är icke buskablyg.» Då de hade ätit sig mätta, sade han: »Maten var ganska god, gif mig nu också något att dricka.» Anföraren var vid godt lynne och tog icke illa upp hans dristighet, utan sade till gumman: »Hemta upp en flaska vin ur källaren, men en af de bästa!» Soldaten drog upp korken så att den small, gick till jägaren med flaskan och sade: »Passa nu på, bror, så skall du få se något lustigt, nu vill jag dricka en skål för hela bundten. Han svängde flaskan öfver röfrarnes hufvuden och sade: »Skål allesammans, men upp med munnarne och högra armen i vädret.» Derpå tog han sig en dugtig klunk. Knappt hade han uttalat dessa ord, så sutto alla orörliga som om de hade varit af sten, med öppen mun och högra handen i vädret. »Jag ser att du kan göra konster», sade jägaren till soldaten, »men kom nu och låtom oss gå hem.» — »Ahå, hjertebror, det vore att aftåga för tidigt; vi hafva slagit fienden och vilja först insamla bytet. Der sitta de fast och gapa af förvåning och töras icke röra sig ur stället, förr än jag ger dem lof dertill. Kom nu, ät och drick.» Gumman måste hemta ännu en flaska af det bästa vinet och soldaten steg icke upp från bordet förr än han ätit sig mätt för tre dagar. Då det ändtligen blef dag sade han: »Nu kan det vara

tid på att bryta upp, och för att förkorta marschen skall gumman visa oss närmaste vägen till staden.» Då han hunnit denna närmare, gick han till sina fordna kamrater och sade: »Ute i skogen har jag träffat på ett helt bo med galgfoglar, kommen med och låtom oss rensa det.» Soldaten anförde dem och sade till jägaren: »Du måste följa med tillbaka, för att se hur de flaxa då de blifva gripne.» Han uppställde sitt manskap rundt omkring röfvarne, tog så flaskan, drack en klunk, svängde den öfver dem och ropade: »Skål för hela kompaniet, rör på er!» Ogonblickligen fingo de sin rörlighet igen, men blefvo öfvermannade, bundne med rep om händer och fötter, stoppade i säckar och lassade på en vagn. »Kör dem genaste vägen till fängelset», sade soldaten. Men jägaren tog en af manskapet afsides och gaf honom ett särskildt uppdrag.

»Bror Blankstövvel», sade soldaten, »vi ha lyckligt öfverrumplat fienden och fått oss till bästa, låtom oss nu i all maktighet drifva bakefter som efterliggare.» Då de kommo i närheten af staden såg soldaten en stor meniskomassa strömma ut genom stadsporten, ropa hurra och vifta med gröna qvistar. Derefter såg han hela kungliga lifvakten rida dem till mötes. »Hvad betyder allt detta?» frågade han jägaren. »Vet du icke», svarade denne, »att kungen varit länge borta från sitt rike? I dag vänder han tillbaka och derföre komma alla att välkomna honom.» — »Men hvar är då kungen, jag ser honom icke?» frågade soldaten. — »Här är han», svarade jägaren, »det är jag, jag har nyss gifvit tillkänna min ankomst.» Derpå öppnade han sin jagtrock, så att man kunde se de kungliga kläderna innanför. Soldaten blef helt förskräckt, föll på knä och bad om förlåtelse för det att han i sin okunnighet behandlat honom som sin like och gifvit honom öknamn. Men kungen räckte honom handen och sade: »Du har räddat mitt lif och är en tapper soldat. Du skall icke lida nöd, jag vill sörja för dig. Och när du någon gång längtar efter ett godt stycke stek, lika godt som det

hos röfrarne, så kom in i mitt kök. Men när du vill dricka skålar måste du först be mig om lof dertill.»

27.

Kungasonen som icke var rädd för någonting.

Det var en gång en kungason som ledsnat att vara hemma i sin faders hus, och då han icke var rädd för någonting tänkte han: »Jag vill gå ut i vida världen, der går nog tiden raskare och jag få se många underliga saker.» Han tog afsked af sina föräldrar och begaf sig i väg. Han färdades från morgon till afton utan afbrott, och det gjorde honom alldeles detsamma hvart vägen bar. Tillfälligtvis kom han utanför en jättes hus, och då han var trött satte han sig utanför dörren. I det han tittade sig omkring, fick han se jättens leksaker ligga på gården; det var ett par väldiga klot och några käglor så stora som människor. Han fick lust att profva dem, ställde upp käglor och kastade kloten, ropade och hojtade när käg-lorna ramlade och var vid det mest strålande lynne. Jätten hörde stojet, stack hufvudet ut genom fönstret och fick syn på en människa som icke var större än andra och ändock spelade med hans käglor. »Du lilla orm!» ropade han, »spelar du med mina käglor, hvem har gifvit dig krafter dertill?» Kungasonen såg upp, upptäckte jätten och sade: »Ah, din klots, tror du att du ensam har starka armar? Jag kan allt hvad jag har lust för.» Jätten kom ned, såg med förundran på spelet och sade: »Människobarn, är du af det slaget, så gå och hemta mig ett äple från lifsens träd.» — »Hvad skall du med det?» frågade

kungasonen. — »Det är icke för mig sjelf», svarade jätten, »men jag har en brud som önskat sig det; jag har gått hela världen kring utan att finna trädet.» — »Jag skall nog finna det», sade kungasonen, »jag inser icke hvad som skulle hindra mig att plocka äplet?» — »Ja, du tror väl att det är så lätt», sade jätten, »men trädgården, hvaruti trädet växer, är omgifven af ett jerngaller, och utanför gallret ligga vilda djur, sida vid sida utmed hvarandra; de hålla vakt och släppa ingen menniska in.» — »Mig skola de nog släppa in», sade kungasonen. — »Men om du också lyckas att komma in i trädgården och se äplet hänga på trädet, så är det derföre icke ditt; framför det hänger en ring och genom den måste man sticka handen för att kunna nå och plocka äplet; men det har ännu icke lyckats någon.» — »Mig skall det nog lyckas», sade kungasonen.

Han tog afsked af jätten och gick öfver berg och slätter, genom skogar och dalar, till dess han ändtligen upptäckte den förtrollade trädgården; djuren lågo utomkring den, men hade böjt ned hufvudena och säfvo. De vaknade heller icke då han närmade sig dem, han skrefvade öfver dem, klängde öfver gallret och kom lyckligt och väl in i trädgården. Midt i den stod lifsens träd och de röda äplena lyste från grenarna. Han klättrade uppför stammen upp i trädet och då han ville räcka sig efter äplet såg han ringen hänga framför det, men han stack tvärt handen igenom den och tog äplet. Ringen slöt sig tätt om hans arm och i samma stund kände han en mäktig kraft genomströmma sina ådror. Då han var nedstigen ur trädet med äplet ville han icke klänga öfver gallret tillbaka, utan fattade tag i den stora porten och gaf den en tryckning, så att den sprang brakande upp. Han gick derpå ut och lejonet som legat utanför hade vaknat och sprang efter honom, men icke vildt och grymt; det följde honom tamt och undergifvet som dess herre.

Kungasonen gaf jätten det utlofvade äplet och sade:

»Se der, nu kan du se att det icke var mig svårt att hemta det.» Jätten blef glad öfver att så fort ha fått sin önskan uppfylld, han skyndade till sin brud och gaf henne äplet som hon åstundat. Hon var en vacker och klok prinsessa, och då hon saknade ringen på hans arm, sade hon: »Jag tror icke att du sjelf hemtat äplet förr än jag ser ringen kring din arm.» Jätten sade att han skulle gå och hemta den, ty han trodde det vara en lätt sak att taga den med våld från en svag människa, så vida han icke kunde få den godvilligt. Han fordrade ringen, men kungasonen ville icke lemna den. »Der äplet är, bör ringen också vara», sade jätten, »gifver du mig icke den godvilligt må du strida med mig derom.»

De brottades länge med hvarandra, men jätten var icke kungasonen vuxen, som genom ringens hjälp blifvit starkare. Jätten uttänkte därför en list, och sade: »Jag har blifvit varm af striden, och du med, låtom oss svalka oss i floden innan vi begynna igen.» Kungasonen, som icke anade hans falskhet, gick med honom i vattnet och i detsamma han klädde af sig strök han också ringen af armen och sprang i floden. Vips grep jätten ringen och sprang sin väg, men lejonet, som hade märkt tjufveriet, satte efter jätten, ref ringen ur hans hand och bar den tillbaka till sin herre. Då ställde jätten sig bakom ek, och då kungasonen höll på att kläda sig igen, öfverföll han honom och stack ut hans begge ögon.

Nu stod den stackars kungasonen der, blind och hjälplös. Då kom jätten tillbaka och tog honom vid handen, som om han velat leda honom, men förde honom upp på spetsen af en hög klippa. Der lät han honom stå, och tänkte: »Annu ett par steg till och han störtar ned och slår ihjel sig och sedan kan jag taga ringen af honom.» Men det trogna lejonet hade icke öfvergifvit sin herre, det bet i hans kläder och drog honom smäningsom tillbaka igen. Då jätten kom tillbaka för att plundra den döde, fann han att hans list misslyckats. »Kan man då icke

göra ända på en sådan der svag människa», sade han harnsen till sig sjelf, och så tog han fatt kungasonen och förde honom åter till afgrunden, men en annan väg; men lejonet, som insåg hans onda afsigt, räddade äfven nu sin herre ur faran. Då de kommit nära branten släppte jätten den blindes hand och ville lemna honom ensam; men lejonet stötte till jätten, så att han störtade ned och föll krossad till marken.

Det trogna djuret drog åter sin herre från afgrunden och förde honom till ett träd, förbi hvilket en klar bäck porlade. Der satte sig kungasonen, men lejonet lade sig framför honom och stänkte med sin ram vatten i hans ansigte. Knappt hade ett par droppar deraf fuktat hans ögonhålur förr än han åter kunde skönja något, och sag då en liten fogel som flög tätt förbi, men stötte emot en trädstam, derefter sänka sig till vattnet och bada sig deruti och sedan flyga upp derur och in mellan träden utan att stöta emot, alldeles som om han fått sin syn igen. Deri såg kungasonen en vink från himmelen, han böjde sig ned öfver vattnet och tvättade och badade sitt ansigte deruti. Då han åter reste sig upp voro hans ögon lika klara och starka som någonsin förr.

Kungasonen tackade Gud för denna stora nåd och drog med sitt lejon vidare omkring i verlden, och nu begaf det sig att han kom utanför ett slott som var förtrolladt. I porten stod en skön och välväxt jungfru, men hon var alldeles svart. Hon tilltalade honom och sade: »Ack, om du kunde lösa mig ur den svåra förtrollning som öfvergått mig?» — »Hvad skall jag göra?» frågade kungasonen. »Du måste tillbringa tre nätter i stora salen i det förtrollade slottet», svarade jungfrun, »men du får icke ett ögonblick blifva rädd. När man pinar dig till det värsta och du härdar ut utan att ge ett ljud ifrån dig, så är jag förlössad; döda dig våga de icke.» »Jag är icke rädd, jag vill med Guds hjälp våga försöket», svarade kungasonen. Han gick frimodigt in i slottet och

då det blef mörkt satte han sig i den stora salen och väntade. Men det var lugnt och stilla ända till midnatt, då begynte med ens ett förfärligt støj och från alla vinklar och vrår framvälde små troll. De låtsade som om de icke märkte honom, satte sig midt i rummet, gjorde upp eld och började spela. När en af dem tappade sade han: »Det går icke riktigt till, här är någon som icke tillhör oss, han är skuld till att jag tappar.» — »Nu skall jag strax komma till dig, du, der borta vid kakelugnen», sade en annan. Skriket blef allt starkare, så att ingen skulle kunnat höra det utan rädsla. Kungasonen satt stilla och var alls icke rädd; men slutligen sprungo trollen upp och öfverfölo honom, och de voro så många att han icke kunde värja sig emot dem. De släpade honom rundtomkring golfvet, nöpo, stucko, slogo och pinade honom, men han gaf icke ett ljud ifrån sig. Mot morgonstunden försvunno de och han var så matt att han icke kunde röra en lem, men i daggroningen inträdde den sköna jungfrun till honom. I handen hade hon en liten flaska med lifsens vatten, dermed tvättade hon honom, och strax kände han alla plågor försvinna och var frisk och rask. »En natt har du lyckligt uthärdat, men ännu två återstå», sade hon. Derefter gick hon åter ifrån honom, och i detsamma märkte han att hennes fötter blifvit hvita. Nästa natt kommo trollen igen och började sitt spel på nytt; de öfverfölo kungasonen och slogo honom mycket värre än natten förut, så att hela hans kropp var täckt af sår. Men då han med lugn uthärdade alltsammans, måste de sluta, och då morgonrodnaden inbröt kom jungfrun och gjorde honom helbregda med lifsens vatten. Då hon åter gick bort såg han med glädje, att hon redan blifvit hvit ända in till fingerspetsarna. Nu hade han blott en natt kvar, men den var den värsta. Spökeriet kom igen. »Ar du här ännu?» skreko de, »du skall pinas så att du icke kan andas.» De stucko och slogo honom, kastade honom fram och tillbaka och drogo honom i armar och ben, som

om de velat slita honom i stycken, men han tålde allt och gaf icke ett ljud ifrån sig. Då trollen omsider lemnade honom låg han alldeles vanmäktig och rörde sig icke ur stället; han kunde icke ens öppna ögonen och se jungfrun, som kom in och öfverstänkte honom med lifsens vatten. Men på en gång blef han befriad från alla smärtor och kände sig frisk och rask, som om han vaknat ur en sömn, och då han slog upp ögonen såg han jungfrun stå vid sin sida och hon var hvit som snö och skön som ljusan dag. »Statt upp», sade hon, »och sväng ditt svärd tre gånger öfver trappan, så är hela förtrollningen löst.» Och då han hade gjort detta var hela slottet befriadt från hexeriet, och jungfrun var en rik kungadotter. Tjenarena anmälde att bordet redan var dukadt i den stora salen och maten framsatt. De satte sig till *bords, åto och drucko, och om aftonen firades bröllopet med stor fröjd och gamman.

29.

Lifstiden.

Då Gud hade skapat världen och ville bestämma alla varelsers lifstid kom åsnan och frågade: »Herre, huru länge skall jag lefva?» — »Trettio år», svarade Gud. — »Herre», sade åsnan, »det är en lång tid, betänk mitt mödosamma kall, att släpa bördor från morgon till afton, att bära kornsäckar till qvarnen, för att andra skola få bröd, och så att få stryk och sparkar till uppmuntran och förfriskning! Nej, jag beder, efterskänk mig en del af den långa tiden.» Då förbarmade sig Gud och efterskänkte henne aderton år. Derpå kom hunden, också han klagad

öfver de trettio åren och bad om förkortad tid. »Har jag väl mistat tänderna», sade han, »och icke mera kan bitas, så bryr sig ingen längre om mig. Hvad återstår mig då annat än att löpa från den ena vrån till den andra och morra?» Herren efterskänkte honom då tolf år. Den tredje som kom var narren. Också han skulle, som alla andra, lefva i trettio år. »O, Herre!» sade han, »hvarför skall jag så länge snacka barnsligheter och dumheter? Folket blir allt för fort utledset derpå och skrattar till slut icke mera.» Gud var nådig och skänkte honom tio år.

Ändtligen kom människan, glad, frisk och sund, och bad Gud bestämma hennes lifslängd. »Trettio år», sade Herren. »Hvilken kort tid», sade människan; »när jag byggt mitt hus och elden flammar på min egen härd; när jag planterat träd som blomstra och bära frukt, och jag då rätt begynner njuta af lifvet, då skall jag dö! O Herre, förläng min lifstid!» Gud uppfylde hennes bön och skänkte henne de fyrtio åren som voro minskade för åsnan, hunden och narren.

Således lefver människan i sjuttio år; de trettio gå hurtigt och hon är rask och glad, arbetar med lust och gläder sig åt sin tillvaro. Så följa åsnans aderton år, då påläggas henne den ena bördan efter den andra, hon måste bära det korn som föder andra, och slag och sparkar äro lönen för hennes trogna tjenster. Derefter komma hundens tolf år, då sitter hon i en vrån och morrar och har inga tänder att bita med. Och när denna tid är förbi, så utgör narrens tio år slutet; då blir människan som man säger »barn på nytt!»

30.

Den kloke drängen.*)

Huru lycklig är icke en husbonde och hur väl är det icke bestämdt med hans hus, när han har en dräng som hör efter hvad han befäller, men gör som han sjelf finner för godt efter egen klokhet. En sådan sjelfklok Hans blef en gång skickad att uppsöka en ko som förlupit sig. Det dröjde länge utan att han kom igen och herrn tänkte: »Den trogne Hans, hvad han är ifrig i sin tienst. Men då Hans alls icke kom igen, blef herrn orolig att någon olycka händt honom och gick sjelf att söka honom. Han fick söka länge och väl och fick slutligen syn på karlen, som sprang fram och tillbaka på marken. »Nå, käre Hans», sade herrn då han upphunnit honom, »har du fått fatt på kon, som du skulle leta efter?» — »Nej, herre», svarade han, »kon har jag icke fått rätt på, men jag har heller icke sökt henne.» — »Hvad har du då sökt, Hans?» — »Något bättre, och jag har också funnit det.» — »Hvad då, Hans?» — »Tre solsorter», svarade karlen. »Hvar äro de?» sporde herrn. »Den ena ser jag, den andra hör jag och den tredje springer jag och söker», svarade den sjelfkloke karlen.

31.

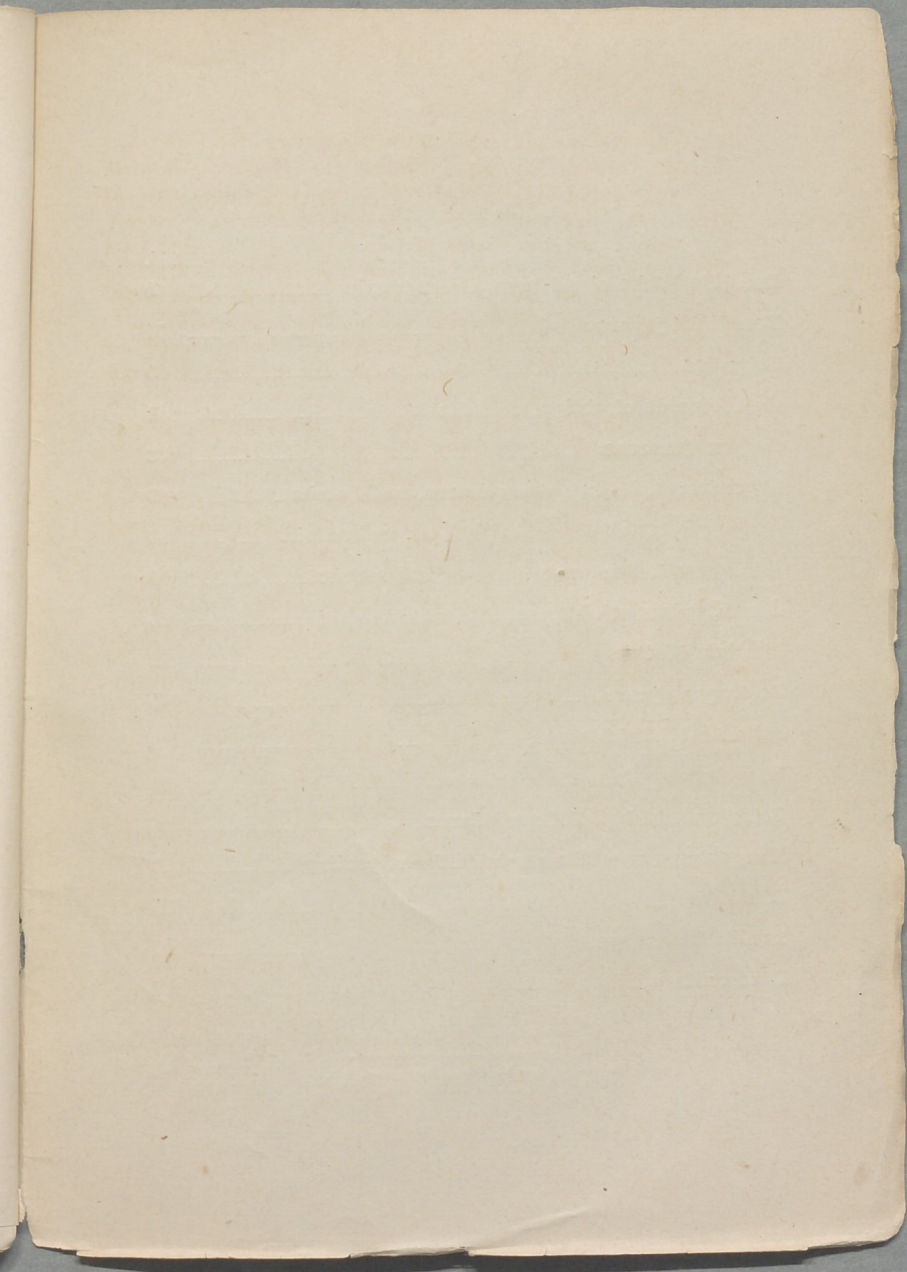
Rördromen och Härfogeln.

»Hvar betar du helst din hjord?» frågade en gammal egendomsherre. — »Der, herre, hvarest gräset icke är för

*) Denna saga förklarar ett uttryck i sagan *M* 20.

fett och icke för magert, eljest bekommer det icke väl.» — »Hvarför icke?» frågade herrn. — »Hör ni der nere från ängen det dofva ljudet?» svarade herden, »det är Rördromen; den var en gång herde och Härfogeln också. Jag skall berätta er deras historia.

»Rördromen vallade sin hjord på feta gröna betesmarker, der det fanns blommor i öfverflöd, men deraf blefvo hans kor öfvermodiga och vilda. Men Härfogeln dref boskapen upp på höga, kala berg, der vinden lekte taggatt med sanden, och hans kor blefvo magra och kraftlösa. När nu aftonen kom och kreaturen skulle hem, kunde Rördromen icke få sina kor tillsamman, de voro så öfvermodiga och sprungo hit och dit. Då roppte han: »Brokig, kom här!» men förgäfves, de lyssnade icke till hans rop. Men Härfogeln kunde icke få sina kreatur på benen, så matta och kraftlösa hade de blifvit. Då skrek han: »Opp, opp, opp!» men det hjälpte icke, de blefvo liggande i sanden. Så går det när man icke håller rätta medelvägen. Annu i dag ropar Rördromen, oaktadt han icke längre vallar kor: »Brokig, kom här!» och Härfogeln: »Opp, opp, opp!»

INNEHÅLL.

	Sid.
Den lille käcke skräddaren, med 2 träsnitt	65
Den flinke jägaren	74
Sötgröten	80
Gud föder de olyckliga, med träsnitt.....	81
De sex tjenarena	82
Legender: 1. De tre gröna qvistarna, med träsnitt.....	89
2. Det himmelska bröllopet, med träsnitt	93
3. Den gamla gumman, med träsnitt	95
Åsnan, duken och käppen, med träsnitt	96
Den late Matts	102
De trogna djuren	105
Jätten och Skräddaren	109
Skogshuset	111
Soldaten med buffellädersstöflarne	116
Kungasonen som icke var rädd för någonting	120
Lifstiden	125
Den kloke drängen	127
Rördromen och Härfogeln	127

www.books2ebooks.eu